

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

GAZDASÁGI PROGRAM 2020-2024

2020. ÁPRILIS

Tartalom

Bevezető	3
1. HELYZETÉRTÉKELÉS	4
1.1. Visszatekintés: Gazdasági program 2014-2019.....	5
1.2. Demográfiai helyzetkép.....	7
1.3. Hódmezővásárhely gazdasága	9
1.3.1. Jövedelmi viszonyok, életminőség, lakáshelyzet.....	10
1.3.2. Gazdaság.....	13
1.4. Környezet - erőforrások - szolgáltatások - infrastruktúra.....	25
1.4.1. Térkapcsolatok.....	26
1.4.2. Területhasználat	27
1.4.3. Környezeti adottságok	27
Talaj	28
Felszíni vizek.....	28
Felszín alatti vizek	28
Zöldfelületi rendszer	28
Természetvédelem	29
Környezeti állapot.....	30
1.4.4. Energia.....	30
Elektromos energiaellátás	30
Megújuló energiaforrások és geotermikus rendszer	31
1.4.5. Infrastruktúra és szolgáltatások	31
Közművek	31
Közlekedés.....	34
Épített környezet	36
Oktatás.....	38
Egészségügy	39
Szociális ellátás.....	40
2. GAZDASÁGI PROGRAM	41
2.1. Jövőkép.....	42
2.2. A gazdasági program célrendszere	42
2.3. Átfogó célok.....	43
1. átfogó cél: Versenyképes gazdaság	43
2. átfogó cél: Életminőség fejlesztése	43
3. átfogó cél: Klímaváltozásra való reagálás	44
Horizontális cél: Egyenlő hozzáférés biztosítása és anti-szegregáció	44
2.4. Stratégiai célok.....	45
2.4.1. Stratégiai cél: Prosperáló gazdaságfejlesztés	45
1. Specifikus cél: Vállalkozások fejlesztése.....	46
2. Specifikus cél: Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	47
3. Specifikus cél: Turizmusfejlesztés	49
2.4.2. Stratégiai cél: Zöld Vásárhely	50
4. Specifikus cél: Dekarbonizáció, energiahatékonyság és megújuló energiaforrások részarányának növelése az energiatermelésben- és felhasználásban.....	51
5. Specifikus cél: Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése	52
2.4.3. Stratégiai cél: Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése	54
6. Specifikus cél: A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése	55
7. Specifikus cél: A helyi közösség és identitás megerősítése	57
2.5. Szakterületi célok és beavatkozások.....	59

2.5.1. Városüzemeltetés.....	59
2.5.2. Lakásgazdálkodás és vagyonkezelés	61
2.5.3. Egészségügy.....	61
2.5.4. Oktatás.....	61
2.5.5. Informatika, digitalizáció és kiberbiztonság	62
2.5.6. Civil szervezetek – Egyházak – Nemzetiségi önkormányzatok.....	63
2.5.7. Közbiztonság	65
2.5.8. Nemzetközi kapcsolatok.....	65
2.5.9. Szociális ellátás	66
2.5.10. Kultúra	66
2.5.11. Sport, szabadidő, rekreáció	67
2.5.12. Városmarketing és kommunikáció	68
2.6. A gazdasági program projektjei	69
3. A GAZDASÁGI PROGRAM FELTÉTELRENDSZERE	76
3.1. A gazdasági program belső feltételrendszere	76
3.2. A gazdasági program külső feltételrendszere	77
3.2.1. Hazai feltételek	77
3.2.2. Nemzetközi feltételek.....	77
3.3. Kapcsolódó fejlesztési, tervezési és szakmai dokumentumok	78

Bevezető

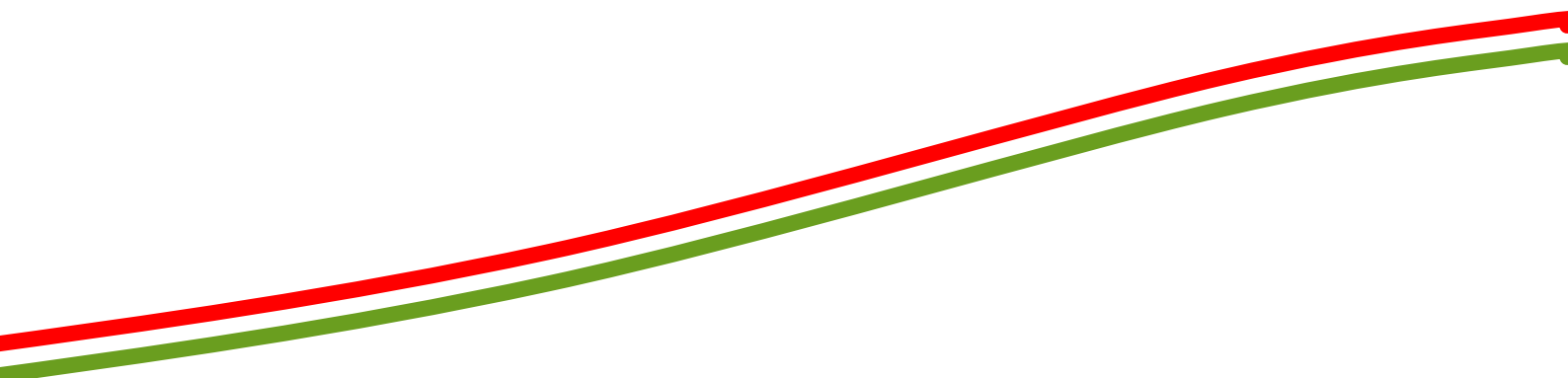
A gazdasági program készítésének szükségességét (és jogszabályi háttérét) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § írja elő. A gazdasági program célja „meghatározni mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A gazdasági program, fejlesztési terv a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.”

Jelen gazdasági program annyiban más feltételek között született meg az előző, 2014-2019-es programhoz képest, hogy jelenleg még nem ismertek teljeskörűen a 2020 utáni (2024-ig és 2027-ig szóló) megyei és országos területfejlesztési elképzelések. Ebből adódóan a gazdasági program tervezésekor elsősorban a város hosszú távú városfejlesztési koncepciójára, a 2020 utáni időszakra szóló, már ismert uniós fejlesztési irányvonalakra, valamint a már korábban megalkotott hosszú távú (legalább 2030-ig szóló) hazai fejlesztéspolitikai és szakpolitikai dokumentumokban foglaltakra támaszkodhattunk. A programban megjelenő elképzelések finanszírozási feltételeiről, valamint a külső és belső feltételrendszereiről a program 3. fejezete nyújt tájékoztatást.

Szükséges kitérnünk arra a speciális helyzetre, amivel a gazdasági program megalkotásának utolsó fázisában szembesültünk. Látható és tapasztalható, hogy az egész emberiség és a világ gazdaság számára egyaránt rendkívüli kihívást jelent a koronavírus, ami a mindennapi életünkben okozott korábban nem tapasztalható változásokat. Nyilvánvalóan Hódmezővásárhely teljes lakossága és gazdasága szembetalálja magát azokkal a nehézségekkel, amelyek nemzetközi és hazai szinten egyaránt jelentkezik. A fent említett pénzügyi és fejlesztéspolitikai feltételekben adódó bizonytalanságok, plusz a koronavírus által előidézett komplex krízishelyzet miatt jelenleg még nem látjuk milyen hatásai, eredményei lesznek a változásoknak és ha gazdasági visszaesés következik be, hogyan fogunk tudni kilábalni az előttünk álló nehézségekből. Ebből adódóan felvetődhet a kérdés: hogyan lehet mégis relevanciája jelen gazdasági programnak? Úgy, hogy a krízishelyzet és a változások okozta bizonytalanság nem jogosíthat fel minket arra, hogy szem elől té vesszük azt, merre is akartunk elindulni és hova akartunk eljutni. Jelen gazdasági programot a fejlesztéspolitikai, terület- és településfejlesztési bizonytalanságok, valamint a koronavírus hatásaként kialakuló helyzetben úgy szükséges kezelnünk, hogy azokat a célokat jelöli ki általa Hódmezővásárhely, amelyekre a fejlesztéspolitika tisztázódását, valamint az esetleges gazdasági válságot követően el kell indítani a város fejlesztését és adott esetben a nehézségekből való kilábalását. Szükség lehet a későbbiekben akár arra is, hogy amikor tisztább képet kapunk a jövőbeni fejlesztéspolitikai, illetve terület- és településfejlesztési feltételekről, körülményekről, valamint jobban megismerjük a bekövetkező krízishelyzet hatásait, akkor újratervezzük és módosítsuk a gazdasági programban foglaltakat.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

1.1. Visszatekintés: Gazdasági program 2014-2019

A 2014-2019-es gazdasági program a 2014-2020-as időszakra készített Integrált Településfejlesztési Stratégián (ITS) alapult. Abból adódóan, hogy a két dokumentum esetében a tervezési időszakok párhuzamosak voltak egymással, továbbá a település forrásbevonásában meghatározó Integrált Területi Program (ITP) is erre az időszakra készült el, egy kedvező tervezési helyzet állhatott elő. A tervezés ilyen módú egymásra épülése révén az előző gazdasági program azon fejlesztési elképzelései megvalósulhattak, amelyek az ITS-ben, ITP-ben egyaránt megjelentek. Ezeknél rendelkezésre álltak a finanszírozásukhoz szükséges pályázati felhívások, amely révén a város meg tudta oldani a fejlesztési elképzelések lehető legkisebb önerőből való tervezését és megvalósítását. Emellett elindult a megyei jogú városokra kiírt Modern Városok Program is, melyekre kormányrendeletekben meghatározott állami források lettek a város számára delegálva.

Az önkormányzat a kedvező tervezési feltételek révén meghatározott – elsősorban uniós és állami – források mellé további, nagy összegű állami támogatások felhasználásával rendelkezhetett. Az önkormányzati költségvetés főösszege az előző gazdasági program időszakában 15–25 milliárd Ft között mozgott. Ebben 2017 óta jelentős kiadásként jelentkeztek az adóssághozjárati és a város működtetésében a pénzügyi mozgástér bővítése érdekében kapott egyes támogatások felhasználásával kapcsolatos hiányosságok miatti visszafizetési kötelezettségek. Ebből a legjelentősebb tételek a Belügyminisztérium (BM) felé fennálló visszafizetési kötelezettségek. A 2011-2012 közötti kormányrendeletek révén a város felé jutott, vissza nem térítendő támogatások elszámolásában 2018 előtt történt hiányosságok miatt az elmúlt években 1,8 milliárd Ft támogatást kellett visszafizetnie a városnak, ami adóssághozjárati jelentkezik a város költségvetésében. Ezeknek a hiányosságoknak a leggyakoribb okaként a támogatások elszámolásához szükséges számlák hiánya azonosítható. A BM-nek fizetendő adósság mellett még a korábbi vízközmű cég kötvénytartozása, illetve a városi cégeknél korábban keletkezett tartozások fizetési jelentenek plusz adóssághozjárati a város költségvetése számára. A 2014-2019-es gazdasági program megvalósításának utolsó két évében további változás történt, hiszen az annak megalkotásáért felelős városi vezetés is megváltozott. A változás utáni átadás-átvételek, illetve átalakítások során ismertté vált városgazdálkodási anomáliák és adósságok miatt az új vezetésnek szembesülnie kellett azzal a helyzettel, hogy a város csak korlátozottan tud saját erőből fejlesztéseket generálni és megvalósítani – amelyek elsősorban a szakterületi célok esetében voltak relevánsabbak. Az előzőekben említett adósságok miatt a gazdasági program megvalósítása elsősorban vissza nem térítendő uniós támogatásokra támaszkodott. Kijelenthető, hogy az uniós forrásoknak jelentős szerepe volt a városban megvalósult beruházásokban. Az önkormányzat mint kedvezményezett mellett az EU-s pénzek más Hódmezővásárhelyen működő szervezetek, vállalkozások számára is segítséget nyújtottak. Az uniós forrásokból közel 500 projektre kötöttek támogatási szerződést a városban tevékenykedő és gazdálkodó szervezetekkel. A 2014-2019-es gazdasági program időszakában 70 milliárd Ft összköltségű beruházást generáltak az uniós források Hódmezővásárhelyen, közvetlenül és közvetve segítve a 2014-2019-es program megvalósítását.

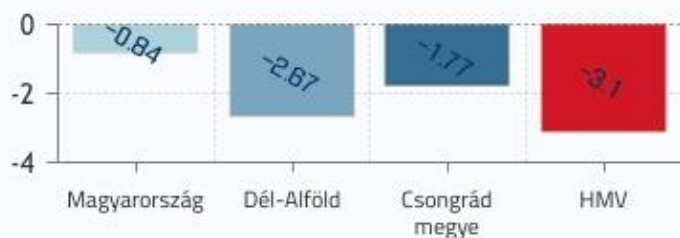

1.2. Demográfiai helyzetkép

Lakosságszám változása (%)

2014-2018 között

ÁLLANDÓ NÉPESSÉG 2018:

44,808 FŐ

LAKÓNÉPESSÉG 2018:

43,344 FŐ

Hódmezővásárhely lakossága

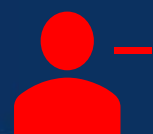
↓ 3,1%

Ennyivel kevesebb lakosa van a városnak 2018-ban 2014-hez képest

2014-2018 KÖZÖTT

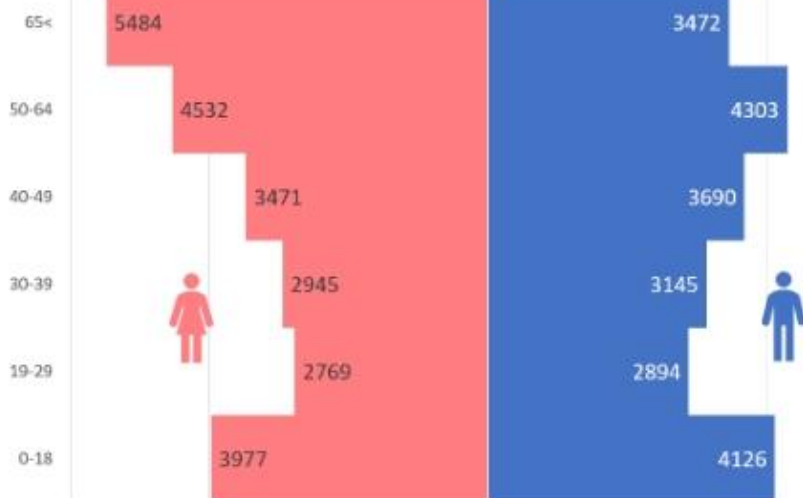
1484

FŐVEL CSÖKKENT A LAKOSSÁG SZÁMA

Népesség kor és nem szerinti megoszlása - 2018

23178

21630

2014-2018 között történt továbbá:

Házasságkötések

1125

Születések

2049

Válások

500

Halálozások

3174

Vándorlási egyenleg

Betelepülések
Elvándorlások

Forrás: KSH alapján

1.3. Hódmezővásárhely gazdasága

1.3.1. **Jövedelmi viszonyok, életminőség, lakáshelyzet**

ÍGY ÉLNEK A VÁSÁRHELYIEK

Egy átlagos vásárhelyi lakása:

2020. I.

2020. jan.

Átlagos lakásár

23 092 000 Ft
202 000 Ft/m²

Családi ház

140 m²

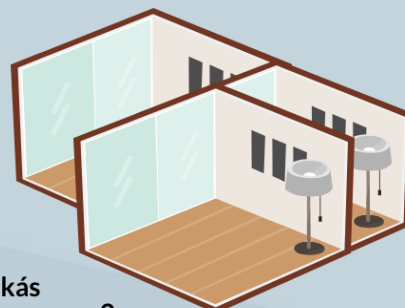

Sorház

93 m²

116 m²

2,3 szoba

Téglalakás

57 m²

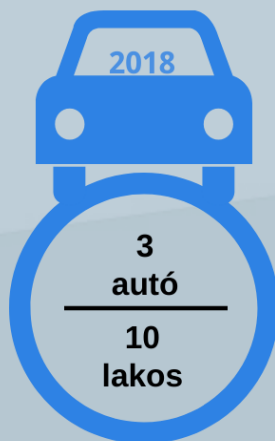

Panel

59 m²

2020. jan.

Átlagos
albérletár
91 000 Ft

2018
**LAKÁSÁLLOMÁNY:
20231 db**

Internet-hálózatba bekapcsolt**:

73%

Kábel TV hálózatba bekapcsolt**:

65%

Éves
vízfogyasztás
/lakos*
40694 L

Éves
gázfogyasztás
/lakás*
865 m³

Éves
áramfogyasztás/
lakás*
1906 kWh

Éves hulladék-
mennyiség/lakos*
258 kg

Egy vásárhelyi adófizető lakosnak átlagosan

157 887 Ft

volt a havi nettó jövedelme 2017-ben

11 011 973 288 HUF

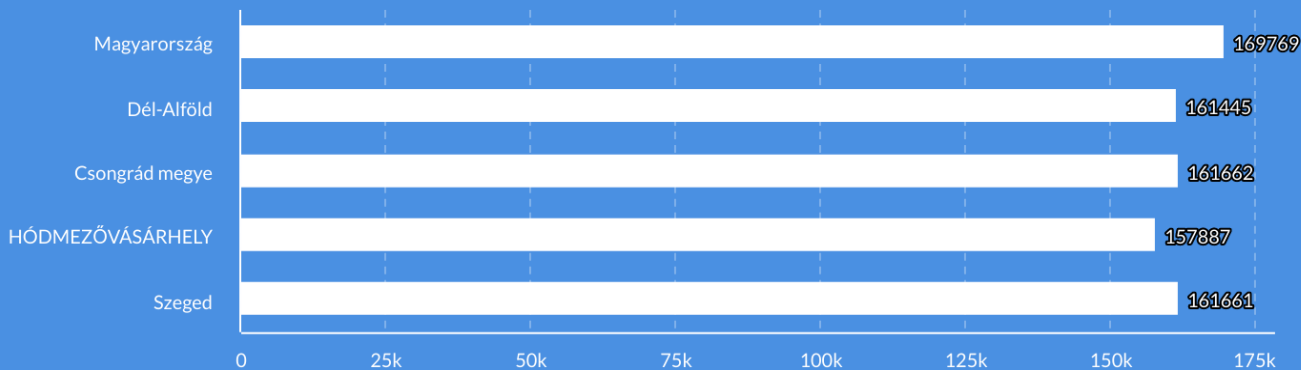
37 683 210 658 HUF

állítja elő
a városban
keletkező
jövedelem***

77%-át

56% a város népességéből
ennél kevesebb
jövedelemmel
rendelkezik***

Egy adófizetőre jutó havi nettó jövedelem (Ft, 2017)

2018

MAGYARORSZÁG

HU

DÉL-ALFÖLD

DA

CSONGRÁD
MEGYE

CSM

HÓDMEZŐ-
VÁSÁRHELY

HMV

SZEGED

SZE

EURÓPAI
UNIO

EU

ÁTLAGOS LAKÓINGATLAN
mérete (m²)

106

109

99

116

85

96

INTERNET-HÁLÓZATBA
BEKAPCSOLT INGATLANOK ARÁNYA*

78%

70%

75%

73%

91%

85%

KÁBEL TV-HÁLÓZATBA
BEKAPCSOLT INGATLANOK ARÁNYA*

69%

60%

66%

65%

83%

85%

SZEMÉLYGÉPJÁRMŰVEK
JÁRMŰ (db)/1000 LAKOS

373

364

346

336

364

512

ÉVES VÍZFOGYASZTÁS/LAKOS
(L)

46676

43969

47046

40694

60039

43500

ÉVES ÁRAMFOGYASZTÁS/LAKÁS
(kWh)

2149

2070

2006

1906

1651

3713

ÉVES GÁZFOGYASZTÁS/LAKÁS
(m³)

1040

969

878

865

727

1668

ÉVES HULLADÉKMENNY./LAKOS
(kg)

244

253

262

258

260

489

2020. jan.

Átlagos lakásár

VS

Algyő

263 000 Ft/m²

Domaszék

180 000 Ft/m²

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

202 000 Ft/m²

SZEGED

443 000 Ft/m²

Makó

161 000 Ft/m²

Deszk

318 000 Ft/m²

Mórahalom

280 000 Ft/m²

Sándorfalva

210 000 Ft/m²

SZEGED

139 000 Ft

HÓDMEZŐ-
VÁSÁRHELY

85 700 Ft

Átlagos
albérltetár
• 2020. I. •

1.3.2. **Gazdaság**

A város gazdaságának elemzése során a gazdasági szervezetekről rendelkezésre álló legfrissebb (2017-es) KSH adatok mellett megvizsgáltuk a város cégeinek nyilvános adatait is. Az elemzés során a polgármesteri hivatal Közgazdasági Irodájánál rendelkezésre álló **becsült bruttó hozzáadott érték adatokra (BBHÉ)** támaszkodtunk. A becsült bruttó hozzáadott érték kiszámításához a vállalkozások nettó árbevételét csökkentettük az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatásokkal, az anyag- és energiaköltségekkel, az igénybe vett szolgáltatásokkal, és az egyéb szolgáltatásokkal. Mivel a termék- és termelési támogatások és adók egyenlegét nem tartalmazzák a cégek nyilvános eredmény-kimutatásai, ezért csak becsült bruttó hozzáadott értéknek tekinthetjük ezen számokat. Ezzel együtt feltételezzük, hogy **ezen értékek elég jól jellemzik a vásárhelyi gazdaságot, az ebből kirajzolódó számok és következtetések helytállóak akkor is, ha a mutatók nem pontosak.**

A nemzetgazdasági ágazatokról külön-külön szóló és az elmúlt éveket bemutató elemzések a 2014-2018-as időszak 400 legnagyobb bruttó hozzáadott értékű vállalkozásának adatain alapultak. A TOP400 cégből értelemszerűen kikerültek az egyéni vállalkozások, akik a gazdaság mintegy 10%-át teszik ki. Ez alapján is láthatóvá vált, hogy a TOP400 cég lefedi a vásárhelyi cégek 92-93%-át. A gazdasági tevékenységek szerinti elemzés viszont az összes vállalkozást figyelembe vette.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy **a felmérésben szereplő TOP400-as cégek BBHÉ-je és helyi árbevétele kiteszi a teljes városi gazdaság legalább 90%-át.**

Módszertan és definíciók

Bruttó hozzáadott érték: Az árbevétel és a vásárolt áruk vagy szolgáltatások értékének különbsége, ez mutatja meg azt, hogy az adott céghez beáramló anyagok, alvállalkozói teljesítések értékét mennyivel sikerült megnövelni az eladáskor, azaz **mennyi az az érték, amit a vállalkozás maga hozott létre**. A hozzáadott érték az, amiből lehet fizetni a beruházásokat, a béreket, a tulajdonosi osztalékot, az adókat.

Bruttó hozzáadott érték, alapáron = + kibocsátás (alapáron) – folyó termelőfelhasználás (piaci beszerzési áron).

Kibocsátás: az adott gazdasági egység által más, a termelő és szolgáltató gazdasági egységen kívüli egységek számára előállított, valamint a saját végső fogyasztásra kerülő termékek és szolgáltatások összessége. A kibocsátást a nemzeti számlák alapáron értékelik.

Folyó termelőfelhasználás: a termelési folyamat során az elszámolási időszakban más termelőegységtől vásárolt termékek és szolgáltatások értéke, amelyeket új termékek és szolgáltatások előállításához használnak fel. Az állóeszközök értékcsökkenése azonban nem része a folyó termelőfelhasználásnak. A folyó termelőfelhasználás értékelése piaci beszerzési áron történik.¹

A becsült bruttó hozzáadott érték kiszámítása a ROP indikátor definíciós adatlapok módszertana² szerint történt a termék- és termelési támogatások és adók egyenlegének mellőzésével.

¹Forrás: KSH Bruttó hazai termék – módszertan. Ld. <http://www.ksh.hu/docs/hun/modszgyors/gdpmods15.html> [2016.12.27]

²Forrás: ROP indikátor definíciós adatlap, Ld. <https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=47116> [2016.12.27]

Gazdasági szervezetek főbb mutatói (2018)

Hódmezővásárhelyen

2839

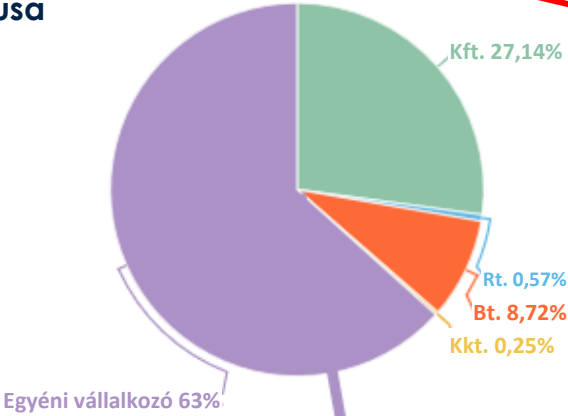
Működő vállalkozások száma

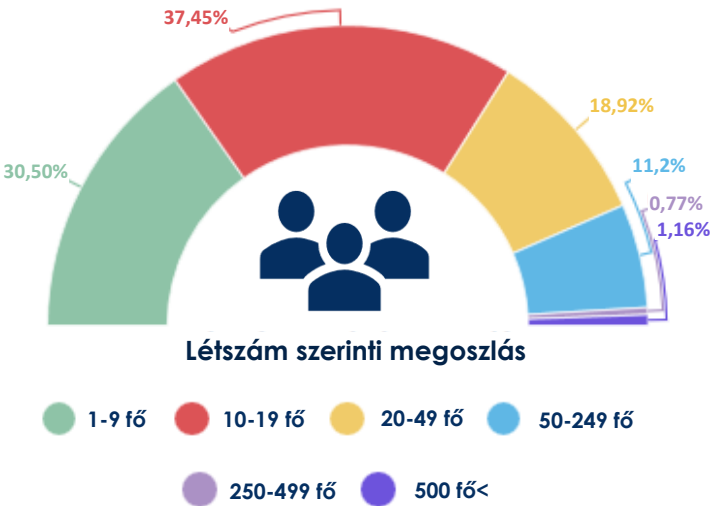
6577

Regisztrált vállalkozások száma

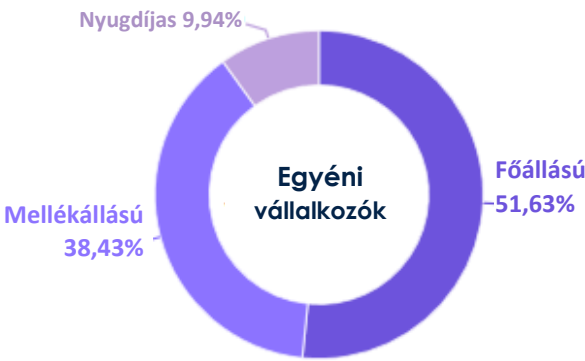
Működő vállalkozások típusa

Egyéni vállalkozó 63%

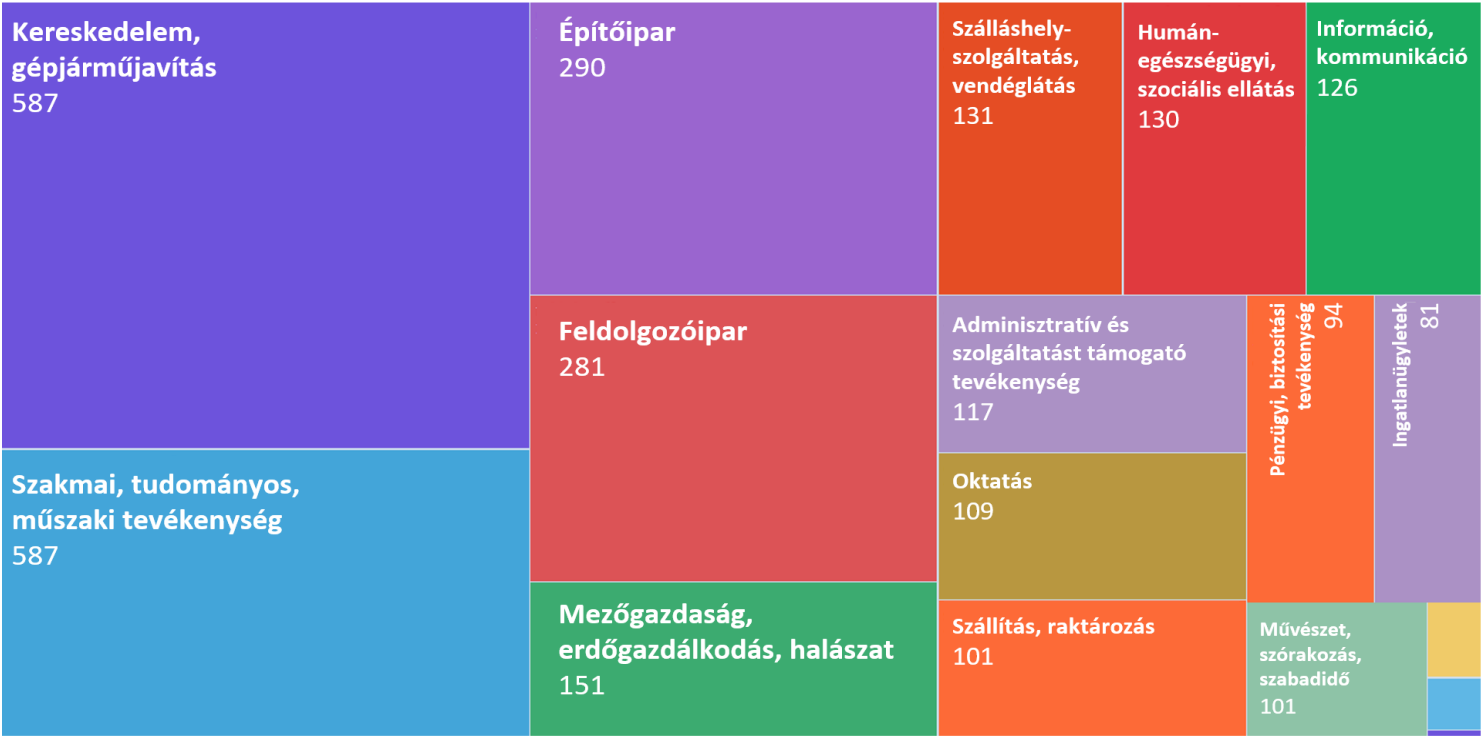

Létszám szerinti megoszlás

Egyéni vállalkozók

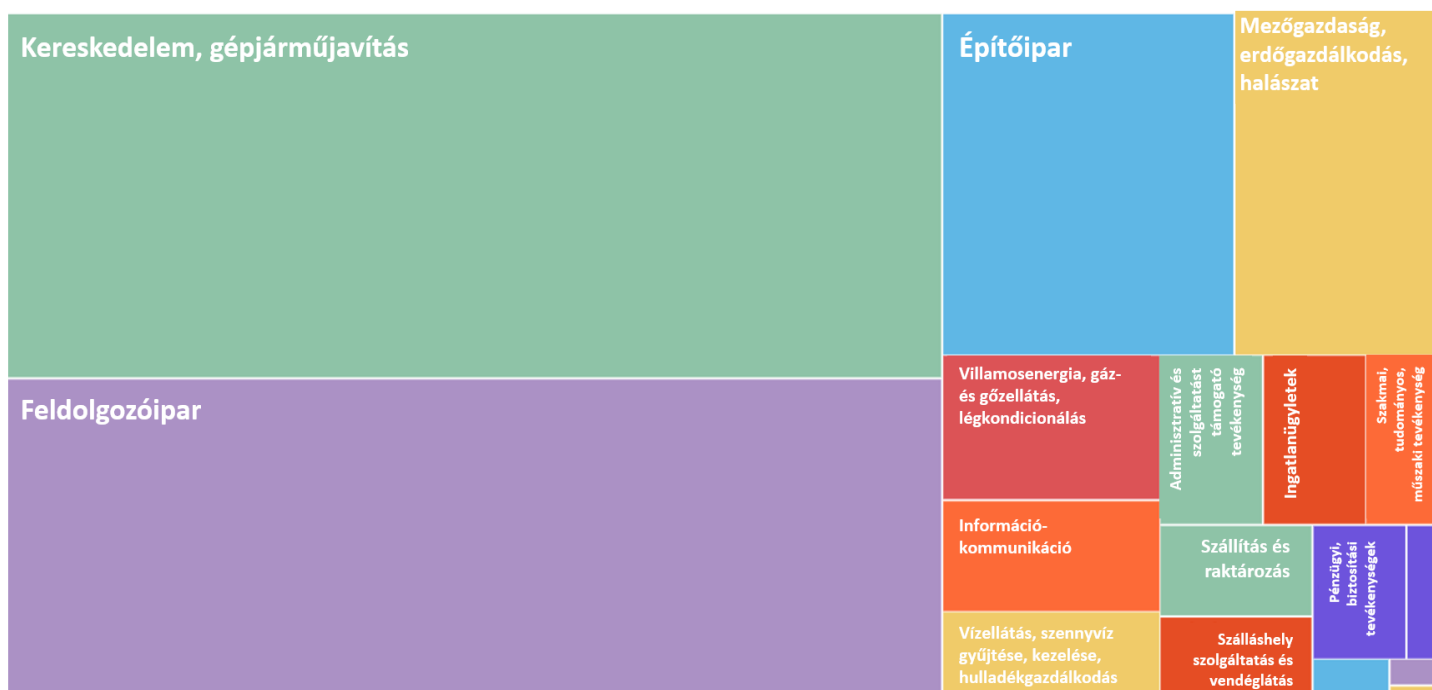
Vállalkozások száma nemzetgazdasági ágak szerint

2018

NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK SÚLYA HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN CÉGEK ÁRBEVÉTELE ALAPJÁN

NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZAT	ÁRBEVÉTEL (Ft) (2018)*	ARÁNY A TELJES HELYI ÁRBEVÉTELBŐL
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLGÁLTATÁST TÁMOGATÓ TEVÉKENYSÉG	4 426 001 141	1,74%
BÁNYÁSZAT, KŐFEJTÉS	63 580 848	0,02%
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	276 286 157	0,11%
ÉPÍTŐIPAR	25 394 935 100	9,96%
FELDOLGOZÓIPAR	78 205 567 832	30,66%
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	1 555 611 039	0,61%
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	6 177 558 930	2,42%
INGATLANÜGYLETEK	4 425 499 886	1,74%
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	87 211 016 560	34,19%
KÖZIGAZGATÁS, VÉDELEM, KÖTELEZŐ TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS	53 252 644	0,02%
MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT	18 863 109 148	7,40%
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS, SZABADIDŐ	917 840 586	0,36%
OKTATÁS	354 112 512	0,14%
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	3 212 179 930	1,26%
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEVÉKENYSÉG	3 701 441 667	1,45%
SZÁLLÁSHELY-SZOLGÁLTATÁS, VENDÉGLÁTÁS	3 468 561 771	1,36%
SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS	3 541 942 082	1,39%
VILLAMOSENERGIA-, GÁZ-, GŐZELLÁTÁS, LÉGKONDICIONÁLÁS	7 999 865 857	3,14%
VÍZELLÁTÁS, SZENNYVÍZ GYÚJTÉSE, KEZELÉSE, HULLADÉKGAZD.	5 214 612 749	2,04%

*Az adott ágazatban tevékenykedő összes vállalkozás (egyéni vállalkozásokkal együtt)
Hódmezővásárhelyen keletkezett árbevétele 2018-ban

NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK SÚLYA HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN BECSÜLT BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAPJÁN

NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZAT	BBHÉ (Ft) (2018)*	BBHÉ ARÁNYA
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLGÁLTATÁST TÁMOGATÓ TEVÉKENYSÉG	1 413 428 758	1,57%
BÁNYÁSZAT, KŐFEJTÉS	42 671 144	0,05%
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	154 564 555	0,17%
ÉPÍTŐIPAR	9 376 240 148	10,40%
FELDOLGOZÓIPAR	33 139 238 920	36,76%
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	1 044 700 910	1,16%
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	4 273 170 009	4,74%
INGATLANÜGYLETEK	2 124 670 929	2,36%
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	15 246 471 711	16,91%
KÖZIGAZGATÁS, VÉDELEM, KÖTELEZŐ TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS	44 349 519	0,05%
MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT	6 089 398 521	6,75%
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS, SZABADIDŐ	729 987 332	0,81%
OKTATÁS	302 696 192	0,34%
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	2 898 061 551	3,21%
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEVÉKENYSÉG	2 094 047 404	2,32%
SZÁLLÁSHELY-SZOLGÁLTATÁS, VENDÉGLÁTÁS	1 862 286 957	2,07%
SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS	1 918 397 208	2,13%
VILLAMOSENERGIA-, GÁZ-, GŐZELLÁTÁS, LÉGKONDICIONÁLÁS	3 533 263 269	3,92%
VÍZELLÁTÁS, SZENNYVÍZ GYŰJTÉSE, KEZELÉSE, HULLADÉKGAZD.	3 872 417 059	4,30%

*Az adott ágazatban tevékenykedő összes vállalkozás (egyéni vállalkozásokkal együtt) BBHÉ-ja
Hódmezővásárhelyen

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

2018

top
50

Gazdasági tevékenység Árbevétel szerint

Egészségügyi kerámia gyártása 25 930 715 707 Ft	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem 13 204 649 289 Ft	Gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag előállítása 6 571 383 067 Ft	Tűzálló termék gyártása 6 461 244 009 Ft	Háztartási kerámia gyártása 5 193 326 727 Ft	Fémszerkezet gyártása 5 057 340 689 Ft	Út, autópálya építése 4 394 428 945 Ft	Gépjármű- karosszéria, pótkocsi gyártása 4 280 827 227 Ft	
	Mezőgazdasági gép, berendezés nagykereskedelme 11 606 070 408 Ft	Vezetékes távközlés 3 887 085 835 Ft	Tisztítószer gyártása 2 944 193 461 Ft	Háztartási kerámia gyártása 2 321 300 550 Ft	Zöldség és gyümölcs nagy- kereskedelem 2 249 554 184 Ft	Mezőgazdasági erdészeti gép gyártása 2 194 063 697 Ft	Egyéb gépjármű kereskedelem 2 134 243 371 Ft	Növény- termesztési szolgáltatás 2 120 550 512 Ft
		Mezőgazdasági termék nagykereskedelme 3 619 741 167 Ft	Gyógyszer- kiskereskedelem 2 943 030 240 Ft		Egyéb monetáris közvetítés 2 090 092 081 Ft	Saját tulajdonú bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése 1 710 068 016 Ft	Gépjármű- üzemanyag kis- kereskedelem 1 672 776 746 Ft	Mérőműszer -gyártás 1 623 978 157 Ft
Dohányáru nagykereskedelme 15 053 520 848 Ft	Vegyí áru nagykereskedelme 9 576 860 987 Ft	Nem veszélyes hulladék kezelése, ártalmatlanítása 3 377 235 467 Ft	Villamosenergia- kereskedelem 2 931 872 034 Ft	Gázkereskedelem 2 061 932 676 Ft	Mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás 1 514 390 506 Ft	Villamosenergia -elosztás 1 471 533 360 Ft	Egyéb ált. rendeltetésű gép GYártása 1 255 802 126 Ft	Vízkitermelés, kezelés és ellátás 1 243 179 286 Ft
Lakó- és nem lakó épület építése 14 812 228 410 Ft		Vasút építése 3 359 634 670 Ft	Építési betontermék gyártása 2 686 543 665 Ft	Fa, építőanyag, szaniteráru nagykereskedelem 2 663 344 436 Ft	Egyéb gyümölcs- és zöldségfeldolgozás, tartósítás 1 937 545 402 Ft	Egyéb vendéglátás 1 910 788 024 Ft	Biztonsági rendszer szolgáltatás 1 848 181 341 Ft	Ingatlanügynöki tevékenység 1 370 883 382 Ft
	Tejhasznú szarvasmarha tenyésztése 7 259 313 906 Ft	Fémmegmunkálás 3 299 328 092 Ft	Élelmiszer, ital, dohányáru vegyes nagykereskedelme 2 454 747 658 Ft					

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

Gazdasági tevékenység BBHÉ szerint

Egészségügyi kerámia gyártása 9 389 608 741 Ft	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem 3 184 730 069 Ft	Egyéb monetáris közvetítés 2 056 918 989 Ft	Építési betonelemek gyártása 1 384 190 595 Ft	Háztartási kerámia gyártása 1 316 079 456 Ft	Saját tulajdonú bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése 1 314 781 371 Ft	Vasút építése 1 236 090 136 Ft	Vegyí áru nagykereskedelem 1 167 884 448 Ft
	Vezetékes távközlés 2 727 023 068 Ft	Út, autópálya építése 1 895 551 772 Ft	Tisztítószer gyártása 1 155 349 796 Ft	Egyéb vendéglátás 1 148 093 773 Ft	Villamosenergia elosztás 985 628 998 Ft	Víztermelés, kezelés, ellátás 974 086 141 Ft	Mezőgazdasági, erdészeti gép gyártása 958 932 302 Ft
	Gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag előállítás 2 665 360 187 Ft	Tejhasznú szarvasmarha tenyésztése 1 864 260 682 Ft	Gőzellátás, légkondicionálás 803 538 230 Ft	Szerencsejáték, fogadás 646 595 167 Ft	Egyéb általános gép gyártása 605 132 490 Ft	Közüti áruszállítás 577 339 097 Ft	Mezőgazdasági gép, berendezés nagykereskedelme 956 331 220 Ft
Lakó- és nem lakó épület építése 4 811 991 488 Ft	Nem veszélyes hulladék kezelése, ártalmatlanítása 2 346 355 306 Ft	Fémszerkezet gyártása 1 800 823 034 Ft	Mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás 777 406 639 Ft	Kenyér, friss pékáru gyártása 645 996 819 Ft	Egyéb veszélyes hulladék gyűjtése 516 222 012 Ft	Gázkereskedelem 559 366 840 Ft	Egyéb gyümölcs, zöldség feldolgozás, tartósítás 555 163 027 Ft
Tűzálló termék gyártása 3 818 392 049 Ft	Konfekcionált textiláru gyártása 2 125 069 738 Ft	Fémmegmunkálás 1 534 649 800 Ft	Mezőgazdasági termék ügynöki nagykereskedelme 756 658 264 Ft	Mérőműszer-gyártás 606 150 454 Ft	Vezeték nélküli távközlés 536 864 804 Ft	Saját tulajdonú ingatlan adásvétele 501 027 412 Ft	Orvosi eszköz gyártása 495 205 206 Ft
		Gépjármű-karosszéria, pótkocsi gyártása 1 433 592 701 Ft	Villamosenergia-kereskedelem 677 463 050 Ft	Malomipari termék gyártása 605 132 490 Ft	Egyéb személyszállítás 529 668 956 Ft	Fém épülelelem gyártása 485 901 714 Ft	
		Növénytermesztési szolgáltatás 653 351 925 Ft	Növénytermesztési szolgáltatás 653 351 925 Ft	Éttermi, mozgó vendéglátás 592 862 883 Ft	Gyógyszer-kiskereskedelem 518 768 384 Ft	Zöldségfélék termesztése 466 509 016 Ft	

2018

Árbevétel

Összes vállalkozás
261 356 603 631 Ft

TOP 400 vállalkozás
243 119 489 427 Ft

93 %

2018

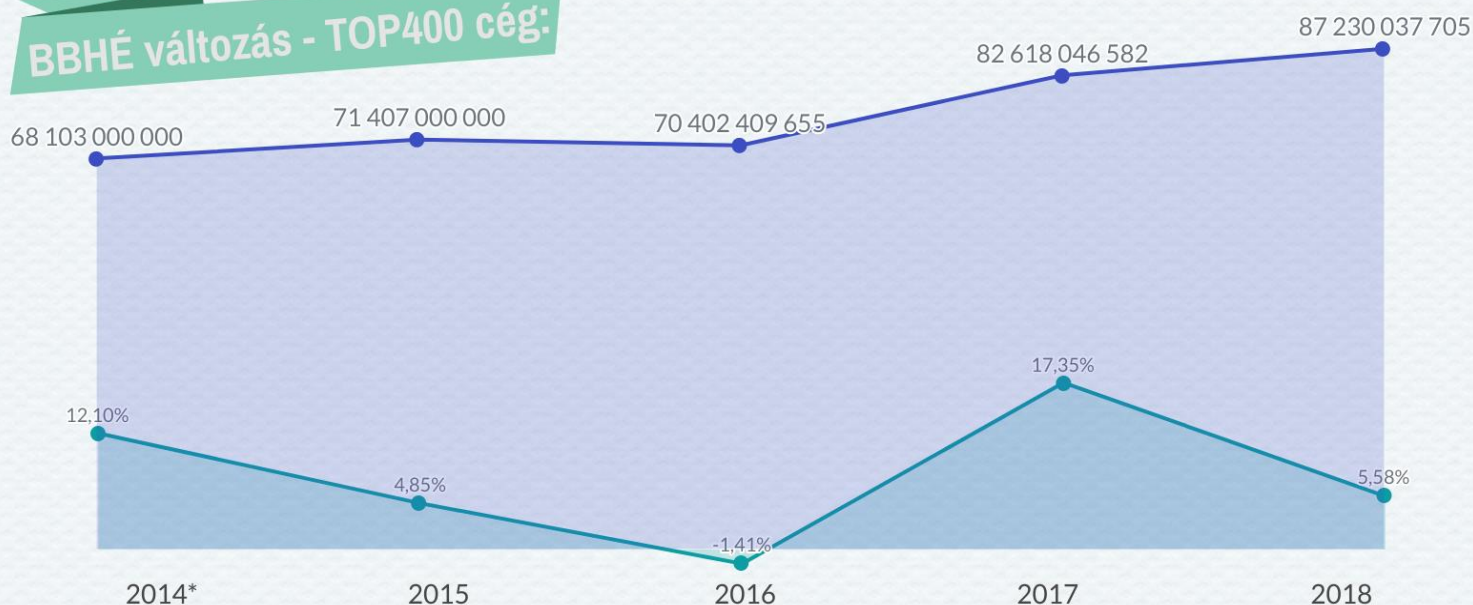
BBHÉ

Összes vállalkozás
94 341 620 553 Ft

TOP 400 vállalkozás
87 230 037 705 Ft

92 %

BBHÉ változás - TOP400 cég:

*változás 2013-hoz képest. 2013. év BBHÉ: 60 762 000 000 Ft

TOP 400 CÉG HATÁSA

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY GAZDASÁGÁRA

TOP 10

Nemzetgazdasági
ágazat

1. FELDOLGOZÓIPAR
2. KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS
3. ÉPÍTŐIPAR
4. MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDASÁG
5. INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ
6. VÍZELLÁTÁS, SZENNYVÍZ GYŰJTÉSE, KEZELÉSE, HULLADÉKGAZDÁLKODÁS
7. VILLAMOSENERGIA-GÁZELLÁTÁS
8. PÉNZÜGY-BIZTOSÍTÁS
9. INGATLANÜGYLETEK
10. SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEVÉKENYSÉGEK

10

LEGFONTOSABB ÁGAZAT (TEÁOR SZERINTI)

1. Egészségügyi kerámia gyártása
2. Lakó- és nem lakó épület építése
3. Tűzálló termék gyártása
4. Élelmiszer kiskereskedelem
5. Távközlés
6. Gabona, olajos magvak, hüvelyesek termesztése, előállítása
7. Hulladékkezelés és ártalmatlanítás
8. Konfekció, textiláru gyártás
9. Pénzügyi közvetítés
10. Útépítés

FELDOLGOZÓIPAR*

A legnagyobb bevételt
produkáló tevékenységek

Kerámiagyártás

Tűzálló termékek
gyártása

Textiláru gyártása

Fémipari termékek
gyártása

Betontermékek
gyártása

Tisztítószer
gyártása

Gépjármű-
karosszéria,
pótkocsi gyártása

VEZETŐ CÉGEK

VILLEROY AND BOCH MO. KFT.

IMERYS KFT.

MARZ-FASHION KFT.

CSOMIÉP KFT.

ALFOLD PORCELÁN EDÉNYGYÁR ZRT.

SPEED KFT.

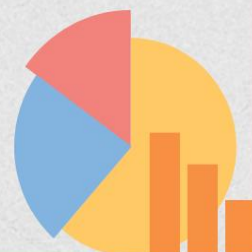
GÜTTLER KFT.

ALTRAD ALUCON KFT.

LEMEZTECHNIKA KFT.

COBEX HUNGÁRIA KFT.

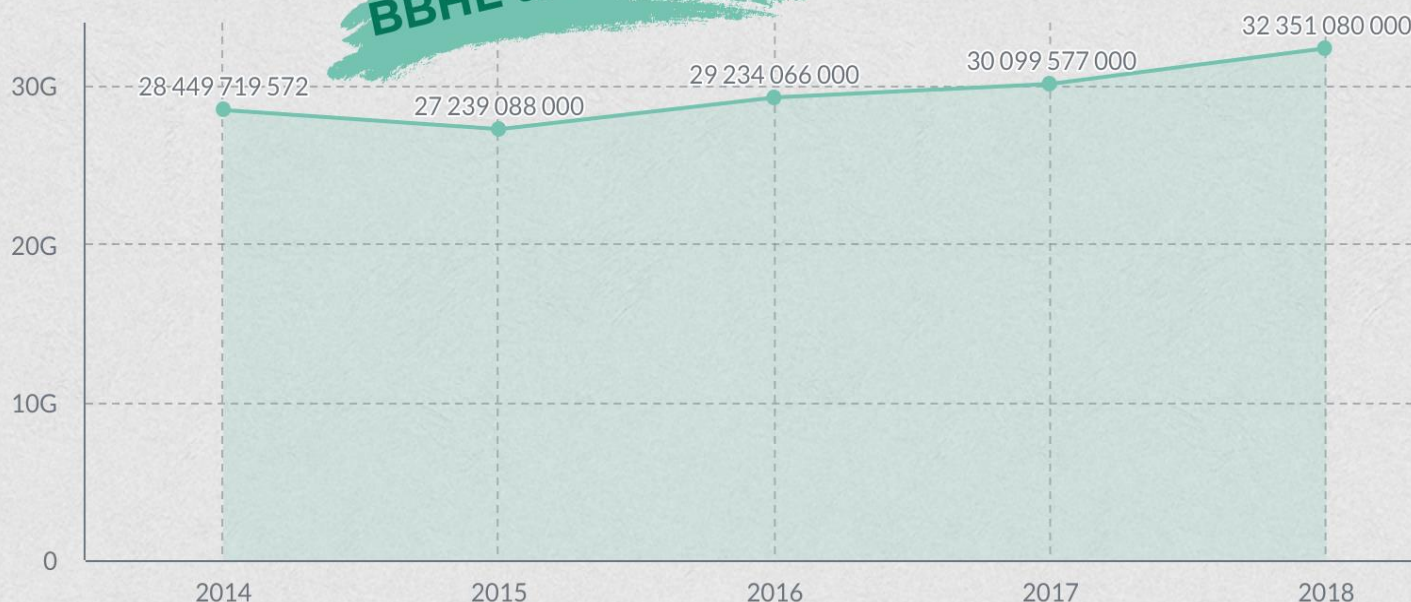

Villeroy & Boch
1748

Foglalkoztatottak
(becsült, 2018)

3500 fő

BBHÉ alakulása

KERESKEDELEM

A legnagyobb bevételt
produkáló tevékenységek

Élelmiszer
kiskereskedelem

Vegyri áru
nagykereskedelem

Mezőgazdasági
gép, berendezés
nagykereskedelem

Dohányáru
nagykereskedelem

Gyógyszer-
kiskereskedelem

Fa-, építőanyag-,
szaniter
nagykereskedelem

VEZETŐ CÉGEK

TESCO-GLOBÁL ZRT.

SPAR KFT.

KITÉ ZRT.

DIO 896 KFT.

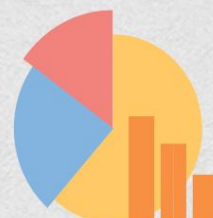
BRINKMANN HUNGARY KFT.

ORSZÁGOS DOHÁNYBOLTELLÁTÓ KFT.

LIDL MAGYARORSZÁG BT.

JAN-KER 2001 KFT.

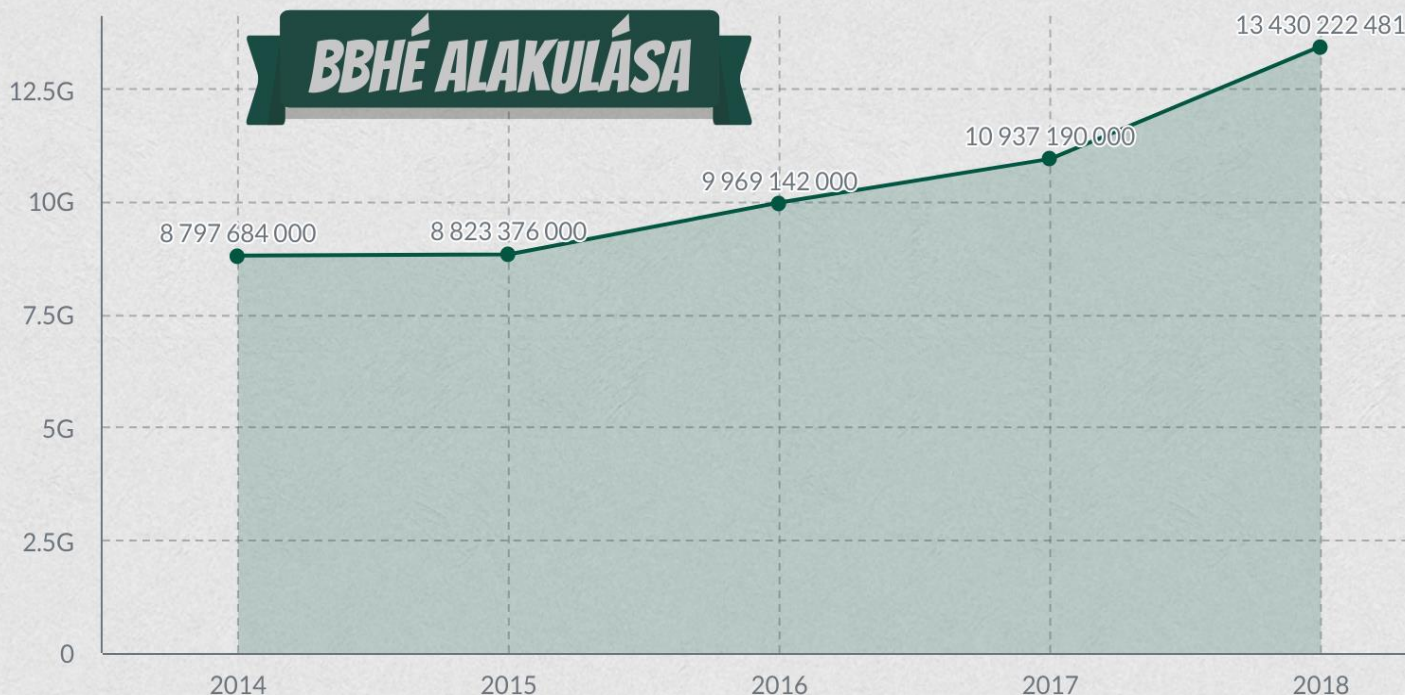
AXIÁL KFT.

Foglalkoztatottak
(becsült, 2018)

2400 fő

BBHÉ ALAKULÁSA

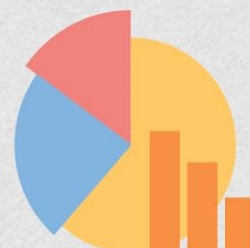

#3 ÉPÍTŐIPAR

VEZETŐ CÉGEK

DÉLÚT KFT.
ASA ÉPÍTŐIPARI KFT.
ÉPÍTÉSZMESTER ZRT.
CSOMÉP ENTER KFT.
MEDVIA KFT.
A-MEZŐGÉP KFT.
BODROGI BAU KFT.
TISZA-MAROSSZÓGI VÍZGAZD. TÁRS.
DOMUS NOYUM KFT.
SZÁM-ADO KFT.

A legnagyobb bevételt
produkáló tevékenységek

Útépítés

Lakóépületek
építése

Közmű-építés

Villanyszerelés

Terület-
előkészítés

Építési projekt
szervezése

Foglalkoztatottak
(becsült, 2018)

1110 fő

BBHÉ alakulása

FOGLALKOZTATÁSI HELYZETKÉP*

FOGLALKOZTATOTTAK MEGOSZLÁSA (FŐ, 2018)**

67%

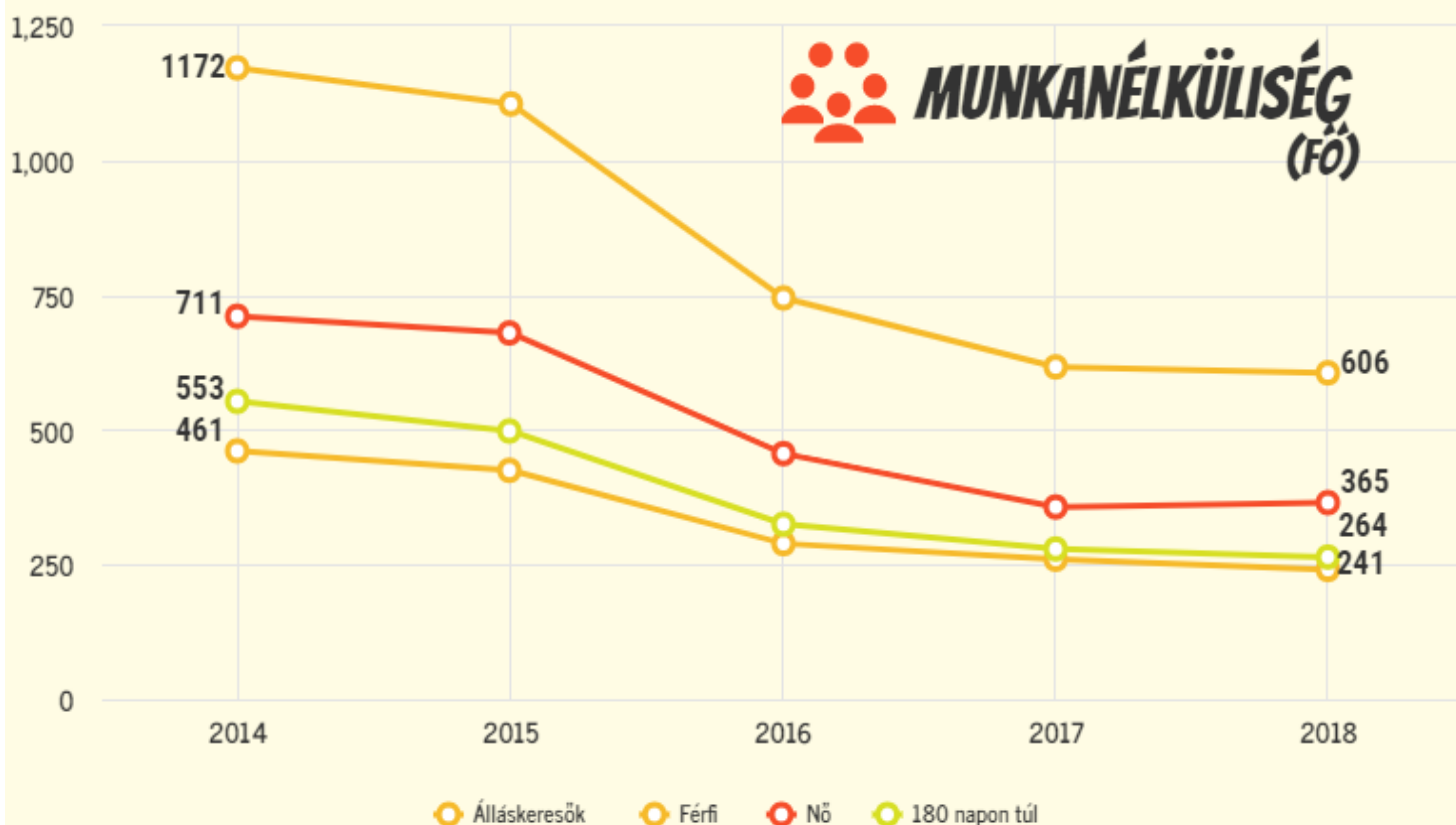
FOGLALKOZTATOTTSÁG (2018)

2014: 60%

1,92%

MUNKANÉLKÜLISÉG (2019.12)

2014: 4,84%

*KSH, Magyar Államkincstár, NFSZ adatai alapján

** Becsült adatok

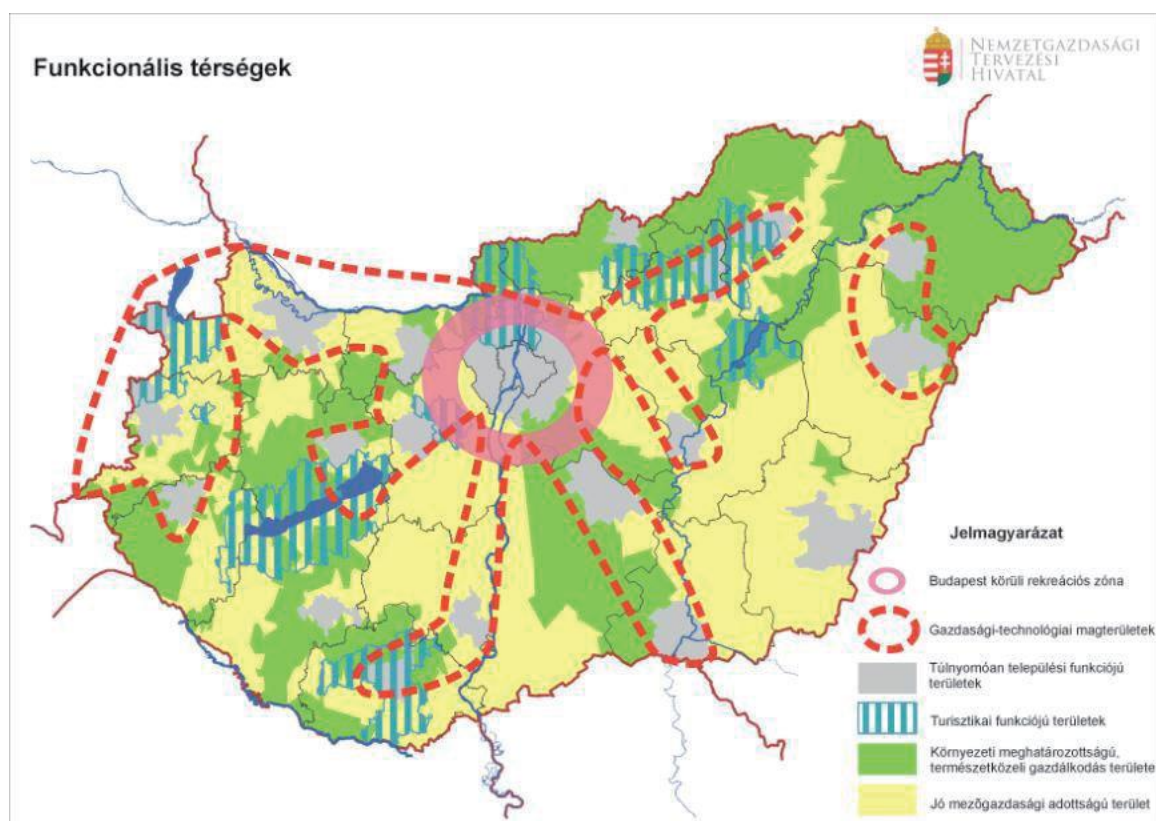

1.4. Környezet - erőforrások - szolgáltatások - infrastruktúra

1.4.1. Térkapcsolatok

A jelenleg hatályos Országos Területfejlesztési Konceptióban meghatározott területpolitikai és térszerkezeti kontextusban Hódmezővásárhely funkcionálisan egy olyan, jó mezőgazdasági adottságú terület része, ami közvetlen szomszédságában van a Budapest – Szeged vonalú gazdasági-technológiai magterületnek, továbbá a város a Budapest körüli külső városgyűrű nemzeti jelentőségű településeként definiálható. A város szorosabban együttműködő térségeként a Szeged – Makó – Orosháza – Szentés – Csongrád városnégszög jelölhető meg, melyhez közvetve a szerbiai és romániai határmenti térségek csatlakoznak. Ezek a térkapcsolati irányok határozzák meg legjobban Hódmezővásárhely számára azokat a területfejlesztési együttműködési csatornákat, amelyek mentén a jövőbeni nagyobb volumenű fejlesztések esetén érdemes a városnak szorosabb partnerséget kialakítania.

Országos Területfejlesztési Konceptióban meghatározott funkcionális térségek

Az előbbieken említett fejlesztéspolitikai szempontú térkapcsolatokkal összhangban a város térbeli helyzetét alapvetően közlekedési kapcsolatai határozzák meg. Hódmezővásárhely jelenleg az országos, illetve európai gyorsforgalmi úthálózat 15 perces vonzáskörzetében helyezkedik el az M43 és M5 autópályák kedvező elérhetősége által. A Csongrád megyei városok a meglévő másodrendű főutakon és a többnyire felújított országos mellékutakon érhetők el. Hódmezővásárhelyt a következő főutak érintik:

- távlati kiemelt szolgáltatást nyújtó főutak:
 - Berettyóújfalu térsége (M4) – Békéscsaba – Hódmezővásárhely – Szeged (M43)

- távlati főutak:
 - Kunszentmárton (44. sz. főút) – Szentés – Hódmezővásárhely (M47) viszonylatú 45. sz. főút,
 - Debrecen (4. sz. főút) – Berettyóújfalu – Mezőberény – Békéscsaba – Hódmezővásárhely – Szeged viszonylatú 47. sz. főút.

Az elmúlt években a város térségét érintő, megvalósult közúti fejlesztések között említést érdemel:

- Hódmezővásárhely északi elkerülő út,
- Hódmezővásárhely keleti elkerülő út,
- 47 sz. másodrendű főút 11,5 t-s burkolat megerősítése és szélesítése Hódmezővásárhely-Orosháza között,
- M43 autópálya Makótól az országhatárig megépült szakasza.

A térséget érintő tervezett közúti fejlesztések a következők:

- 47-es főút algyői Tisza-hídjának 2x2 sávossá bővítése,
- 45-ös főút kiemelt főúttá minősítése,
- a Bánáti főút kiépítése Deszk és a hármass országhatár irányába, Hódmezővásárhelytől a Csárpateleki út nyomvonalán, az M43 autópálya megépült csomópontján átvezetve az ún. hármass határig,
- a keleti elkerülő út és a Makói út főúttá fejlesztése az M43 autópályáig a megyei Trt szerint,
- 47 sz. főút 2x2 sávossá bővítése az út teljes hosszán.

A vasúthálózati kapcsolódást a 130-as menetrendi mezőben szereplő Szolnok - Tiszatenyő - Hódmezővásárhely - Makó és a 135-ös Szeged - Békéscsaba vasútvonal jelöli ki.

Az országos kerékpárút- törzshálózat elemei közül a Debrecen – Létavértes – Biharkeresztes – Sarkad – Gyula – Lőkösháza – Battonya – Mezőhegyes – Tótkomlós – Orosháza – Hódmezővásárhely – Szeged – Mórahalom – Tompa – Bácsalmás – Nagybaracska – Mohács viszonylatú, és a Dél-alföldi határmente kerékpárútvonal érinti a várost.

1.4.2. Területhasználat

Hódmezővásárhely és környéke 3 kistáj határán, legnagyobb részt a Csongrádi-sík kistájon – amelynek területe 1829 m² - helyezkedik el. A kistáj 80 és 101 méter közötti tengerszint feletti magasságú, enyhén a Tisza-völgy irányába lejtő, a marosi hordalékkúphoz kapcsolódó tökéletes síkság.

A hódmezővásárhelyi tájat a szántógazdálkodás uralja. A gazdasági tájhasználat és a lakott területek, valamint az infrastruktúra létesítményei átszövik az igazgatási területet. A város és környéke erdőben szegény vidék, a kevés ültetett erdő is javarészt jellegtelen. Jóléti erdő viszont kellő nagyságban alakult ki.

1.4.3. Környezeti adottságok

Talaj

Talajképző kőzet a középtáj nagy részén az alföldi lösz. A táj DNY-ról veszi körül a Maros hordalékkúpját. Területe sík, melyet homokvonulatok kísérté folyóholtágak tarkítanak. A felszint lösziszap fedi. A talajtakaró változatosságának meghatározó talajtípusai a csernozjom talajtípusok (80%).

A legnagyobb területen (52%) az agyagos vályog mechanikai összetételű, gyengén savanyú kémhatású, a mélyben sós réti csernozjom talajok találhatók.

Nagyon kedvező termékenységű réti csernozjom talajok 19%-ban fordulnak elő. A talajvízhatástól mentes alföldi mészlepedékes csernozjom talajok 6%-ot, és ennek a szintén felszíntől karbonátos mélyben sós változatai pedig 3%-ot foglalnak el.

Jelentős kiterjedésen megtalálhatók még a löszös alapkőzeten kialakult szikes talajok (18%), réti szolonyec talajok (9%), sztyeppesedő réti szolonyec talajok (8%), szolonyeces réti talajok pedig 1%-on fordulnak elő. A táj északi határa mentén löszös üledéken, agyag mechanikai összetételű, gyengén savanyú kémhatású, a 40-50 (int.) földminőségi kategóriába sorolt réti talajok 2% területen találhatók.

Felszíni vizek

Hódmezővásárhely az ország egyik legalacsonyabb térszínen fekvő települése. A település felszíni vizeinek befogadója a Tisza.

A Mártélyi holtág a település legjelentősebb felszíni vízfelülete. Területe 46 ha, hossza 4 km, szélessége 100 m, átlagos vízmélysége 2 m. Vízhőmérséklete jónak mondható, hasznosítása sokrétű, elsődlegesen rekreációs és turisztikai célú.

A település másik holtága a körtvélyesi Holt-Tisza és környezete fokozottan védett, ezért hasznosítása korlátozott.

Felszín alatti vizek

Hódmezővásárhely a felszín alatti vízminőség-védelmi szempontból (különösen nitrát szempontjából) érzékeny területen lévő település. A **rétegvíz** mennyisége közepes. A kutak átlagos mélysége 200 m, melyek vízhozama a Tiszához közeli részekben jelentős. A mélyfúrások bőséges vízhozamát sokoldalúan felhasználják, de a kutak vízhozama a túlzott kitermelés miatt az utóbbi években és a hőmérsékletváltozás miatt csökkenő tendenciát mutat.

A város vízellátását mélyfúrású kutak biztosítják. A 250-620 m talpmélységű ivóvíztermelő kutak a pleisztocén rétegvíz tartóra települtek. A településen 10 **termálkút** található. A város területén két helyen történik termálvíz visszasajtolás. A kórházi kút vize „gyógyvíz”, összes oldott anyagtartalma 2200 mg/l. A mélyebb szintekben található rétegvizek megfelelően védettek a felszíni eredetű szennyezésekkel szemben.

A külterületek egy része csatornázatlan, így az ott esetlegesen elszikkasztott szennyvizek nagymértékben befolyásolhatják a **talajvíz** minőségét.

Zöldfelületi rendszer

A település zöldfelületi rendszerének elemei a közterületen kialakított közparkok, közkertek, a jelentős zöldfelületű létesítmények kertjei (pl. különleges területek – temető, sport- és

rekreációs területek; oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei), lakókertek, erdő- és mezőgazdasági területek (kertes területek), vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepek, illetve fásított zöldsávok, fasorok).

Hódmezővásárhely külterületén szigetszerűen helyezkedik el a négy egykori tanyaközpont: Batida, Erzsébet, Kútvölgy és Szikáncs beépített területe, közülük jelentősebb védelemre érdemes zöldfelülettel csak Kútvölgy rendelkezik. Az egykori gyógyintézet kertjének idős növényállománya védelemre érdemes, értékes faegyedekből áll.

A város **korlátlan közhasználatú zöldfelületei** jellemzően fásítottak. Az utcafásítások jellege, kialakítása változó. A lakóutcák sajátossága, hogy a kis lejtésű utcák felszíni vízelvezetési nehézségei miatt, valamint helyenként a történelmileg kialakult mezővárosi szekérbeállós porták miatt az utcákban széles zöldsávok, széles, gyakran gyepek szikkasztó árkok alakultak ki. A széles zöldsávok általában fásítottak, de a fásítás sem a választott fafajták, sem a faegyedek korát tekintve általában nem egységes. A fák kifejlett állapotának elérését akadályozhatja, hogy a közvilágítás, a villamosáram-ellátás, illetve adott esetben a többféle távközlési szolgáltatás légvezetékes közműhálózat fejlesztésével történik, aminek a következménye a fák metszése, vagy csonkolása.

A **korlátozott közhasználatú zöldfelületek** közé tartozó, zöldfelületi jellegű intézménykertek növényállományuk szakszerű fejlesztése révén a település zöldfelületi rendszerében nagyhatású kondicionáló és esztétikai szerepet tölthetnek be. Ilyennek számítanak a temetők, illetve a sportolásra használt területek.

Természetvédelem

Hódmezővásárhely gazdag élővilága és természeti adottságainak köszönhetően számos védett területtel rendelkezik, melyek között Natura 2000 hálózathoz tartozó és országos jelentőségű védett területek egyaránt vannak.

A **Natura 2000** hálózat részeként-különleges madárvédelmi területnek számít az Alsó-Tisza-völgy, valamint a Vásárhelyi és Csanádi-puszták, különleges természetmegőrzési terület a Tisza hullámtér, a Hódmezővásárhely környéki és csanádi-háti puszták, továbbá a Kék-tó.

Országos jelentőségű védett terület a Kardoskúti Fehértó Körös-Maros Nemzeti Park területén belüli, Hódmezővásárhelyhez tartozó területrésze, a Mártélyi Tájvédelmi Körzet Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága kezelésében lévő, Hódmezővásárhelyhez tartozó területrésze.

Emellett a város területén belül 32 db **ex lege védett természeti érték**, kunhalom található, a **Ramsari Egyezmény** alá pedig 2324 ha terület esik Mártélyon.

Helyi jelentőségű természetvédelmi területnek számít az Epreskert, valamint a Népkert és a strand. A városban a közgyűlés 1994-es döntése óta **védelem alá vont fasorok, fák és fás területek** száma is jelentősnek mondható.

A környezeti nevelést szolgáló három tanösvény található Hódmezővásárhelyen: Téglagyári kubikgyödrök tanösvény, Ártéri tanösvény (Mártélyi holtág), Tiszai tanösvény (Mártély).

Környezeti állapot

A város **levegőminősége** évek óta kiváló. A város levegőminőségét döntően a közlekedésből, illetve a fűtésből (fosszilis tüzelőanyagok elégetéséből) származó légszennyező anyagok (CO₂, CO, NO₂, SO₂ és szilárd anyag) kibocsátása határozza meg. Ehhez adódnak hozzá az ipari, mezőgazdasági üzemek légszennyező pontforrásainak kibocsátásai (pl. illékony szerves vegyületek /VOC), továbbá a diffúz szennyezések (pl. por, szaganyagok, stb.) hatásai, illetve a környező légszennyezőktől (pl. szomszédos v. távolabbi településektől) beáramló szennyezőanyagok. A Nyugdíjas Lakóparknál végzett immissziómérések alapján az ózon és a szállópor koncentrációja az elmúlt években többször határérték felett volt. A magas szállópor-tartalom a Dél-Alföld egyik problémája, amelyet többek között a mezőgazdasági területekről származó porszennyezés okoz a közlekedési eredeten felül. Az előző években megépült, a várost elkerülő utak (É-i, Ny-i, K-i) révén csökkent gépjárműforgalom hatására a közlekedésből eredő légszennyezettség is kisebb lett Hódmezővásárhelyen.

A **zaj és rezgés** tekintetében Hódmezővásárhelyen komolyabb problémák nem mutatkoznak, a város ipari, gazdasági, kereskedelmi területeinek elhelyezkedése rezgésvédelmi szempontból kedvező, mert a legjelentősebb üzemek ipari parkokban, tömbökben települtek. A zaj és rezgés jellemzően közlekedési eredetű, a főbb városi utak közvetlen környezetében jelentősebb a terhelés.

1.4.4. Energia

Elektromos energiaellátás

A települést több **nagyfeszültségű** (120 - 400 kV) légvezeték hálózat is érinti. A MAVIR Zrt. két 400 kV-os légvezetékes hálózata egyrészt a hazai 400 kV-os körhálózat részeként, másrészt nemzetközi rendszerben üzemel, mellette az NKM Áramhálózati Kft. Szeged - Békéscsaba 120 kV-os légvezetékes hálózata érinti a várost.

A **középfeszültségű** (20 kV) hálózaton keresztül a város elektromos energiaellátását a Hódmezővásárhely - Makó közút mellett levő Hódmezővásárhely 120/20 kV-os alállomásból indított 20 kV-os légvezetékes hálózatok szolgáltatják, melyek kitéplálása földkábeles. A 120/20 kV-os alállomásban 2 db 40 MVA teljesítményű 120/20 kV-os transzformátor üzemel. A transzformátorok 20 kV-os oldalára, épületbe telepített lemeztokozású 20 kV-os kapcsoló berendezés csatlakozik. A 20 kV-os kapcsoló berendezésből 14 db 20 kV-os hálózat indul. A légvezetékek többsége Hódmezővásárhely város energiaellátását biztosítja. A többi légvezeték a környező települések hálózatát látja el. A környező települések 20 kV-os hálózatára csatlakoznak a város külterületének transzformátorállomásai is. A szigorúan vett belterületen a 20 kV-os hálózat földkábeles.

A külterületi **transzformátor állomások** a légvezetékes 20 kV-os hálózathoz igazodóan oszlopállomások. A belterület azon részein, ahol a 20 kV-os hálózat földkábeles a transzformátor állomások vagy épületbe telepített, vagy önálló betonházas típusúak. A belterületen épültek olyan transzformátor állomások, amelyek a légvezetékes hálózatról földkábeles csatlakozással épült, úgynevezett végponti önálló betonházas típusúak.

A külterületi szakaszokon a meglevő **kisfeszültségű** 0,4 kV-os **hálózatok** légvezetékes illetve légkábeles, és az új építésű hálózatok is betonoszlopos légkábeles rendszerűekre épültek.

Belterületen a családiházak területén a meglevő kisfeszültségű hálózat többségében légvezetékes. Kis hányada légkábeles kialakítású. A belterületen a 0,4 kV-os hálózatok földkábelrel épültek meg.

A város teljes területén a **közvilágítás** korszerűsítése az elmúlt években megtörtént. Az egész város közvilágítási hálózata KEOP pályázat keretében „LED” fényforrásokkal rendelkező lámpatestekre épült át. A közvilágítási hálózat teljes egészében mért hálózattal üzemel.

Megújuló energiaforrások és geotermikus rendszer

Szélenergia

Hódmezővásárhely földrajzi és meteorológiai elhelyezkedése alapján a település dél-keleti, Makó felé eső területén szélcsatorna rendszer hatása érvényesül. Az adottságok alapján a városnak ezen a területén szélerőmű telepítésére a lehetőség biztosított. Országos villamosenergia-rendszer fogadóképességét a szélerőművek fogadására az Energia Hivatallal egyeztetni kell.

Biogáz

A környezetben keletkező hulladékok felhasználásával biogáz erőmű építésére van lehetőség. A biogáz erőművek telepítése a véges alapanyag ellátás miatt csak a régióval egyeztetett módon történhet. Nem fordulhat elő, hogy a környezetben keletkezett hulladékok, és az esetleg mezőgazdasági termeléssel megtermelt alapanyagok kevésnek bizonyuljanak. Gazdaságosan biztosan nem telepíthető biogáz erőmű minden településen, ilyen beruházási szándék esetén a környező településekkel is egyeztetni érdemes.

Napenergia

A Dél-alföldi földrajzi környezet, a napsütéses órák számát (a napfényes órák száma évi 2000 és 2050 közötti, ebből nyáron 820-830 órán, télen valamivel több, mint 190 órán át süt a nap) tekintve rendkívül alkalmas 500 kW-nál nem nagyobb teljesítményű naperőművek telepítésére. Ezekre már Csongrád megyében is megvalósult jó példák találhatók. Ezen a területen komoly lehetőségek vannak a városban.

Geotermikus rendszer

Fűtési, balneológiai, használati melegvízellátási célokra létesültek a kutak. A felszínre érkező használati melegvíz 40-42 °C-os, ezért fűtése magasabb hőmérsékletű hévízzel szükséges, ugyanígy történik a használati melegvíz cirkulációs hőveszteségének pótlása is. A fűtési célú hévizek 80-87 °C hőmérsékletűek, a folyamat végén a hévíz visszasajtolásra kerül.

1.4.5. Infrastruktúra és szolgáltatások

Közművek

Ivóvíz

Az ivóvíz ellátást Hódmezővásárhely közigazgatási területén az Alföldvíz Zrt. biztosítja. A vízmű üzemeltetéséhez szükséges vagyon az önkormányzat tulajdona.

A településen a **vízbázisok kútjai** jórészt a 60-70-es években létesültek, az akkori műszaki színvonalnak megfelelően. Hódmezővásárhely közigazgatási területén belül 5 különálló víziközmű hálózat található, úgy mint Hódmezővásárhely, Batida, Erzsébet, Szikáncs és Kútvölgy. A területenkénti kutak száma: Hódmezővásárhely: 22 db (ebből 4 db üzemén kívül helyezve), Batida: 2 db, Erzsébet: 2 db, Szikáncs: 2 db, Kútvölgy: 2 db.

Kútkapacitás az engedélyezett vízkivételek alapján az alábbiak szerint áll rendelkezésre: Hódmezővásárhely: 3 000 000 m³/év, Batida: 11 000 m³/év, Erzsébet: 11 000 m³/év, Szikáncs: 52 000 m³/év, Kútvölgy: 11 000 m³/év.

A **vízelosztó hálózat** hossza 231,7 km, a bekötések száma 19 939 db. Vonalvezetése döntően az 1960-as, 70-es évek adottságainak megfelelően lett kialakítva, az akkori szabályoknak megfelelően. Ehhez az adottsághoz igazodtak a később megvalósuló gáz, szennyvíz és egyéb közművek. Az építésnél különböző átmérőjű, főként azbesztcement anyagú csöveket alkalmaztak. Az anyagminőségen túl jellemző probléma a gyakori csőtörés és a viszonylag magas hálózati veszteség, értéke az elmúlt 5 évben több mint 20 % feletti. Az üzemeltetett ivóvíz-hálózatban **magastároló** három helyen van: a Szántó Kovács János utcai víztorony 800 m³-es rendszerű hidroglóbusz, Ipartelepi víztorony: 600, Szikáncs: 50 m³ kapacitású.

A **vezetékek korát** tekintve a kép homogén, az eltelt időszakban gerincvezeték rekonstrukció alig valósult meg, csak minimális számú bekötővezeték- és csomóponti rekonstrukció történt. A csővezetékek döntő hányada anyagukat tekintve már nem felel meg a mai követelményeknek. A gerincvezetékek esetében az azbesztcement csövek aránya jelentős, 44.77 %-os.

Szennyvíz

A **csatornamű** Hódmezővásárhely település területén keletkező kommunális és ipari eredetű szennyvizek elvezetésére és tisztítására épült. A jelenleg is üzemelő szennyvíztisztító telep 1994-ben épült. A szennyvíz tisztítása totáloxidációs, eleveniszapos eljárással történik, a keletkezett iszapok anaerob stabilizációjával, biogáz előállításal. A szennyvíztisztító telep kapacitása: 15 000 m³/nap, ebből 14 800 m³ közcsatornán elvezetett, 200 m³ szippantott szennyvíz. A tisztított szennyvíz befogadója a Hódtó-kis-tiszai csatorna.

A településen belüli **csatornahálózat** részben elválasztott, részben egyesített rendszerű, illetve a gyűjtőhálózat gravitációs működésű, de részben nyomott szakaszokból áll. Egyesített rendszerű a régi építésű belvárosi hálózat, mely utcai víznyelőkkel van egybeépítve. A hálózat többi része elválasztott rendszerben épült meg, 2-4 ‰-es lejtési viszonyokkal jellemzően KG-PVC csőből. A település területén keletkező szennyvizek a hálózatba kerülve gravitációsan jutnak a szennyvízöblözeteknek megfelelő átemelőkhöz, a mélyebben fekvő területekről házi kisátemelők juttatják a szennyvizet a gyűjtőhálózatba.

A műtárgyakban üzemelő szennyvízszivattyúk a kiépített szennyvíz-nyomóvezetéken keresztül juttatják a szennyvizet a csatlakozó öblözetbe, illetve a tisztítótelepre. A teljes hálózatról a szennyvizet a város különböző mélypontjain megépített összesen 21 db szennyvízátemelő gyűjti össze és juttatja el a szennyvíztisztító telepre.

Csapadékvíz elvezetés

Jelenleg Hódmezővásárhely jelentős részén működik kiépített **csapadékvíz-elvezető rendszer**. A központi területen egyesített gravitációs rendszerű csapadékvíz-csatorna hálózat épült ki. A csatornák állapota folyamatos karbantartással megfelel a csapadékvíz elvezetéshez szükséges elvárásoknak.

Jelenleg a már elválasztott rendszerrel csatornázott területekről a csapadékvizek egy részét az egyesített rendszerbe vezették, ez főként az elválasztott és egyesített rendszer határterületein fordul elő. A település nagyobb részén a csatornázás elválasztott rendszerű. Jellemzően nyílt szelvényű csapadékvíz elvezető rendszert építettek ki. A befogadók szerint több vízgyűjtő területre oszthatók, amelyek kialakításánál a domborzati viszonyokat, a beépítési lehetőségeket vették figyelembe.

A kiépült rendszer nem fedi le jelenleg a város belterületét. Ahol van kiépített csatorna, ott több helyen nincsenek megfelelően összekötve az átereszek vagy nem átjárhatók, vagy nem megfelelő átmérőjűek, így az elvezetés nem alkot rendszert, a csapadékvizet helyben tartja, vagy csak nagyon lassan vezeti le. További problémát jelent a meglévő csatornákkal kapcsolatban, hogy a folyamatos karbantartás és felújítások ellenére a csapadékvizeket nem minden esetben tudják elvezetni a saját és a befogadók korlátozott kapacitása miatt. Tovább nehezíti a csapadékvíz elvezetését, hogy a legtöbb esetben a befogadók vonalvezetése nem teszi lehetővé a gravitációs becsatlakozásokat, így a bevezetések csak átemelőn keresztül történhetnek. Ennek egyértelmű előnye, hogy viszonylag jól szabályozza a befogadóba juttatható csapadékvíz mennyiségét, de a rendszer működéséből adódóan a záporok kezdeti időszakában jelentős tározást igényel az elvezető rendszerben. Mindezeket súlyosbítja, hogy a település fejlődésével összhangban nagymértékben növekszik a burkolt illetve beépített felületek aránya, ezzel együtt növekszik a lefolyási tényező.

A belterületről történő kármentes elvezetést mindezekon felül tovább nehezíti, hogy a több befogadó (Kenyere-éri csatorna a Hódtó csatornán keresztül, a Kakasszék csatorna) a belterületet érintve csatlakozik a befogadóba.

Külterületen a várost befogadó illetve az azokhoz kapcsolódó mellékcsatornák és oldalágak biztosítják a csapadék- és belvíz-elvezetést. Két fő levezető csatornája a Hódtó-kis-tisza ATIKÖVIZIG kezelésű csatorna, aminek befogadója a Tisza folyó, illetve a Nagyfa-Hódtó összekötő csatornán keresztül a Nagyfai-Holt-Tisza, és a Szőlőhalom-Keselyesi TIMA VGT. kezelésű csatorna, aminek végső befogadója a Kopáncs-Kis-Tiszai csatornán keresztül szintén a Tisza.

A településen jelenleg mesterségesen kialakított tározó nem üzemel, a Hódtó csatornán egy rövid szakaszon a medrén túl ideiglenes tározóként mélyfekvésű területen is károkozás nélkül tározhat csapadékvizet. Jelentős vízkormányzó műtárgy a Hódtó csatornán a Szőlőhalmi csatorna felé kormányzó műtárgy.

Hódmezővásárhely város belterületén a vízkárelhárítások során megmutatkoztak a jelenlegi rendszer hibái, melynek igen fontos eleme, hogy a belterületen összegyűlő vízmennyiséget a befogadók nem tudják maradéktalanul elvezetni. A szűkebb kapacitás miatt a belterületi csapadékvíz rendszerben tározott csapadékvíz a szelvényeket megtölti és az igen lassú

levonulás miatt esetlegesen elhúzódó idejű vagy ismétlődő csapadék előntéseket okoz. Ezt csak súlyosbítja egy magas talajvízállás, amikor a már amúgy sem üres mederszelvényeket kell igénybe venni ideiglenes tározásra.

Elektronikus hírközlés

A település **távbeszélő** ellátását az Invitel szolgáltatja. A városi hálózat három irányból csatlakozik az Invitel országos hálózatához. A város távbeszélő ellátását a Hódi Pál utca 2. sz. alatt üzemelő főközpont és a „Susáni” második telefonközpont szolgáltatja. A hálózat a belvárosban alépítményes, a családi házas területen légvezetékes kialakítású. A város északi és nyugati területein azonban nincs Invitel fogyasztói hálózat kiépítve. Ezen a területen az Invitel „DEKT” tornyokkal rendelkezik, és még ma is a „DEKT” rendszeren keresztül szolgáltat fogyasztói csatlakozásokat.

Az Invitel a meglévő hálózatán telefon, internet és IPTV kábel tv szolgáltatásokat biztosít. A város **kábeltelevíziós** hálózattal történő ellátását a Magyar Telekom szolgáltatja. Hódmezővásárhely csatorna-fejlesztésével együtt, a csatornahálózat teljes nyomvonalán hírközlési célokat szolgáló egy műanyag csöves alépítmény-rendszer került kiépítésre. A hálózat tulajdonosa a város, üzemeltetője a Hódmezővásárhelyi Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt. A hálózat Hódmezővásárhely minden utcájában megépült, azonban a rendszer fogyasztói leágazásokkal nem rendelkezik. A meglévő alépítmény-rendszer azonban jól használható pont-pont közötti összeköttetések, illetve alrendszerek közötti kapcsolat létesítésére. Ennek a részbeni felhasználásával jelenleg is üzemel optikai rendszer, elsősorban kormányzati, oktatási, egészségügyi, kulturális, gazdasági és önkormányzati tulajdonú intézmények között. Az optikai rendszeren Internet, városi televízió, informatikai szolgáltatások érhetők el. A hálózathoz már egyéni előfizetők is csatlakoznak. A mobilszolgáltatók információi alapján a **mobilhálózat és a 4G lefedettség** teljesnek mondható a város közigazgatási területén.

Közlekedés

Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A város belterületén a kerékpárút hálózat jól kiépített, megfelelően szolgálja az alföldi városokra jellemző intenzív hivatás- illetve célforgalmakat. Kerékpáros hálózati elemként – megfelelő tájékoztatást adva a kerékpáron közlekedőknek – figyelembe vehetők a kisorvos utca lakóutcák.

A kerékpárút hálózat folyamatos fejlesztése igényli a kerékpár-tárolók kapacitásának növelését a meglévők bővítésével, ill. a forgalomvonzó létesítmények melletti telepítéssel. A meglévő, különböző kategóriába besorolt kerékpárutak különböző műszaki paraméterekkel, valós igények alapján épültek. Kedvező időjárás esetén a közlekedők mintegy harmada ezt a közlekedési formát választja, ezeket az utakat veszi igénybe.

A közúti csomópontok kerékpáros átvezetései nem egyértelműek, mindenképpen indokolt azok felülvizsgálata. Az OTrT tartalmazza az országos kerékpárút törzshálózat elemeit, annak része a Dél-alföldi határmentén kerékpárút Debrecen és Mohács között, amely érinti a várost, továbbá a 47 sz. másodrendű főút melletti Hódmezővásárhely és Orosháza közötti szakaszt is.

A **gyalogos** belváros egy része megvalósult a dr. Rapcsák András u. – Lázár u. - Kossuth tér - Szőnyi utca (Oldalkosár utcáig) közötti szakaszán. Az Andrássy u. bevonása az övezetbe a Tram-train megépülése után történhet. A Lázár utcán az egyoldali kétirányú kerékpársáv közlekedésbiztonsági szempontból kedvezőtlen, a korrekt műszaki megoldás az irányhelyes sávok felfestése - a párhuzamos parkolás megszüntetésével - a belvárosi parkolóhelyek számának jelentős növelése után.

Közút

Az elkerülő utak megépülte után rendeződött a **városi közutak** jogi helyzete. A 47. és 472. sz. elkerülő utaknak a számozott közutakkal kiépített csomópontjaitól a város felé a fennmaradó szakaszok önkormányzati kezelésbe kerültek:

- Jókai utca - 4521 j. út
- Szántó Kovács János u - 45 sz. út
- Kutasi út - Szabadság tér - Szent István tér - 47 sz. út
- Csomorkányi u. - 4418 j. út
- Makói út - 4421 és 4415 j. út
- Síp utca - 4414 j. út

Az **országos közutak** fejlesztése terén jelentős változásokat láthattunk az elmúlt évek során. Az elkerülő utak által kiváltott országos közutak átkelési szakaszai önkormányzati kezelésbe kerültek, továbbra is betöltve a belterületi úthálózat gerincének szerepét.

Helyi külterületi közutak közül az úgynevezett "mezőgazdasági gyűrű" az egyéb belterületeket összekötő közúti kapcsolat a meglévő dűlőutakon, amelynek célja a belterületi közúthálózat mentesítése a mezőgazdasági forgalom alól. Az utak jó része már burkolt, a terv távlatában számítani lehet a teljes hosszon szilárd burkolat kiépítésére. A helyi külterületi közutak fejlesztését továbbra is célszerű folytatni.

Parkolás

A közúti forgalom a városközpont közelében a legnagyobb, miszerint ezen a területen jelentős a cél- és hivatásforgalomhoz kapcsolható parkolási igény. A város közgyűlése a 18/2007 (03.21) Kgy. rendeletében rögzítette a díjfizetős parkolás bevezetését. A díjfizetős zónába a strand körüli, valamint a Gyula u. – Kodály u. – Hősök tere – Tóalj u. – Petőfi út - Deák Ferenc u. – Lázár u. – Madách Imre u. – Hunyadi u. által határolt terület tartozik. A jelenlegi, belvárosi parkolási lehetőségek mellett közparkolóként használható a Balogh Imsi Sportcsarnok térszint alatti parkolója és a Hódi Pál utcáról nyíló, szintén térszint alatti parkoló, esetlegesen a Hotel Ginkgo mélygarázsa vehető számításba.

Közösségi közlekedés

Helyi autóbusz

Az üzemeltető a város önkormányzata, jelenleg 9 helyi autóbuszvonal van a városban. Még nem ismert a Tram-train forgalomba helyezése után a helyi és helyközi autóbusz közlekedés viszonylatainak és menetrendjének terve, azt az üzemeltetők és az illetékes hatóságok egyeztetése után lehet rögzíteni.

Kötőpályás közlekedés

Csongrád megye **vasúthálózatának** gerincét alkotó 130-as menetrendi mezőben szereplő Szolnok - Tiszatenyő - Hódmezővásárhely - Makó és a 135-ös Szeged - Békéscsaba vasútvonal érinti Hódmezővásárhelyt. A várost napi 52 vasúti járat érinti. A vasúti közlekedés viszonylatai sem menetidőben, sem kényelemben nem felelnek meg a ma elvárható színvonalnak. További kedvezőtlen adottság az intermodális kapcsolatok hiánya.

A város keleti részén lévő iparterület üzemének egy része MÁV vagy magántulajdonú **iparvágánnyal** rendelkezik, amelyeknek kihasználtságát észszerűen növelve csökkenthető lenne a városi közutakat és a megépült elkerülő utakat terhelő nehéz teherforgalom.

Szeged-Hódmezővásárhely között épül a **tram-train**, melynek nagyvasúti érintettsége miatt hamarosan átadásra kerül a Szeged-Rókus és Hódmezővásárhely-Népkert állomás közötti szakasz 100km/ó sebességű szerelvények közlekedésére alkalmas felépítménnyel, külterületen dízel üzemű vontatással. Üzemeltető a MÁV-START Zrt lesz. Az integrált villamos és nagyvasúti közlekedés Szeged állomás-Szeged belváros – Szeged - Rókus állomás - Hódmezővásárhely-Népkert állomás-Hódmezővásárhely belváros- Hódmezővásárhely vasútállomás közötti nyomvonalon üzemel majd, biztosítva a két város központjának közvetlen összeköttetését. A kivitelezés alatt álló nyomvonal: Ady Endre utca - Szőnyi utca - Andrassy utca - Bajcsy-Zsilinszky utca – Hódmezővásárhely vasútállomás. A nyomvonal mindkét városban áthalad a városközponton, elkerülve az átszállást, rövidítve a menetidőt, növelve az utazás biztonságát és kényelmét. Hódmezővásárhelyen 3,3 km hosszú villamos pálya épül. A Tram-Train megépülte után csúcsidőben a járművek 20 percenként közlekednek, Szeged és Hódmezővásárhely belvárosa között az utazási idő fél óra lesz.

Épített környezet

A települési környezet ún. épített elemei alapvetően meghatározzák az adott hely építészeti, városépítészeti arculatát, karakterét. Mint az alföldi településeknél általában, Hódmezővásárhelyen is viszonylag kevés számú építészeti emlék maradt fenn a korai időkből. Ahogy minden történeti várost, így Hódmezővásárhelyt is elsősorban központja fémjelzi. A legfontosabb épületek: Református Ó-templom, Városháza, Ó-gimnázium, Bethlen Gimnázium, Kórház, Fekete Sas Szálló, „paloták”, Uri kaszinó, stb.

A helyi építészeti arculat legmarkánsabb eleme a téгла-architektúra. Az ősi építőanyag törvényszerűen volt jelen a helyi építő tevékenységben. Az ún. színes idomtégla művészi igényességű és szinte tömeges használata az 1880-as évektől számítható, a fejlődés az I. világháború miatt azonban megtorpant. Köz- és lakóépületeknél egyaránt kedvelt volt, világi és egyházi épületek is készültek szép számmal. A téglából épült objektumok sorában kiemelt jelentőséggel bír a 1881-ben épült, mintegy 3 km hosszú árvédelmi fal („Kőfal”).

Jelenleg 39 műemléki érték áll oltalom alatt és 15 műemléki környezet található Hódmezővásárhelyen.

Oktatás

Hódmezővásárhely oktatásáról a 37. oldalon található infografika ad helyzetképet.

Egészségügy

Hódmezővásárhely egészségügyéről a 38. oldalon található infografika ad helyzetképet.

Szociális ellátás

Hódmezővásárhely szociális ellátásáról a 39. oldalon található infografika ad helyzetképet.

Oktatási-nevelési FELADATELLÁTÁSI HELYEK száma:

6

BÖLCSŐDE
(családi bölcsődék is)

21

ÓVODA

13

**ÁLTALÁNOS
ISKOLA**

6

KÖZÉPISKOLA

2
Felsőoktatás

4
Kollégiumok

EGÉSZSÉGÜGY*

76,5 év a születéskor várható élettartam**
Nők: 80 év - Férfiak: 73 év

ALAPELLÁTÁS

- 24 Házi orvos és körzet
- 9 Házi gyermekorvos és körzet
- 28 Ápoló/szakápoló
- 21 Védőnő

ÉVENTE ÁTLAGOSAN
(2014-2018 KÖZÖTT)

241 224

ESET ELLÁTÁSA
HÁZIORVOSI
ELLÁTÁSBAN

10051 egy háziorvosra jutó
átlagos éves
esetszám

ÉVENTE ÁTLAGOSAN
(2014-2018 KÖZÖTT)

64 106

ESET ELLÁTÁSA
GYERMEKORVOSI
ELLÁTÁSBAN

7122 egy gyermekorvosra jutó
átlagos éves
esetszám

96%

**Rendelőben ellátott
esetek aránya**

591

KÓRHÁZI ÁGYAK SZÁMA**

VÁSÁRHELYI LAKOSOK LEGGYAKORIBB
BETEGSÉGEI

Húgy-ivarszerv
Fertőző Bőrbetegségek
Emésztőrendszer
Keringési
Endokrin-táplálkozási-anyagcsere
Csont-izomrendszer-kötőszövet
Mentális és viselkedés zavarok

KÓRHÁZ

LEGGYAKORIBB
ELLÁTÁSI ESET

- 1 SBO (Sürgősségi)
- 2 Belgyógyászat
- 3 Sebészet
- 4 Szülészeti-nőgyógyászat
- 5 Szemészet

EGY FELNŐTTRE
JUTÓ TÁPPÉNZES
NAPOK SZÁMA

3,9

Adatok forrása: KSH, TelR

**2018-es adatok

**Csongrád megye 2018-as adatai szerint

Szociális ellátás

és segélyezés

Intézményi ellátottság

3 Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

1 Ebből önkormányzati

Intézmények által fenntartva:

1 Család- és gyermekjóléti központ

2 Fogyatékos személyek otthona

1 Időotthon

7 Tartós bentlakásos otthonok

1 Hajléktalanok nappali melegedője

Szenvedélybetegek nappali otthona 1

1 Pszichiátriai betegek nappali otthona

Ellátottak száma

(fő, 2018)

Önkormányzati intézményekben gondozottak száma	177
Fogyatékosok nappali ellátásában részesülők	52
Hajléktalanok nappali otthonának átlagos napi fogalma	35
Házi segítségnyújtásban részesülők	157
Időotthonokban élők	177
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők	76
Szenvedélybetegek nappali ellátásában részesülők	49
Szociális étkezésben részesülők	509
Szünidei étkezésben részesülő gyerekek száma**	593

KAPACITÁSKIHASZNÁLTSÁG

FÉRŐHELYEK: 55

FOGYATÉKOSOK NAPPALI OTTHONA 75%

89% IDŐSEK OTTHONA

FÉRŐHELYEK: 200

FÉRŐHELYEK: 50

PSZICHIÁTRIAI BETEGEK NAPPALI OTTHONA 100%

98% SZENVEDÉLYBETEGEK NAPPALI OTTHONA

FÉRŐHELYEK: 50

TELEPÜLÉSI/ ÖNKORMÁNYZATI TÁMOGATÁSOK

RENDSZERES GYERMEKVÉDELMI TÁMOGATÁSOK**

1421 FŐ/HÓ

-57%***

12000 Ft/fő/év

EGÉSZSÉGGÁROSODÁSI ÉS GYERMEKFELÜGYELTI TÁMOGATÁSOK**

77 FŐ/HÓ

307 000 Ft/fő/év

FOGLALKOZTATÁST HELYETTESÍTŐ TÁMOGATÁSOK**

247 FŐ/HÓ

-69%***

272 411 Ft/fő/év

ÁPOLÁSI DÍJ**

226 FŐ/HÓ

439 770 Ft/fő/év

Adatok forrása: KSH

* fő. Változás 2018-ban 2014-hez képest

**2014-2018 közötti átlag

***Támogatásban részesítettek számának változása 2018-ban 2014-hez képest

2. GAZDASÁGI PROGRAM

2.1. Jövőkép

Hódmezővásárhely gazdasági programja folytatni kívánja az elmúlt években megalkotott Településfejlesztési Koncepcióban, Integrált Településfejlesztési Stratégiában és a legutóbbi Gazdasági programban egyformán megfogalmazott jövőképének megvalósítását. Tekintettel az említett dokumentumok megalkotása óta eltelt időben felmerült helyi, globális és hazai kihívásokra a gazdasági program ezt a jövőképet felfrissítve a következőképpen fogalmazza meg:

Hódmezővásárhely egy olyan élhető, biztonságos, családbarát és átláthatóan működő település, amely a természet által kapott és az emberek által alkotott értékeit, hagyományait becsben tartó és felelősségteljesen ápoló, szabadságszerető, szeretetteljes, szorgalmas, kreatív, befogadó, egészséges és egymást segítő lakosok közössége, akik felelősen gazdálkodnak a város értékeivel, szellemi és tárgyi örökségeivel, természeti, művi és épített környezetével és egy olyan város büszke lakosai, amely egy vonzó és virágzó gazdasági, kulturális és szellemi központ, kiváló és egymást gyarapító együttműködésben élve a vele szomszédos településekkel.

2.2. A gazdasági program célrendszere

2.3. Átfogó célok

1. átfogó cél: Versenyképes gazdaság

A 21. század dinamikusan változó nemzetközi és hazai gazdasági környezetében a településnek a gazdaságfejlesztés esetében a stabil, megvalósítható és fenntartható intézkedések megtételét szükséges felvállalnia. Figyelembe véve a változások körülményeit a versenyképesség esetében az eddig a számszerű növekedésre fókuszáló gazdasági megközelítésről a hangsúlyt a gazdaság társadalmi **értékteremtési** képességének erősítésére, illetve a **kiegyensúlyozottságra**, a **fenntarthatóságra** és a **gazdaságosságra** szükséges helyezni.

A gazdaság eme külső és belső körülményei, feltételei között cél egy olyan fejlődési irányba terelni a város gazdaságát, amely révén Hódmezővásárhely

- **tisztességes megélhetést** biztosító munkahelyeket tud biztosítani,
- a **vállalkozások számára fejlődésüket ösztönző feltételeket** kínál,
- **magas foglalkoztatottság** fenntartására képes és munkaerő-vonzó képességgel bír: az itt élők mellett a szűkebb és tágabb értelemben vett vonzáskörzetben élők számára is munkalehetőségeket kínál,
- a helyi erőforrások, tudás és tradíciók adta lehetőségekkel élve **minőségi, helyi szinten, országosan és nemzetközileg is keresett termékeket, szolgáltatásokat** képes előállítani.

2. átfogó cél: Életminőség fejlesztése

Hódmezővásárhely legfontosabb értékét az itt élő emberek jelentik. Ahhoz, hogy a város elérhesse céljait, szüksége van az itt élő emberekre, hiszen az ő közreműködésükkel, részvételével lehetséges a település fejlesztése, gyarapítása, az itteni élet színvonalának növelése. Fordítva is igaz ez: olyan településre van szüksége az itt élőknek, ahol egészséges, értékes és minőségi életet élhetnek, biztonságban érezhetik magukat és egzisztenciálisan is gyarapodhatnak.

A 21. században az embereket már fogantatásuktól fogva olyan intenzív mentális, kémiai és fizikai ingerek, behatások és környezeti impulzusok érik, amelyek közvetlen és közvetett módon befolyásolják életminőségüket, egészségi állapotukat és életkilátásaikat. Ezek mellékhatásai pedig az életvezetés legalapvetőbb területein egyre fokozottabban megjelennek, különböző formákban: így pl. testi és pszichés tünetekben, kommunikációs és viselkedési formákban, társas kapcsolatokban, életmódban vagy akár a munkavégzés minőségének tekintetében is.

A település felelőssége ebben a helyzetben ott kezdődik, hogy ezeket a kihívásokat felismeri és kialakít olyan szolgáltatásokat, szervezeti rendszereket, valamint olyan létesítményeket, tereket hoz létre és fejleszt, amelyek képesek az előbb említett mellékhatásoknak a kiküszöbölésére eredményes megoldásokat nyújtani. Fő irányvonal, hogy Hódmezővásárhely olyan várossá válhasson, ahol a gazdasági feltételek és környezeti körülmények mellett olyan

emberközpontú létesítmények, intézmények, szolgáltatások, közösségek és általuk teremtett lehetőségek jelenjenek meg, amiktől az itt élők életminősége színvonalasabbá válik. Ezáltal pedig **a városból való elvándorlást felváltja a településen maradás erősödése és a Hódmezővásárhelyre történő beköltözés iránti kedv növekedése**. Ezeket figyelembe véve az életminőség fejlesztése sokrétű fejlesztési elképzelések megvalósítását foglalja magába: a gazdasági lehetőségek javítása mellett a helyi infrastruktúra és szolgáltatások, a közösségi terek, intézmények, a támogató, segítő és fejlesztő fókuszú szolgáltatások teljes skáláját, melynek együttesen az egészséges, minőségi élet megteremtését szolgálják.

3. átfogó cél: Klímaváltozásra való reagálás

A klímaváltozás hosszú évtizedek, évek óta tartó kedvezőtlen folyamata eljutott abba a fázisba, hogy globális szinten is a közbeszéd legnépszerűbb témájává vált. Tudva levő, hogy a folyamat immáron visszafordíthatatlan, együtt kell élnünk az ismert, várható és jelenleg még ismeretlen hatásaival. Az elkövetkező években a gazdaság és a társadalmi élet egészében megváltozott körülményekkel és erőforrásokkal kell együtt élni, ahhoz alkalmazkodni és az egyéni, közösségi életvitelt és a gazdaság teljes spektrumát működtetni. A klímaváltozásra való reagálás, mint átfogó cél egyfajta horizontális célként is értelmezhető.

Hódmezővásárhely a klímaváltozás hatásainak kezelésében a helyi adottságokhoz, körülményekhez alkalmazkodó, gazdaságos és hosszú távon fenntarthatóan működtethető beavatkozásokat kíván megtenni. Célja, hogy ezt figyelembe véve **olyan fejlesztések, beruházások történjenek, amely a gazdasági élet szereplői és a lakosság széles rétege számára teszi lehetővé és ösztönzi a fenntartható, gazdaságos, minél alacsonyabb szennyezőanyag kibocsátást eredményező megoldások használatát a gazdaság és a lakossági fogyasztás teljes spektrumán**.

Mivel egy rendkívül szerteágazó, globális problémáról van szó, az **együttműködések** jelentősége felértékelődik. A város célja, hogy segítse előremozdítani mindazon helyi (pl. civilek, gazdasági szereplők, intézmények), térségbeli és hazai (pl. más önkormányzatok), valamint nemzetközi (pl. testvérvárosok) szereplők tevékenységét, akik környezeti felelősségvállalásukat ténylegesen cselekedetekké kívánják konvertálni egy **tisztább, fenntarthatóbb városi környezet, illetve egy ápolott, gondozott, megóvott természeti környezet és élővilág** érdekében.

Horizontális cél: Egyenlő hozzáférés biztosítása és anti-szegregáció

Szabadon fejlődő városként Hódmezővásárhely a jövőbeni fejlesztései során kiemelt hangsúlyt fektet arra, hogy se a város irányítói, szervezetei, intézményei és lehetőség szerint az itt élők, gazdálkodók és vállalkozók se tegyenek különbséget az emberek között kor, nem, fizikai, szellemi, egzisztenciális, származási, vallási és bármilyen más identitásbeli alapon. Cél, hogy a városban megvalósuló fejlesztések, intézkedések mindegyike ténylegesen figyelembe vegye és konkrét fejlesztésekkel is reagáljon a hátrányos helyzetű csoportok legszélesebb körének igényeinek való megfelelésre, **az egyenlő hozzáférés biztosítására, a szegregáció megelőzésére**.

Az esélyegyenlőségnek mutatkozik egy másik aspektusa is: ez pedig az **átláthatóság**. Az egyenlő hozzáférést szolgáló átláthatóság az információkhoz való hozzáféréseken keresztül kiterjed az önkormányzat gazdálkodására, működtetésére és közpénz-felhasználásra is. Ilyen például, hogy a város a nyílt kiírású beszerzéseken keresztül egyenlő esélyeket biztosít a vállalkozások számára, valamint olyan kommunikációs csatornákat működtet, ahol minden városlakó számára biztosított a városi intézkedésekről, rendelkezésekről és egyéb közérdekű információkról való hozzáférés lehetősége.

A horizontális cél esetében nyilvánvaló, hogy azt kivétel nélkül minden gazdasági programban megfogalmazott beavatkozás, intézkedés, projekt esetében érvényesíteni szükséges.

2.4. Stratégiai célok

2.4.1. Stratégiai cél: Prosperáló gazdaságfejlesztés

Az elmúlt évek, évtized tapasztalatait, valamint a jövőbeni változásokat, kilátásokat figyelembe véve Hódmezővásárhely számára az elkövetkező években a helyi gazdaság- és fejlesztéspolitika tervezése, szervezése és megvalósítása az eddigi megközelítés átstrukturálását igényli. Ennek érdekében **Hódmezővásárhely egy olyan város- és gazdaságfejlesztési struktúrát kíván az elkövetkező években kiépíteni és fenntartani, hogy a település minél inkább az itt élők és tevékenykedők saját tudására, erőforrásaira és kapacitásaira támaszkodva**, az emberek értékteremtő és ápoló szándékait előtérbe helyezve, valamint a fenntarthatóságot, gazdaságosságot szem előtt tartva **legyen képes a helyi gazdaság versenyképességét növelni, beruházásokat és befektetőket a városba vonzani, egy prosperáló helyi gazdaság működtetéséhez szükséges üzleti és szolgáltatási feltételeket biztosítani, valamint egy biztonságos, élhető várost fenntartani.**

Ez azt is jelenti, hogy a város gazdasági vonzerejének növeléséhez és a városfejlesztési beruházásokhoz az elmúlt évekhez képest új alternatívákat és megoldásokat alkalmaz a forrásbevonás során. Ennek oka, hogy a jövőben számítani lehet arra, hogy a **2021-2027-es időszakban** az eddigieknél jóval kevesebb, hazai operatív programokon keresztül érkező uniós forrás jut a település számára, amelyek gerincét adták a Hódmezővásárhelyen megvalósuló fejlesztéseknek. Cél, hogy a város ezeket a **forrásokat** az eddigieknél jóval **gazdaságosabban és hatékonyabban használja fel** a jövőben, ehhez viszont szükség lesz arra, hogy gazdaságfejlesztésben **a lakossággal, a környező településekkel, civil közösségekkel és a gazdasági szereplőkkel való együttműködést új alapokra helyezze és megerősítse.** A környező településekkel való együttműködésben a Szegeddel való kapcsolat kiemелendő: a **Szeged – Algyő – Hódmezővásárhely tengely** országosan is egyedülálló várostérséget jelent. Hódmezővásárhelynek az a célja, hogy szinergiában éljen ezekkel a településekkel és olyan egyediséget nyújtson - különösen Szegedhez képest - amivel kiegészíti ezeknek a településeknek funkcióit és egyedi vonzerővel bír. Cél, hogy a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum szerinti Szeged, mint a „Napfény Városa” és „Biopolisz”, illetve Hódmezővásárhely, mint alföldi művészváros és „dél-alföldi Sophia Antipolis” innovatív

központ együttesen a **magyar-román-szerb** - mint Arad-Temesvár-Újvidék-Szabadka-Zenta központi települések és nagyobb városok fémjelezte - **hármashatár legfontosabb gazdasági-oktatási-kulturális központja** legyen. Ezek a feltételek együttesen képesek létrehozni egy olyan szervezeti és területi szisztémát, amelyen keresztül akár **nemzetközileg versenyképes projektek generálása** valósulhat meg, **ami szélesíti a forrásbevonási lehetőségeket**, akár a közvetlen nemzetközi forrásokhoz való hozzáférést is javítja, ezáltal munkahelyeket teremt és tart meg, elősegíti a lakosság életszínvonalának emelését.

A gazdaság szabad fejlődésének sarkalatos pontja a transzparencia biztosítása, a gazdasági verseny tisztességességének elősegítése. Ennek érdekében a város a helyi **beszerzési lehetőségek megnyitását** elindította és fent is kívánja folyamatosan tartani, hogy a közbeszerzéseken tisztességes versenyben, a legjobb minőséget és legkedvezőbb árat biztosítani képes vállalkozások juthassanak megbízásokhoz.

1. Specifikus cél: Vállalkozások fejlesztése

A város szabad fejlődésének zálogát a munkahelyeket biztosító, fejlődőképes **vállalkozások** adják. Akkor képes a város a szabad fejlődést eredményessé tenni, ha számukra adottak azok a feltételek, ami miatt szívesen vállalkoznak, fejlesztenek, beruháznak és foglalkoztatnak a településen.

A gazdasági vonzerő fontos tényezőjének számít, hogy a nagyobb volumenű beruházások megvalósításához és a **vállalkozási tevékenységek végzéséhez szükséges ingatlanok** rendelkezésre álljanak. A gazdaság szereplőit együttesen figyelembe véve a város külső felén rendelkezésre bocsátandó, területigényesebb tevékenységet végezni kívánó, zöldmezős – főként - ipari beruházók mellett a szolgáltató, technológiai és K+F tevékenységeket végző kis- és középvállalkozásokat is figyelembe kell venni, esetükben a meglévő városi infrastruktúra gazdasági célú felhasználása is felmerül. Cél, hogy Hódmezővásárhelyen megfelelő mennyiségben és minőségben álljanak rendelkezésre a vállalkozási tevékenység végzésére szükséges ingatlanok és meginduljon a **bővítés az ipari-technológiai, mezőgazdasági és feldolgozóipari, szolgáltató és K+F beruházásokra alkalmas területek, ingatlanok** kijelölése, rendelkezésre bocsátása révén. Ennek érdekében egyik első lépésként valósul meg az **ipari park bővítése**. A város gazdasági lehetőségeinek szélesítése érdekében a beruházók, befektetők és a gazdasági tevékenységüket bővíteni kívánó vállalkozások számára a tevékenységük végzéséhez szükséges infrastruktúra biztosítása a területrendezési tervben meghatározott ipari gazdasági területeken, a kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területeken, valamint gazdasági célú hasznosításra alkalmas bel- és külterületi ingatlanokon valósulhat meg. Az elkövetkező években a vállalkozási tevékenységre alkalmas ingatlanok további felmérése indulhat meg.

A szabad város- és gazdaságfejlesztésben kiemelt figyelem hárul a **vásárhelyi vállalkozásokra**. Fontos pillérei a város gazdaságának, versenyképességük javítása kulcskérdés. Több olyan helyi termékeket is előállító, ambiciózus vállalkozó van a városban, akik kiváló minőségű termékeket állítanak elő, termékeik azonban méltatlanul alulreprezentáltak. Ezek és más helyi mikro- és kisvállalkozások esetében is előfordul, hogy ezt a problémát versenyképességi

akadályok idézik elő abból adódóan, hogy nincsenek meg náluk azok a humán, tudásbeli vagy pénzügyi kapacitások, amelyek hozzásegítik őket ahhoz, hogy fejlesszenek, modernizáljanak, növeljék jövedelmezőségüket, bővítsék piacukat. Ehhez az **ösztönzést** is biztosítani szükséges számukra, melyben meghatározó szerepe van a **szakképzésnek**, tájékoztatásnak, a mentorálásnak, a kapcsolatépítésnek, illetve ezt kiegészítő kedvezményeknek, támogatásoknak, melyek együttesen járulhatnak hozzá a vállalkozások fejlesztéséhez. Cél a **vásárhelyi alapítású, városban tevékenykedő, helyi termékeket előállító kkv-k jövedelmezőségének javítása, technológiai megújítása, piacuk bővítése, vonzó munkahelyé tétele**. Ennek segítésére pedig a helyi és környékbeli oktatási (szakképző és felsőoktatási) intézményeknek a helyi vállalkozásokkal való együttműködésének megerősítése annak érdekében, hogy a városi cégeknél minél nagyobb számban szerezhessenek gyakorlatot a városban és Csongrád megyében tanuló diákok. Ez magával vonja, hogy városi szolgáltatásportfólióban olyan újnak számító, önkormányzat által generált szolgáltatások jöjjenek létre, amelyek segítséget nyújthatnak a helyi vállalkozások számára a humán erőforrás-gazdálkodásban, a forrásszerzésben, a fejlesztések tervezésében és megvalósításában, illetve pályázatok írásában.

Az elmúlt években elindult folyamatként folytatódik **város tulajdonában lévő cégek átláthatóvá tétele és gazdasági hatékonyságának javítása**, melynek egyik első lépéseként már megtörtént ezen cégek átvilágítása. Cél, hogy a jövőben a város cégeinek versenyképessége, jövedelmezősége javuljon és korszerű üzletvezetési, menedzsment és humánpolitikai szemlélettel működjenek.

2. Specifikus cél: Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

Az elmúlt években, évtizedekben készült városfejlesztési dokumentumok mindegyikében megjelent, konstans beruházási, fejlesztési célként jelennek meg a **közútfejlesztések, útfelújítások és** hozzájuk kapcsolódó **közlekedésbiztonsági fejlesztések**.

A 2020-2024-es gazdasági program is számol ennek a tevékenységnek a további folytatásával. **Belterületen** az útfelújításokat és közlekedésbiztonsági fejlesztéseket indokolja, hogy a belterületi közúthálózat állapota és minősége terén – a megvalósult fejlesztések dacára – még mindig van tennivaló. Útfelújításokra van szükség a **gyűjtő utak és lakóutcák** esetében egyaránt. Ilyen, a 2020-ban elfogadott Településrendezési tervben is nevesített felújítások közé tartozik például a Bodzási út kiépítése, a Tiszai út felújítása, a Szegedi út továbbépítése a Síp utcáig gyűjtőútként, valamint a Rárósi út felújítása a teljes hosszon. Közlekedésbiztonsági fejlesztések közül említést érdemel a **gyalogátkelőhelyek biztonságosabbá tétele a nagyforgalmú főutakon és nagyobb forgalmú utcákban**, illetve a **Tempo 30 övezetek kialakítása** a fő-és gyűjtőutak által határolt területeken. **Új körforgalmú csomópontok építése** a Vámház u. - Kutasi út - Simonyi u., Andrássy út - Petőfi út, Petőfi út - Kinizsi u. és Síp u. - Csomorkányi u. találkozásánál aktuális.

A város kiterjedt külterületéből adódóan a **helyi külterületi közutak fejlesztése** megkerülhetetlen feladat. A kiterjedt külterületen jelentős mezőgazdasági tevékenység folyik, ami meghatározó szereppel bír a város gazdaságában. A külterületeknek jelenleg kevésbé

hasznosított a turisztikai potenciálja - ebben is változást jelenthet az ottani elérhetőség javítása. Továbbá célja ezeknek a fejlesztéseknek, hogy valamilyen szinten a **belterületi közúthálózatot mentesítse a mezőgazdasági forgalom** alól. Cél egy ún. "**Mezőgazdasági gyűrű**" fejlesztése: az egyéb belterületeket összekötő közúti kapcsolat bővítése a meglévő dűlőutakon úgy, hogy figyelembe véve az előzőekben említett tényezőket (turizmusfejlesztés), külterületi kerékpárutak és vegyesforgalmú mezőgazdasági utak építése együttesen valósuljon meg a külterületeken. A külterületekkel egyetemben a **zártkerti területek infrastruktúrájának fejlesztésére** is szükség mutatkozik, így a közvilágítás korszerűsítése és az úthálózat javítása tekintetében is.

A **parkolás** a városi közlekedés neuralgikus pontja. Hódmezővásárhely személygépjármű-állománya 2014-2018 között 18%-kal emelkedett. A városközpont cél- és hivatásforgalma továbbra is jelentősnek mondható. A Szeged-Algyő irányába tartó utazások esetében remélhetőleg növekedni fog a Tram-Train miatt a kötöttpályás tömegközlekedési eszközök igénybevétele, melyek megállóinak közelében törekedni kell az elégséges P+R és B+R kapacitás biztosítására. A parkolási rendszer fenntartása és fejlesztése során a **fő irány a főbb intézmények, szolgáltatások elérhetőségének javítása, a tömegközlekedés és a kerékpáros, valamint gyalogos közlekedés igénybevételének ösztönzése**. A gépjármű-állomány növekedése és az általa fokozódó célforgalom miatt a fizető zóna körül több utcában is megnövekedett a parkoló gépjárművek száma. Esedékes intézkedésként merül fel az elkövetkező években a **fizető zóna bővítése**. A **parkolók fejlesztésére** limitált lehetőségek biztosítottak: ilyen megoldás lehet a jelenlegi szintbeni parkolók felett vagy alatt parkoló lemezek létesítése, kijelölt tömbbelsőik igénybevétele szintbeni parkolóhelyek építésével, térszint alatti parkolók kialakításával. Az **egyenlő esélyek biztosítása** érdekében a **mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők parkolási feltételeinek javítása** a burkolt felületek számának bővítésével történne meg. Ezzel együtt pedig a város kiváló közbiztonságának fenntartása érdekében a közterület-felügyelettel, polgárőrséggel és a rendőrséggel együttműködve további **közlekedésbiztonságot és közbiztonságot fejlesztő projektek** generálása és megvalósítása tervezett.

A települési épületállományban vannak olyan önkormányzati kezelésű, tulajdonú ingatlanok is, amelyek jelenleg **használaton kívüliek, leromlott állapotúak, alulhasznosítottak**. Pusztulásuk, további leromlásuk megfékezése érdekében ezeknek az **épületeknek a felújítására, hasznosítására és funkcióval való ellátására** mutatkozik szükség. Ilyen például a Serháztér u. 2-4. épületének hasznosítása és a Kossuth téri büfé kialakítása.

Ezekkel egyetemben a város egyik fő kereskedelmi-szolgáltató területének számító **Szőnyi u. – Andrássy u. – Oldalkosár u. - Szolgáltatóház határolta városközpont negyed gazdasági, szolgáltatási és kulturális revitalizálására** is szükség mutatkozik. Az önkormányzat a negyedben tevékenykedő és itt tevékenykedni kívánó vállalkozókkal együttműködve a **városban nyújtott szolgáltatások színvonalának fejlesztését** kívánja elősegíteni, ami Tram-Train elindításával egyetemben esedékessé válik. A beruházás hatásai az itteni vállalkozások, szolgáltatók forgalmára kedvezőtlenül hatottak, éppen egy konjunkturális gazdasági időszakban. A vállalkozások előtti parkolóhelyek megszűntek és a Tram-Train elindulását

követően is a korábbiaknál jóval kevesebb parkolási lehetőség lesz ezen a területen. Viszont a Tram-Train vonal egyik központinak számító megállóhelyeként várhatóan a gyalogos, kerékpáros és B+R szolgáltatást használó fel- és leszálló utasok száma magasabb lesz a többi megállóhoz képest, ami lehetőséget teremt arra, hogy a kulturális, turisztikai vagy szórakozási célból a városba érkezők minél nagyobb számban vegyék igénybe a központban található szolgáltatásokat. A **negyed revitalizálásának célja, hogy felélénkítse a város életét**, az itteni vállalkozásokat, vendéglátóhelyeket, és akár új szolgáltatások, kulturális, szabadidős és szórakozási lehetőségek bővítésével a **helyi és térségbeli lakosság számára is vonzó szolgáltatások jelenjenek meg**, felpozícionáljon a helyi közösségi élet, megújuljon a korábbi, polgári kávéházi kultúra, valamint a városban tanulók mellett az itt élő, de Szegedre tanulni járók számára legyen alternatíva kikapcsolódási, szabadidős lehetőségek kapcsán, végső soron pedig a Szegeden tanulók számára is vonzerőt jelentsenek a vásárhelyi szolgáltatások, lehetőségek.

A szolgáltatási színvonal fejlesztése a helyi gazdasági szereplők, szolgáltatók mellett a **Polgármesteri Hivatalra**, mint az egyik legfontosabb helyi közszolgáltató szervre is kiterjed, többek közt a következő területek, tevékenységek tekintetében: ügyfélszolgálati, tájékoztatási és kommunikációs színvonal emelése, pénzügyi átláthatóság folyamatos fenntartásának biztosítása, eszközpark és technológiai modernizáció, szervezetfejlesztések. Cél, hogy egy ügyfélközpontú, **szolgáltató hivatala** legyen a városnak. A szervezeti és pénzügyi hatékonyságjavítás egyik célja, hogy minél nagyobb arányú saját forrás álljon rendelkezésre a városi fejlesztések megvalósítására.

Az elkövetkező évek meghatározó beruházásaként tekinthetünk az **Új Könyvtár és Tudásközpont** létrehozására. A jelenleg tervezés alatt álló, Hódtónál felépíteni kívánt létesítménnyel a cél az, hogy a település kulturális, gazdasági és szellemi életének centruma legyen. A könyvtárban létrehozandó szolgáltatások és funkciók a polgárok szellemi gyarapodását, innovatív és alkotó készségeik kibontakoztatását segíthetik, a létesítmény és környezete kialakítása során pedig alkalmassá válik arra, hogy rendszeres otthona legyen helyi, regionális vagy akár nemzetközi kulturális, tudományos és oktatási rendezvények tartására.

3. Specifikus cél: Turizmusfejlesztés

A turizmus területén egy olyan desztinációként pozicionálandó Hódmezővásárhely, amelynek vonzerejét a környezeti és természeti adottságai, erőforrásai, hagyományai, kulturális és kreatív értékei adják. Ezeknek az összehangolt fejlesztése segítheti hozzá a várost turisztikai értékeinek kiteljesítéséhez, az ide látogatók számának növeléséhez.

Az **egészségturizmus** területén a magánegészségügyi ellátások (pl. fogászat) összehangolt fejlesztése, marketingje azonosítható kitörési pontként a helyi gyógyvíz mellett. Utóbbi kiváló ásványi anyag összetétele és kimutatott gyógyászati hatásai ellenére a város fürdője lemaradt a környékbeli fürdőkkel folytatott versenyben. A meglévő adottságok alapján a fürdő szolgáltatási portfóliójának újrapozicionálása szükséges: pl. a fürdő parkosítottsága révén a családok számára lehet a többi fürdőnél vonzóbb pihenési létesítmény, az uszoda a

versenysport eseményeket (pl. úszás, vízilabda) kiszolgálni képes kapacitásai révén pedig a **sportturizmus** fejlesztését segítheti. Cél, hogy a fürdő olyan egyedi szolgáltatáscsomagot kínáljon, ami eredményes versenytársa a megyei fürdőknek.

A mártélyi üdülőtérület kitörési lehetőséget jelent az **ökoturizmus** színvonalas fejlesztéséhez. A kiterjedt külterület, a tanyavilág és a város környéki, turisztikailag hasznosított vízfelületek, a kerékpárút-hálózat, a helyi közparkok, sportlétesítmények az **aktív- és sportturizmus** számára új program- és szolgáltatáscsomagok kialakítását teszik lehetővé. Ezen belül is érdemes kitérni a lovasturizmusra: ezen a területen a külterületi útvonalak és Kása-erdő fejlesztése lehet releváns, esetlegesen azoknak a Kincsem Nemzeti Lovas Programban nevesített lovastúra útvonalakba történő integrálásával. A város kulturális és kreatív hagyományai, örökségei és építészeti emlékei összességében a **kulturális turizmus** fejlesztéséhez nyújtanak alapot. A turisztikai adottságok kiaknázása egy újonnan létrehozandó helyi **városmarketing és turisztikai iroda** aktív közreműködésével valósulna meg.

2.4.2. Stratégiai cél: Zöld Vásárhely

A klímaváltozás, mint globális kihívás kezelésének európai és nemzeti szinten kitűzött, ambiciózus céljainak megvalósításában az elkövetkező években az önkormányzatok kezdeményezőkézségére egyre nagyobb szükség mutatkozhat. A lakossághoz egyik legközelebb lévő döntéshozó szervként adott a lehetőség számukra, hogy a klímaváltozás lokálisan jelentkező, helyi kihívásaira a helyi erőforrásokhoz, az itteni lakosok életviteléhez és szokásaihoz lehető leginkább alkalmazkodó megoldásokat alakítsanak ki. Mindezeket úgy, hogy a megoldások egyaránt hozzájáruljanak a globális, európai és hazai célkitűzések helyi szinten történő megvalósításához.

Jelen Gazdasági Program Zöld Vásárhely stratégiai célja egy átfogó helyi környezet- és klímavédelmi program kidolgozását és megvalósítását célozza meg – tulajdonképpen a stratégiai cél önmagában a **Zöld Vásárhely Programot** foglalja magába. A Zöld Vásárhely Program **célja, hogy Hódmezővásárhely helyi szinten megvalósítsa az alábbi nemzetközi és hazai dokumentumokban foglalt célokat:**

- Európai Zöld Megállapodás
- Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve
- Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia
- Nemzeti Energiastratégia 2030

A program megvalósítását - alapozva a fentebb említett célkitűzésekhez – a város gyakorlatilag már elindította a korábban befejezett és a következő években megvalósítandó energiahatékonysági beruházásaival - ennek felgyorsítása és strukturált végrehajtása az elkövetkező évek feladata. A Gazdasági Program **Zöld Vásárhely stratégiai céljának célkitűzéseit a következőképpen foglalhatjuk össze:**

- **Dekarbonizáció:** CO₂ és más üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése,
- **Energiahatékonyság és megújuló energiaforrások használatának növelése, általános hozzáférés biztosítása fenntartható és biztonságos energiához,**

- **Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a sebezhetőség kockázatainak csökkentése, az ellenálló képesség növelése.**

Az előbbieken felsorolt, a nemzetközi és hazai klímavédelmi célkitűzések elérését is felvállaló zöld városfejlesztési politikán keresztül pedig arra összpontosít a város, hogy a kidolgozott és megvalósítani kívánt megoldásokkal összességében a **Hódmezővásárhely lakosainak életminősége javuljon.**

Ennek a programnak egyik első lépését a **Helyi klímastratégia** kidolgozása jelenti, amely várhatóan 2020-ban készül. A klímastratégia révén egy részletesebb klímavédelmi stratégiával fog rendelkezni a város, amely alapot szolgáltat egy **fenntartható energiával és éghajlatváltozással kapcsolatos cselekvési terv** kidolgozásához és következetes megvalósításához, eredményeinek nyomon követéséhez.

4. Specifikus cél: Dekarbonizáció, energiahatékonyság és megújuló energiaforrások részarányának növelése az energiatermelésben- és felhasználásban

A folyamatban lévő energetikai korszerűsítési projektek mellett továbbra is folytatni kell az **önkormányzati épületek, városi közintézmények energiahatékonysági fejlesztését.** Az energiahatékonysági beruházásoknál figyelmet kell fordítani a városnak arra az egyedi geotermikus adottságaira, amely révén jelenleg is több mint 3000 épület **termálvizes fűtéssel** működik. Ennek az évtizedek óta ismert erőforrásnak az ésszerű, fejlett technológiai megoldásokkal való, összehangolt használatával Hódmezővásárhely képes lehet követni (vagy akár meg is haladni) a szomszédos Szeged példáját és a város ingatlanjainak jelentős részénél alkalmazni ezt az erőforrást hasznosító fűtési megoldást. Ez elősegíti azt, hogy a város a tüzelés miatti légszennyezést a lehető legnagyobb mértékben minimalizálja, csökkentse a gázfüggőséget, sikeres működtetés és fenntartás esetén pedig az ilyen irányú energetikai fejlesztéseket a lakosság mellett az ipari fogyasztók felé is kiterjessze.

A **napenergia** hasznosításában szinte korlátlan lehetőségek vannak a város számára, akár a villamosenergia előállítás, akár a fűtés segítségével. A város számára ebből a szempontból komoly lehetőséget jelent a kiterjedt külterület: naperőmű parkok további létrehozása valósítható meg. Mint a helyzetelemzés is említette, hogy a szélenergia hasznosítására is vannak alkalmas területek a városban, ezeket viszont csak alapos megfontolással érdemes fejleszteni a jelenlegi magyar szabályozási környezetben.

Összességében a megújuló energetikai adottságoknak és erőforrásoknak a hatékony, összefüggő megújuló energetikai ellátási rendszerként történő becsatolásával egy komplex, **városi energiaközösség** létrehozása indulhat el.

A **közvilágítás** energiahatékonysági korszerűsítésének folytatása során minden esetben a megtakarítással együtt kell kezelni a közbiztonságot és közlekedésbiztonságot maximálisan szolgáló megvilágítási viszonyok megteremtését, fenntartását.

Országosan példaértékű, a dekarbonizációhoz való hozzájárulás mellett helyi szinten szociális szempontból is fontos lépés lesz a későbbiekben kialakítandó, városkártyával igénybe vehető **ingyenes helyi tömegközlekedés bevezetése.** Az ingyenes tömegközlekedés bevezetése már több, közepes és nagyobb európai városban megvalósult és sikeresen működik.

Hódmezővásárhelyen az intézkedés megtételét indokolja, hogy a helyi tömegközlekedésben a jegyeladásokból származó bevétel éves szinten általában 10 millió Ft körül alakul - ez a feszített költségvetés ellenére sem mutatkozik nagy kiadási tételnek. A Zöld Vásárhely Program dekarbonizációs célkitűzéseit sem szolgálja az a tény, hogy a járművek kihasználtsága általánosságban véve alacsony. Ennek fő oka, hogy a település méretéhez képest a jelenleg fennálló díjfizetési rendszer árai magasnak mondhatóak, ezért se veszik annyian igénybe a szolgáltatást, ráadásul mindez a nehezebb anyagi helyzetben élők és mozgásukban akadályozottabbak számára jelent elsősorban plusz terhet, nekik ráadásul fontosabb lenne, hogy gyakrabban használhassák a tömegközlekedést – így ez az intézkedés egyben az egyenlő hozzáférés biztosításában is fontos szerepet játszik. Amennyiben - a Nemzeti Buszstratégia és Zöld Busz Program céljaihoz illeszkedően - adottak lesznek a működtetési és finanszírozási feltételek a szolgáltatók számára, további dekarbonizációs eredményt hozhat az **elektromos meghajtású buszok helyi tömegközlekedésben való megjelenése**. A Tram-Train elindítása és tarifarendszerének az ingyenes, városkártyával működő rendszerrel való összehangolása (ideális esetben a Hódmezővásárhelyen belüli megállók városkártyával való használatának ingyenessége) további fejlődést eredményezhet a városi közlekedés tisztábbá tételében.

A közlekedési eredetű kibocsátás csökkentése a **kerékpáros és gyalogos közlekedés** feltételeinek javítását is magába foglalja. **Kerékpáros** fejlesztések között merül fel a **bel- és külterületi hálózat bővítése** (új kerékpárutak építésével, irányhelyes sávfelfestésekkel), kerékpártárolók és támaszok számának növelése, kerékpáros átkelők közlekedésbiztonságának javítása illetve új B+R parkolási lehetőségek kialakítása. Ennek érdekében a következő években egy új kerékpárút hálózati koncepció létrehozása is aktuálissá válik. Országosan és uniós szinten létező, kerékpáros közlekedést népszerűsítő kampányokban való részvételével az elkészült beruházások kihasználtságának növelése valósulhat meg. A gyalogos közlekedési feltételek javítását a **Járható Vásárhely Program** folyamatos fenntartása és megvalósítása szolgálja.

A **város levegőszennyezettségének csökkentését** együttesen szolgálják a fentiekben említett fejlesztések, a városnak van azonban egy sajnálatos, különleges kezelést igénylő, évek óta problémát jelentő „jellegzetessége”: a metánkibocsátás és szennyezettség jóval magasabb az átlagosnál. Az ATEV által okozott **metánszennyezettség és szagártalom csökkentése** kardinális feladat lesz a következő években.

5. Specifikus cél: Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése

Tagadhatatlanul a város működésének és működtetésének sokszor alulértékelt, ám legfontosabb erőforrásának számít a **víz**. A klímaváltozás miatti sebezhetőségnek leginkább kitett erőforrásunk, amely esetében kritikusnak számít a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló, strukturált beavatkozások mielőbbi megtétele, azok elindítása valójában nem várathatna. Ezek számos esetben évek, évtizedek óta húzódó fejlesztések, melynek következtében volumenük és költségük évről-évre növekszik, az állami segítség, vagy akár uniós források bevonását mindenképpen igénylik. Ráadásul a város egyedül nem, csak a

rendszer működtetésében, fenntartásában felelős szervek kölcsönös együttműködésével tudja ezeket megvalósítani. A város ivóvíz forrását adó **felszín alatti vizek** vízminőség-védelmi szempontból érzékeny területen helyezkednek el, a túlzott vízkitermelés és a klímaváltozás miatti hőmérséklet-emelkedés következtében a forrást adó kutak vízhozama csökkenő tendenciát mutat. A lakosság és a mezőgazdaság vízellátásának mennyiségi és minőségi biztosításának fenntartása megkívánja a források védelmére való fokozott odafigyelést. Ezeknél a vizeknél az állami szervekkel, intézményekkel való együttműködésben a vízellátás-biztonság javítása, fenntartható vízhasználat ösztönzése, mezőgazdaság öntözési tevékenységének racionalizálása segítheti hozzá a várost a klímaváltozás miatt a városi vízellátást érintő sebezhetőség csökkentésében. A nitrátszennyezéssel szembeni védelem cselekvési programjának helyi szintű folytatását, a helyes mezőgazdasági gyakorlatok betartásának ösztönzését, a külterületek csatornázatlanságának, illetve az elszikkasztott szennyvizek mennyiségének csökkentését egyaránt szükséges megtenni a felszín alatti vizek védelme érdekében. A lakosság **ivóvíz-ellátásának** mennyiségi és minőségi biztosításának fenntartása megkívánja a hálózatok fejlesztését. Az ivóvíz hálózat elavultsága miatt a hálózati veszteség rendkívül magas (56%). Az ellátásbiztonság fenntartása és minőségi javítása érdekében szükséges fejlesztésnek számítanak: a kitermelt és felhasznált víz hatékony hasznosítása, a hálózati veszteség és csőtörések számának csökkentése, vízhálózat fejlesztési beruházások a vezetékek cseréje révén, háztartási vízfogyasztás racionalizálása (háztartási rendszerekben vízminőség-javító, vízvisszaforgató-tisztító beruházások megvalósításának segítése). Az elkövetkező években folytatni kell a **belvízelvezető és a csapadékvíz-elvezető csatornák rendbetételét**.

A város **zöldterületeinek, a kül- és belterületek ökoszisztémájának védelmében**, tudatos gondozásában, fejlesztésében innovatív megoldások bevezetését szükséges megtenni annak érdekében, hogy egy fenntarthatóan és gazdaságosan működtethető zöldfelületi rendszer működhessen a város teljes közigazgatási területén. Belterületen ennek fő célterületét a Kása-erdő - Európa Park – Kossuth tér – Sportuszoda – Pihenőpark által határolt „Zöld gyűrű” jelenti. A zöldterületek jelenlegi növényállományának teljes körű felülvizsgálatára szükség lesz. Cél, hogy a **jelenlegi zöldterület-kezelési gyakorlatokban paradigmaváltás történjen a városban** és egy víztakarékos, környezetbarát, a klímastratégiai célokat, szempontokat figyelembe vevő, mintaértékű városüzemeltetési gyakorlat honosodjon meg.

A **hulladékkezelésben** számos teendő mutatkozik még. A lakossági hulladékképződés csökkentését remélhetőleg helyi szinten elő fogják segíteni azok az uniós célokkal harmonizáló, hamarosan Magyarországon is bevezetendő intézkedések, amik a műanyag csomagolóanyagok csökkentését irányozzák (pl. műanyagzacskók, egyszer használatos műanyagok betiltása, műanyag palackok termékdíja). Cél a **városban képződő hulladék mennyiségének csökkentése** mind lakossági, mind ipari szinten, valamint a megszüntetni a városba történő külföldi hulladékimportot.

Az ellenálló képesség növelését és egyben a gazdaság megerősítését is szolgálhatják a korábban említett városi energiaközösség kibővítésével megvalósuló **külterületi, vidékfejlesztési- és agrárprojektek**. A külterület 2/3-a mezőgazdasági területnek számít,

változatos talaj- és termelési adottságokkal. A helyi gazdaság számára sokoldalú mezőgazdasági- és élelmiszertermék előállításra van lehetőség, jelenleg is vannak olyan termelők, vállalkozók, akik kiváló termékeket állítanak elő – ezek a helyi termékek értékes, egyedi, megőrzendő és fejlesztendő elemei a város gazdaságának. Ennek érdekében a mezőgazdaság dekarbonizációja és fenntarthatóvá tétele, a termelés folyamatosságát elősegítő talajadottságok fenntartása és a talajok elhasználódásának csökkentése a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás egyik meghatározó, kifejezetten helyi szintű kihívása. Az önkormányzat emellett a hivatalokat és intézményeket is környezetbaráttá kívánja tenni: csökkenteni kívánja az épületekben képződő hulladék mennyiségét, racionalizálni kívánja az energiafogyasztást, valamint **közbeszerzések során és a beszerzési szabályzatában növelni kívánja ún. az „zöld pontok” számát.** Ez azt jelenti, hogy a város beszerzései során a korábbiaknál jóval nagyobb hangsúlyt kaphatnak majd a környezetvédelmi szempontok, cél, hogy olyan szerződéseket kössön meg a város, amelyek minél alacsonyabb hulladékképződést és károsanyag-kibocsátást eredményeznek.

2.4.3. Stratégiai cél: Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése

21. század technológiai fejlődése, gazdasági átrendeződése és környezeti problémái új kihívásokat hoztak felszínre emberek által alkotott kapcsolati hálózatok működésében. Átértékelődtek és rendeződtek az eddig működő kapcsolati hálózatok, sokoldalúbb és specifikusabb közösségi hálózatok teremődtek. Az információáramlás rendkívüli módon felgyorsult, az egymás közti kommunikáció és az információhoz, tudáshoz való hozzáférhetőség egyszerűbbé vált. Ellenben ez a felgyorsult fejlődés és közösségi átrendeződés immáron elérkezett abba a fázisba, amelyben egyre inkább felszínre kerülnek ennek mellékhatásai is. Ezek között azonosíthatjuk az információáramlás minőségében megjelenő anomáliákat (pl. álhírek, híresztelések), az egyéni és csoportos mentális, valamint szellemi minőségromlást, ezekkel párhuzamosan pedig a megfelelő egészségi állapot fenntartásában jelentkező kockázatok növekedését. A kihívások sokoldalúsága és komplexitása, illetve lokálisan jelentkező specifikussága miatt a helyi közösségek eddigiekénél szervezettebb működtetése, megerősítése válik kívánatosná. Ezeknek a közösségeknek pedig jól körülhatárolt egységei a települések és önkormányzataik.

A helyi embereknek a tudásából és alkotókészségéből kovácsolt közössége alapozta meg az elmúlt évszázadokban Hódmezővásárhely ismertségét és értékeit. Az elkövetkező évek városfejlesztésének az itt élő emberek által létrehozott és működtetett közösség(ek) lesznek a mozgatórugói. A város fejlődésének meghatározó eleme lesz az **értékeit és tudását kamatoztató közösség fejlesztése és megerősítése.** A stratégiai cél ezért az **itt élő emberek testi és szellemi fejlődését szolgáló fejlesztéseket, a közösség és a helyi identitás megerősítését, illetve a civil önkéntességnek és részvételnek az ösztönzését segítő beavatkozásokat** foglal magába.

6. Specifikus cél: A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése

A testi és szellemi fejlődésre irányuló beavatkozások, intézkedések és fejlesztések esetében az a cél, hogy a **vásárhelyi lakosság, mint a különböző életkorú, képességű és élethelyzetű egyének sokszínű csoportja számára rendelkezésre álljanak az egészségük megőrzését, fejlesztését szolgáló, valamint szellemi gyarapodásukat elősegítő szolgáltatások és közösségépítő-fejlesztő lehetőségek, terek.**

A város az **egészségügyi program megújításával** és az egészségügyi szereplőkkel való együttműködés új alapokra helyezésével egyetemben egy olyan integrált szolgáltatási program elindítását kívánja megkezdeni, ahol a fogantatástól az időskorig – az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés elveit, előírásait szem előtt tartva - a lakosság egésze számára lehetővé válik **tudatos és egészséges életvezetés kialakítása és fenntartása.** Ennek a rendszernek az egészségügyi szolgáltatások fejlesztését érintő céljai között szerepel a helyi **járóbeteg-ellátás feltételeinek és színvonalának további fejlesztése.** A **helyi kórház higiénés, szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztése** érdekében a **kórházzal együttműködésben** segíteni kívánjuk az intézményt abban, hogy akár **nemzetközi források bevonásának segítségével** visszaállíthassa a megszüntetett kórházi ágyakat, új kórtermek, emeletek épüljenek. Az **integrált humán-erőforrás fejlesztési szolgáltatási program (PETRA program)** az egészségügy fentiekben leírt fejlesztéseivel összhangban egy - alapvetően a horizontális célok megvalósulását szolgáló – komplex, humán erőforrás-fejlesztési programnak tekinthető. Különösen hangsúlyos megvalósításában azoknak a csoportoknak a segítése, akik hátrányosan megkülönböztetettek és szegregációval veszélyeztetettek. Ezek a csoportok pedig rendkívül szélesnek mondhatóak, hiszen a társadalomban legismertebb megkülönböztetésnek számító faji, nemi és vallási formáknál sajnálatos módon kiterjedtebb kört érint a 21. században a hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció. Iskolai és munkahelyi közösségekben is jelentkező, sokszínű emberi tulajdonságokból adódó egyedi szokásokra, habitusokra, tudásra, kommunikációra, eltérő életvezetési mintákra, tradíciókra vonatkozóan egyaránt megjelenik a hátrányos megkülönböztetés – pl. kitaszítottság és kiközösítés formájában. **Az egyéni és társadalmi diszfunkcióknak és azok társadalomromboló, egyéni életminőséget és egészségügyi állapotot hátrányosan érintő hatásainak a mérséklése a következő évek, évtizedek egyik legfontosabb közösségi szociálpolitikai feladata.** A program révén elindítandó, a város legszélesebb (elsősorban egészségügyi és szociális) **intézményi, civil és szolgáltatói szereplőinek összefogásával** felépíteni kívánt integrált szolgáltatási rendszer célja, hogy a **társadalmi kohézió erősítése** és a 21. század változásai révén fokozódó stressz és életviteli anomáliák által kiváltott **diszfunkcionális egyéni és közösségi attitűdök kialakulását megelőzze, azokkal szemben ellenállóvá tegye a lakosságot, kiegyensúlyozottabb életminőséget** eredményezzen és egyben a gazdasági eljelentéktelenedés veszélyeitől megóvjá őket.

Utóbbi szempont fajsúlyos kihívás a 21. század közösségei, társadalma számára, hiszen a **hátrányos helyzetre** immáron egészen másként kell tekintenünk, mint ahogy eddig tettük: **hátrányos helyzetűek köre** immáron kiterjed azokra az egyénekre és csoportosulásokra is, akik a technológiai fejlődés dinamikus üteme miatti alkalmazkodási készségek hiányából

adódóan mentális, szellemi és fizikális diszfunkciókkal küzdenek. Ezek a diszfunkciók olyan tényezők, amelyek kevésbé súlyosak, mint a testi-szellemi fogyatékoság, viszont közvetve a gazdaság működését, eredményességét befolyásoló tényezőnek számítanak (pl. stressz, kiégés, alvászavarok stb.). Jellegzetességük, hogy többnyire az egyéni döntések és felelősségvállalás befolyásolja megjelenésüket, ebből adódóan kezelésükben is az egyéni elhatározás szerepe jóval erősebb azokhoz a csoportokhoz képest, akik valóban rászorulnak a szociális háló és a támogató szolgálatok segítségére (pl. fogyatékkal élők és őket nevelők). A világgazdaság egészét véve fejlettnak számító Magyarországon, amely a technológiailag fejlettebb, gazdaságilag erősebb, évszázados piacgazdasági hagyományokkal bíró uniós országokhoz képest még csak felzárkózni kívánó, fejlődő gazdaságként definiálható, egy ilyen társadalmi jelenség hatásai fokozottabban jelentkeznek. Ez a hatás az unió peremterületén, így Magyarország fejletlen régióiban élők számára – ilyen Hódmezővásárhely is - a technológiai fejlődéshez való alkalmazkodás hiányával együttesen a gazdasági eljelentéktelenedés kockázatait erősíti fel a társadalom egyes csoportjai számára. A gazdasági eljelentéktelenedés a technológiai fejlődés által vezérelt, dinamikusan változó gazdasági és társadalmi működés egyik potenciális következménye lehet és különösen azokat a társadalmi csoportokat fogja érzékeny érinteni, akik a tradicionálisan ismert hátrányos helyzetűek közé tartoznak. **A város célja, hogy a gazdasági eljelentéktelenedéssel veszélyeztetett csoportok, valamint a gazdaság működésére érzékenyen ható, humán funkcionális és egészségügyi kockázatok csökkentése érdekében kezdeményező és ösztönző aktor legyen a helyi humán erőforrás-fejlesztésében.** Az egyik ilyen, a gazdasági eljelentéktelenedést megelőzni kívánó beavatkozásként azonosítható a **szakképzési együttműködések erősítése** a helyi és térségbeli intézmények és a vásárhelyi vállalkozások között, továbbá a zártkerti területeken élő, hátrányos helyzetű lakosok gazdasági megerősítése: gazdasági felzárkóztatásuk érdekében az ingatlanjaikon előállított, **helyi termékek** számára a termékfejlesztést és piaci lehetőségek bővítését elősegítő programok révén. Folytatódna továbbá a **közösségi terek, szabadidős- és sportlétesítmények esztétikai és funkcionális fejlesztése.** A Modern Városok Programja keretében felépítendő **Új könyvtár és tudásközpont** a helyi kulturális és szellemi élet térségben is meghatározó központja kíván lenni. Ebben a stratégiai cél megvalósítását szolgáló **olyan funkciók** is szerepet kapnának, amelyek **a kutatás-fejlesztési tevékenység végzésére alkalmas tereket biztosítanak, illetve bővítik a lakosság élethosszig tartó tanulási lehetőségeit.**

A városi közösségek legkisebb és legerősebbnek számító egységeként a **családok** (és a családot alapítani kívánó, gyermekvállalást tervező párok) életének megkönnyítésére az **optimális családtervezést elősegítő szolgáltatások fejlesztése, a bölcsődei férőhelyek számának bővítése, játszóterek korszerűsítése** valósulna meg a következő években. A családok életének meghatározó eseménye a gyermekszületés, ennek érdekében pedig felmerül a **hódmezővásárhelyi szülészeti szolgáltatások és körülmények kismamabaráttá tételének fejlesztése.** A fentiekben említett szolgáltatási program kialakítása és beindítása során azoknak a családoknak a **segítésére** is figyelmet kíván fordítani a város, **akik sérült, fogyatékkal élő, különös nevelési igényű gyermekeket nevelnek.**

Az immáron évtizedek óta kimutatható európai és hazai demográfiai problémákban való érintettség Hódmezővásárhelyet sem kerüli el. Ennek a problémának a mérséklésében valóban meghatározó, produktív szereplőként azonosítható családok, fiatal párok jelentősége vitathatatlan, segítségük pedig immáron nemzeti szinten kiemelt érdek. Addig sem lehet arról megfeledezni, hogy amíg a demográfiai folyamatok normalizálódása nem történik meg, az **idősek** egyre nagyobb részarányát fogják alkotni a társadalomnak. Növekvő létszámukból adódan a gazdasági-társadalmi folyamatokban való befolyásuk folyamatosan növekedni fog, elemi érdek, hogy biztosítva legyenek számukra azok a feltételek, amelyek révén nyugdíjba vonulásuk után is még hosszú és egészségben töltött évek várhatnak rájuk. Az **idősekkel való gondoskodás színvonalának javítását** az időseket szolgáló **intézmények, szolgáltatások korszerűsítésével** lehetséges elérni. Ilyen projektként azonosítható a **Kovács-Küry Idősek Otthonának felújítása, a tanyagondnoki szolgálat elindítása, az idősek jelzőrendszerének Nyugdíjas Lakóparkban való kiépítése, a lakópark bővítése.** Cél továbbá, hogy a város nyugodt, biztonságos, élhető imázsa révén vonzó legyen a nyugdíjasok számára, hogy akár az ország más részeiről is szívesen jöjjenek ide eltölteni, leélni nyugdíjas éveiket.

7. Specifikus cél: A helyi közösség és identitás megerősítése

A „vásárhelyiség”, mint identitás erős szereppel bír a város életében. Ez egy olyan lokálpatrióta szemléletet jelent, amely alapvetően konzervatív, a hagyományokat őrző, öntudatos és önérzetes, erős cselekvésvágygal és tenni akarással rendelkező hozzáállásra támaszkodik. A „vásárhelyiség” olyan, a külvilág irányába nyitott lokálpatriotizmusnak számít, ami minden egyént és csoportot szívesen befogad, amelyik értékteremtő szándékkal kíván a városba jönni. Mindezen tulajdonságokból származó értékek és emberi energiák kamatoztatása, általuk az itteni lakosság közösségi, „valahova való tartozást” jelentő pozitív érzésének erősítése nyújthat olyan támaszt a város jövőjének alakításában, aminek eredményeként Hódmezővásárhely az itt élők és a külvilág számára egyaránt vonzó településnek számít.

A város identitásának leginkább látható értékei a **helyi építészeti és művészeti értékek.** Ezek megóvását, fejlesztését a **védett épületek felújítási alapjának** létrehozása fogja segíteni, amivel a védett épületeket használó lakosoknak lesz lehetőségük épületük állagának megőrzéséhez támogatást kérni. Emellett a szakrális épületek, emlékművek felújítása, környezetük rendbetétele folytatódna, így a **temetők karbantartási programja, a műemléki épületek, környezetek állagának megtartása.**

A **helyi kulturális élet** és hagyományok a város szabadságának szimbólumai. A lakosság életminőségének és szellemi gyarapodásának eszközeként Hódmezővásárhely kulturális és szellemi életének fejlesztésének fókusza olyan szolgáltatások kialakítására, események szervezésére és közösségi tevékenységek ösztönzésére fog irányulni, amivel **nemzetközileg elismert művészek, egyházi és világi értelmiségiek, művészek és tudósok örömmel érkeznek Hódmezővásárhelyre és gyakori látogatóivá válnak a városnak.** A kulturális élet színtereinek fejlesztése is elengedhetetlen ennek a célnak az elérésében: a jelenleg meglévő kulturális intézmények, épületek korszerűsítésével, az új könyvtár és tudásközpont környezetének

alkotói, közösségi térré fejlesztésével, a városháza pincéjében létrehozandó zenekari próbaterem és közösségi tér létesítésével.

Annak érdekében, hogy a lakosság számára a kulturális események mellett a városban zajló események, intézményi, hivatali és egyéb fontos információk hitelesen és minőségi formában juthassanak el, egy kiegyensúlyozott tájékoztatást nyújtó, a város legszélesebb körei számára nyilvános megjelenést biztosító **városi médiacentrum** jön létre. A médiacentrum az online, nyomtatott kiadványok mellett a városi televíziót is magába foglalja. A jelenlegi **városi mobilapplikáció** a tájékoztatás mellett **új funkcióval bővül**: ezen keresztül is lehetőség lesz **lakossági hibabejelentéseket** tenni (pl. úthibák, közvilágítás stb.)

A **városkártya bevezetésével** egy egyszerre közösséget erősítő és gazdasági célú intézkedésként olyan fix havidíjjal rendelkező eszközhöz férhet hozzá a lakosság, **amivel ingyenesen használhatják a helyi tömegközlekedést és díjmentesen látogathatják a múzeumokat**, emellett pedig a **városi uszodát és sportlétesítményeket kedvezményesen használhatják**. A későbbiekben a kártyával elérhető szolgáltatások köre tovább bővíülhet, a helyi termékek fogyasztását, a helyi vállalkozások szolgáltatásainak igénybevételét ösztönző kedvezményekkel.

A közösségi identitás megerősítésének egyik fontos eszköze a **sport**. A szabadidős létesítmények fejlesztései prioritást élveznek, ezzel együtt a helyi sportlétesítmények használata az elkövetkező években átláthatóbbá és elérhetőbbé válik a lakosság széles rétegei számára. A sportlétesítmény állomány bővítése a TAO támogatásokon keresztül valósulhat meg, ezek közül a következő években tervezett egy új, fedett jégpálya megépítése. A helyi sportegyesületek támogatása folytatódik, mely igazságosság jegyében az eredményességet veszi alapul egy támogatás megítélése során. A versenysportban az elmúlt évek sikeres tapasztalataira alapozva cél, hogy újabb **nemzetközi sportesemények** házigazdájává váljon Hódmezővásárhely.

A rendkívül dinamikusan változó, technológia-orientált gazdasági-társadalmi működéshez legügyesebben alkalmazkodni képes csoportok megkerülhetetlen szereplői lesznek az elkövetkező évek gazdasági-társadalmi fejlődésének. Ennek a csoportnak a meghatározó tagjait a **fiatalok** jelentik. A város célja, hogy olyan intézkedéseket és beavatkozásokat indítson el, amelyekkel hozzájárulhat a vásárhelyi fiatalok jövőbeni érvényesülésének megkönnyítéséhez. A Bursa Hungarica ösztöndíjpályázat folytatása mellett az oktatási-nevelési és családsegítő intézményekkel együttműködve **mentorprogram** indulna el, ami helyi **ösztöndíjakkal**, valamint **lakbérkedvezményekkel** kiegészülve segítené a diákok iskoláztatását. A nyelvtudás a globális gazdaságban való érvényesülés alapfeltétele, a hatékony nyelvtanulásban pedig a jelenlegi magyar iskolarendszeren kívüli szolgáltatások bevonására is általánosan szükség mutatkozik. Ez különösen azok számára jelent megterhelést, akik anyagi körülményeik és élethelyzetük miatt egyébként is ki vannak téve a korábban már említett gazdasági eljelentéktelenedés veszélyeinek. Annak érdekében, hogy ennek kockázatait csökkentsük, a vásárhelyi diákok számára **nyelvtanulási és nyelvvizsga-program** elindítása tervezett. A városi közösség tagjaira, kapcsolataira támaszkodva ez a program az itt élő külföldiek bevonásával, **testvérvárosi diákcsere-programokkal**, idegen

nyelvi klubok és önképző körök szervezésével valósulna meg. **Cél, hogy minden vásárhelyi diák 18 éves korára rendelkezzen legalább egy idegen nyelvből olyan középszintű nyelvtudással és/vagy nyelvvizsgával, amivel magabiztos idegennyelvű kommunikációra lesz képes.**

Jelenlegi demográfiai helyzetben **idősek** a városi közösség egyik döntésekben mérvadó, többségi, növekvő számú helyi közössége lesznek. A város fejlesztéseinek, jövőjének tervezésében, megvalósításában tapasztalataikra szükség van Hódmezővásárhelynek. Bár a születéskor várható élettartam országos és helyi növekedésével egyetemben egyre hosszabb élettartamra számíthatnak, ahhoz, hogy nyugdíjas éveikben is valóban a város életének tevékeny csoportja legyenek, olyan lehetőségeket kell nyújtani számukra, amely ösztönzi közösségi részvételüket, erősíti hasznos szabadidő-eltöltési lehetőségeiket, lehetővé teszi a helyi a társadalmi-gazdasági folyamatok alakításába való bevonásukat. Az újjáalakult helyi **Időügyi Tanács** ennek egyik első lépése volt, a **helyi nyugdíjas klubok és olvasóköri** támogatásával, tevékenységük szélesítésével, az **idősek civil kezdeményezéseire való odafigyeléssel** kívánja a város elérni, hogy az idősek valóban hasznos és a közösséget gyarapító résztvevői lehessenek továbbra is Hódmezővásárhely életének.

A „vásárhelyiség” megőrzésének és 21. századi adaptációjának egyik sarokköve, hogy a demokratikus értékek tiszteletben tartásával a város fejlődése az egyéni és közösségi szabadságra, általa pedig a polgárok részvételére épüljön. Ez a szabadság lehetőség és kötelesség is egyben: lehetőség a cselekvő, alkotó részvételre és önszerveződésre, kötelesség a város, mint a polgárok szabad, ápolott otthonának fenntartása, megőrzése, gyarapítása érdekében. Az elkövetkező években a város az eddigieknél aktívabban kívánja bevonni a **civileket** a város életének, döntéseinek, intézkedéseinek alakításában. Ezzel együtt a városlakók felelősségtudatát erősíteni kívánja a városi életminőség javításában, lakókörnyezetük rendben tartásában.

2.5. Szakterületi célok és beavatkozások

2.5.1. Városüzemeltetés

Az SZMSZ értelmében a városüzemeltetésnek rendkívül széles körű műszaki feladatok ellátását kell megoldania, amelyek a városlakók életminőségét, a város működtetését, fejlesztését alapjaiban befolyásolják. A városi infrastruktúrában, környezetben megmutatkozó hiányosságokról elsődlegesen hozzájuk érkeznek be információk, tőlük indulnak el az azok megoldására irányuló beavatkozások. Ebből adódóan városüzemeltetés legfontosabb célja lesz az elkövetkező években, hogy a városi infrastruktúrában a felelősségi körébe tartozó elemek működése, fenntartása során érzékelt és bejelentett hibák és azok elhárítása közti időt lerövidítse, szakszerű, gazdaságos és a lehető leghatékonyabb megoldásokat legyen képes nyújtani a város működtetéséhez, továbbá a fenntartható és tudatos városfejlesztési beavatkozások, intézkedések kialakításának aktív kezdeményezője legyen.

Az árvízi védekezéssel kapcsolatban továbbra is biztosítani szükséges az egész éves kapcsolattartást az illetékes szervekkel. A belvízvédelem, a közkifolyók, a csapadékvíz és a szennyvíz csatornák tisztítása és karbantartása a hatóságokkal, lakossággal és a közterület-felügyelettel való strukturált információ-áramlást és együttműködést kívánja meg. A városi vízgazdálkodás eddigi gyakorlata felülvizsgálatra szorul, a zöldterületek karbantartásával összehangolt, fenntartható és innovatív megoldások kidolgozását igényli. A jövőben jóval nagyobb hangsúly terelődik a városi ökoszisztéma megóvására és revitalizálására: vezérelni, hogy egy élhető város az ott lévő élőlényekkel barátságban tud együtt élni, ha azok megfelelően megtervezett és kontrolált módú életvitele biztosított számukra.

A város járda, kerékpárút és közúthálózatában a hibaészlelés és elhárítás közötti idő csökkentése az elsődleges feladat. Továbbra is irányelv, hogy bármilyen vállalkozás végez el egy karbantartási munkát, annak kiválasztása során elsődleges legyen a szakszerűség, megbízhatóság és gazdaságosság. Tekintettel a klíma- és környezetvédelem növekvő fontosságára, a környezetvédelmi szempontoknak való megfelelésség bármilyen városüzemeltetési feladat elvégzése során alapvető cél kell, hogy legyen (lásd szűnyogirtás, vízgazdálkodás, zöldfelület-karbantartás). A köztisztasági feladatok ellátásának szervezése során cél elindulni abba az irányba, hogy a város közterületein is lehetőség legyen a szelektív hulladékgyűjtésre (szelektív kukák).

A városüzemeltetésben növelni kell a lakossági felelősségvállalást. A közterületek megóvása, karbantartása közös érdeke minden városban élőknek, ehhez cselekvő, felelős hozzájárulásuk teremtheti meg az alapot. Emiatt szükség lesz a kommunikáció fejlesztésére és a szemléletformálás hatékonyabbá tételére. A városi médiacentrum és közösségi média csatornák megfelelő felületet biztosítanak ehhez.

A városüzemeltetés területén a feladatellátás és az ügyfélszolgálat hatékonyabbá tétele, valamint a tervezés és az ellenőrzés megfelelő minőségű fejlesztése, fenntartása érdekében lesz szükség a következő években további informatikai (térinformatika) és technológiai fejlesztések megvalósítására. Ezek közé tartozik többek között a városi mobilapplikáció fejlesztése, amin keresztül bejelentést lehet tenni pl. úthibákról, csapadékvíz-elvezetési problémákról, faág-törésekről. Emellett a szakterületen dolgozóknak meghatározó szerepe lesz a Zöld Vásárhely Program kidolgozásában és az abban foglalt beavatkozások, projektek városi funkciókba, feladatellátásba való hatékony implementálásában, fenntartásában. A feladatellátás tekintetében szükséges figyelembe venni, hogy a városüzemeltetés a városi fejlesztési igények közvetlen ismeretében és fenntartásában kulcsfontosságú funkcióval bír, ebből adódóan a városfejlesztési egységekkel szükséges és érdemes szimbiózisban dolgoznia. A következő években a két szakterület eredményes együttműködésének biztosítása érdekében a városüzemeltetési és városfejlesztési funkciók közös szervezeti egységben való összehangolására is sor kerül.

2.5.2. Lakásgazdálkodás és vagyonkezelés

Az elkövetkező években a lakásgazdálkodási és a vagyonkezelési tevékenységek átszervezése fog elkezdődni. Egy új ingatlankezelő vállalat létrehozása történik meg, melynek célja, hogy ügyfélközpontúbb, átláthatóbb és szakszerű szolgáltatást nyújtson a lakosság számára. Az önkormányzati lakások bérbeadása során a szociális szempontok továbbra is mérvadók lesznek. Annak érdekében, hogy a lakhatási feltételek javuljanak a városban és ne legyen olyan lakos a városban, aki számára komoly nehézséget okoz a lakhatás, ezért a lakáskínálat bővítése és a bérlakások állapotának javítása, azok folyamatos korszerűsítése az elkövetkező években is folytatódik. A város emellett az ingatlanállomány energetikai korszerűsítését is segíteni kívánja a lakosságnak nyújtott, pályázást segítő szolgáltatások kialakításával.

2.5.3. Egészségügy

Az egészségügy fejlesztése összhangban áll a 6. Specifikus célban megfogalmazott beavatkozások és intézkedések megvalósításával. A helyi egészségügy fejlesztése során a városban meglévő szolgáltatások megtartására, színvonalának javítására lesz szükség. A prevenció és az alapellátás fejlesztése élvez prioritást, cél, hogy a lakosság egészségtudatossága javuljon. Az egészségügyi szolgáltatókkal, intézményekkel való kapcsolat új alapokra helyezésével cél, hogy egy olyan új, megvalósítható és nyomon következő egészségügyi program jöjjön létre Hódmezővásárhelyen, melynek révén

- a járóbeteg-ellátás szervezése hatékonyabbá válik,
- csökkennek a várólisták,
- visszaszorul a hálapénz,
- a rendelők, kórtermek megújulnak, maximálisan teljesítik a higiénikus betegellátást,
- korszerű, modern eszközökkel valósul meg a betegellátás, gyógyítás,
- korrekt, betegjogokra tekintettel lévő ellátás,

valósulhat meg a városban. Az egészségügyi intézményekkel való együttműködés során cél, hogy a város segítse a nemzetközi pályázatokon való eredményes részvételüket, elérje a megszüntetett ágyak visszaállítását, a városi kórház beruházásainak megvalósítását (pl. új épületszárnyak, emeletek, kórtermek építését). Továbbá a magán egészségügyi szolgáltatókkal való kooperáció új elemeiként tevékenységük promótálásában, illetve vállalkozási tevékenységük fejlesztésének segítségével az egészségturizmus helyi vonzerejét növelje. Az egészségügyi dolgozók számára a Negyedév Egészségügyi Dolgozója elismerés nyújtásának folyamatos fenntartása is megmarad. Bármilyen egészségügyi vészhelyzet és járványveszély lép fel, a lehető leghatározottabb intézkedések megtétele, a lakosság folyamatos informálása szükséges.

2.5.4. Oktatás

Az oktatás fejlesztésében a város egyrészt önálló fenntartóként tud a nevelési intézmények működtetésére hatást gyakorolni, másrészt a városban található intézményekkel való

együttműködés új alapokra helyezésével tud eredményes, közjót szolgáló fejlesztéseket eszközölni. A város tulajdonában lévő óvodai intézmények fő fejlesztési feladataként jelenik meg a szakmai színvonal javítása, a szolgáltatást ellátó infrastruktúra korszerűsítése (pl. energetikai), valamint az új eszközök beszerzése (pl. konyha, informatika). Az általános és középiskolai intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása és bővítése a következő években tovább folytatódik, így például a Németh László Általános Iskola és Gimnázium belső felújítása és bővítése, Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium fejlesztése, Hódmezővásárhely - Szakképzési Centrum fejlesztése (Kalmár Zsigmond Szakgimnáziuma és Szakközépiskola, Eötvös József Szakgimnáziuma és Szakközépiskola, Cseresnyés Kollégium). Az egyházi és állami fenntartókkal való együttműködés erősítésével és összehangolt munkájával ehhez további források vonhatóak be. A kollégiumok felújításának folytatása egyrészt a városban tanuló diákok kulturált elszállásolásának biztosítása érdekében szükséges. Másrészt a kollégiumok fejlesztését a turisztikai szálláshely-kapacitás bővítés részeként érdemes kezelni, felújításukat annak az elvnek a mentén kell megoldani, hogy a tanszünetek idejében a turisztikai szálláshelyként való üzemelésre is alkalmasak legyenek. Az oktatási intézmények konyháinak az eszközbeszerzése, modernizálása eredményeként a diákok egészséges étkeztetésének biztosítása mellett ezeket a konyhákat üzleti célból is hasznosítani érdemes, így pl. rendezvények vendéglátásának biztosításával.

Az oktatásnak fontos szerepe van a munkaerőpiaci igények kiszolgálásában is. A helyi gazdasági szereplők, a szakképző intézmények és a felsőoktatási intézmények összehangolt kooperációjával gyakornoki programok elindítása segítheti a helyi fiatalokat abban, hogy Vásárhelyen indítsák el karrierjüket, illetve a vállalkozások számára a munkaerő-igényüknek megfelelő képzettségű, szaktudású, helyi humán erőforrásokkal segítsék vállalkozásuk versenyképességét. A felsőoktatási intézményekkel való együttműködéseknek is hasonló célt kell szolgálniuk: a munkaerőpiaci igények mellett a helyi kutatás-fejlesztési kapacitások növelését, helyi, innovatív projektek generálását – ami Hódmezővásárhely esetében elsősorban az agráriumhoz kapcsolódó innováció erősítésére alapoz. Cél, hogy a felsőoktatás helyi kutatói bázisa megerősödjön, a helyi közéletben a tudományos értelmiségi kultúra felvirágozzon.

2.5.5. Informatika, digitalizáció és kiberbiztonság

Az önkormányzatnak az elmúlt években több konkrét, sajnálatos módon hírértékkel is bíró informatikai kihívással kellett szembenéznie. Az adatbiztonságot és a kiberbiztonságot veszélyeztető cselekvések miatt több olyan intézkedés is megvalósult – elsősorban a polgármesteri hivatalban – ami a hivatalban dolgozók mellett a lakosok személyes adatainak védelmét is biztosítani hivatott. Az önkormányzat informatikai dolgozóinak köszönhetően és a Nemzeti Kibervédelmi Intézettel együttműködve az önkormányzat intézményei esetében elkezdődhetett az informatikai rendszerek korszerűbb védelmének biztosítása. A városi adatvagyon védelme, a rendelkezésre álló adatok okos használata számos új lehetőség előtt nyithatja meg a kaput a város számára. Ezeknek az adatoknak a strukturált és biztonságos

kezelése, az adatokban rejlő információk és folyamatok megismerésének kiaknázása a következő években kiemelt jelentőséggel fog bírni. Ez nem jelent mást, mint a Big Data adatfeldolgozási és kezelési megoldások fejlesztését és implementálását a gyors döntéshozatalt és a hatékony cselekvést igénylő városi funkcióknál (pl. pénzügy, gazdaságfejlesztés, városüzemeltetés, városfejlesztés, környezetvédelem). Az okosváros (Smart City) megoldások fejlesztésének egyik kiinduló pontjaként tekinthetünk majd a városkártya bevezetésére, amire ebből adódóan több lakossági és városüzemeltetési okos megoldás fűződhet fel. A következő években a Lechner Tudásközpont metodikai javaslataira támaszkodva készülhet el majd egy helyi Smart City Program. Az önkormányzatnak emellett még számos fejlesztést és modernizációt kell végrehajtania annak érdekében, hogy a lakosok kellően korszerű, ügyfél- és felhasználóbarát közszolgáltatásokat vehessenek igénybe. Ez magába foglalja többek között:

- a hivatali közszolgáltatások egyszerűbbé, gyorsabbá tételét és az elektronikus ügyintézési lehetőségek szélesítését,
- a hivatali infrastruktúra és az informatikai készségek, ismeretek fejlesztését,
- a hivatali munkavégzés és munkaszervezés hatékonyságának javítására szolgáló alkalmazások és egyéb digitális megoldások használatának kiterjesztését,
- a városi ingyenes WiFi hotspot-ok számának növelését.

A digitális megoldások tekintetében nagy előrelépést jelentett a városi mobilalkalmazás létrehozása, melynek új funkciókkal való bővítése a lakosság számára jelenthet majd hasznos eszközt a városi infrastruktúrában megjelenő akut problémák bejelentésében. A város a lehető legszorosabb együttműködés kialakítására törekszik az illetékes hírközlési szervekkel és hálózati szolgáltatókkal annak érdekében, hogy a helyi hírközlési infrastruktúra a lehető leggyorsabban fejlődhessen – pl. az 5G bevezetése és a szélessávú internetszolgáltatás minőségének és sebességének növelése.

A lakosságnak a rendkívül gyorsan fejlődő technológiai megoldásokhoz alkalmazkodnia kell, a digitális írástudás immáron alapvető szükségletté válik az állampolgárok életében. A lakosság oktatásában a helyi médiacentrum, valamint a civil szervezetek nyújthatnak informatív és gyakorlati segítséget. Cél továbbá, hogy a vásárhelyi fiatalok is idejekorán képesek legyenek alkalmazkodni a munkaerőpiac elvárásaihoz és képesek legyenek a gyors- és gépírás mellett a legfontosabb irodai alkalmazásokat magabiztosan használni.

A lakosságot továbbá ösztönözni kell a digitális, online ügyintézésben való részvételre. Akik számára nehezen elérhetőek vagy képességbeli hiányosságokkal rendelkeznek az online szolgáltatások használatában, azok számára a helyi média mellett szociális intézmények valamint civil szervezetek, önkéntesek bevonásával indulhat meg a digitális ismeretek fejlesztése.

2.5.6. Civil szervezetek – Egyházak – Nemzetiségi önkormányzatok

Hódmezővásárhelyen az erős lokálpatriotizmus és a lakossági cselekvő szándék egyaránt azt eredményezte, hogy egy kifejezetten széleskörű és aktív civil szervezeti háttér jött létre a

városban. Várhatóan a város, az itt élő emberek és itt tevékenykedő intézmények számára a jövő kihívásaira történő hatékony reagálásban felértékelődik az egyéni és közösségi felelősségvállalás jelentősége. A város elmúlt években elindult irányítási folyamatai is abba az irányba mutatnak, hogy az alulról jövő kezdeményezések, a lakosság bevonását figyelembe vevő döntések a korábbiaknál nagyobb szerepet kaphatnak a város életében. A városban jelen lévő civil szervezetek jelentős potenciállal bírnak az önkéntesség területén, mozgósításuk számos lehetőséget biztosít ahhoz, hogy Hódmezővásárhely egy emberek köré épülő, szabadon fejlődő várossá váljon. A civil szervezetekkel való együttműködés erősítése a következő években ezért tovább folytatódik. Továbbra is fennmarad a civil szervezetek önkormányzati támogatása. A nekik szóló pályázatok figyelésében és elkészítésében, partnerek keresésében is segítséget nyújt az önkormányzat, akár mint projektpartner. Új eszközként a településfejlesztésben is bevezetésre kerül a részvételi tervezés gyakorlata: a városlakók és a civilek számára a korábbiaknál nagyobb lehetőség mutatkozik majd a település jövőjének meghatározásában, céljainak kijelölésében. Ebben a nyilvánosság biztosításának széleskörűbbé és hatékonyabbá tételére, a városi médiacentrum kommunikációs eszközeinek fokozottabb bevonására is szükség lehet. Cél alapvetően a lakossági részvétel és az önkéntesség erősítése, valamint azoknak a sikeres, mintaértékű helyi gyakorlatok számának a növelése, amelyek révén a városlakók alulról jövő, értékes kezdeményezései könnyebben valósulhatnak meg, ezzel pedig egy valóban a lakosokkal együttműködésben élő és velük együttműködésben irányított várossá válik Hódmezővásárhely.

Az egyházak mellett, hogy számos helyi intézmény működtetői, a város közösségének egyik fontos, befolyásosnak tekinthető szereplői is. A társadalom etikus viselkedésének formálásában, a szolidaritás és a kölcsönös segítőkészség nyújtásában játszott szerepük miatt a helyi civil életbe való aktív bevonásukat erősíteni szükséges. Az etikus magatartásnak a szabad, kölcsönös előnyökön alapuló gazdaság szervezésében, a környezet védelmében valamint az egyéni és közösségi felelősségvállalás erősítésében meghatározó szerepe van. Az egyházakra emiatt a családok, városi közösség és a hagyományok megőrzésének segítésében, mint kezdeményező és cselekvő együttműködő partner lehet várhatóan számítani.

A városban három nemzetiségi önkormányzat működik: német, roma, román. A német és román önkormányzatok fokozottabb bevonása történhet meg a nemzetközi és a testvérvárosi kapcsolatok erősítése, a német és romániai testvérvárosokkal közös projektek megvalósításában való részvétel során. A város legnagyobb számú nemzetiségi közösségének képviselőiként azonosítható roma önkormányzat szerepét erősíteni szükséges a szegregáció csökkentésére, valamint a hátrányos helyzetű romák felzárkóztatásának elősegítésére irányuló projektek generálásában, azok megvalósításában. Pályázati, forrásszerzési tevékenységükhöz a város szakmai segítségnyújtást tud adni és segíteni tudja a projektpartnerek felkutatását.

Az önkormányzatnak egyfajta összekötő szerepe lesz az egyházak, a civilek és a kisebbségi szervezetek közötti együttműködések megerősítésében, a lakossági kezdeményezéseknek a cselekvéssé alakításában, azok lehető legszélesebb körű elfogadtatásában és megvalósításában.

2.5.7. Közbiztonság

Hódmezővásárhely Magyarország egyik legbiztonságosabb városának számít, ennek az állapotnak a fenntartása és a lakosság biztonságérzetének további javítása lesz a következő évek fő feladata a közbiztonság területén. A rendészeti szervekkel, katasztrófavédelemmel, honvédelmi szervekkel, a közterület-felügyelettel, mezőőrséggel és a polgárőrséggel együttműködve cél a kül- és belterületen élő a vásárhelyi emberek, illetve a városba érkező polgárok biztonságérzetének fokozása. Ennek megvalósítása magába foglalja a térfigyelő kamera rendszer további fejlesztését, a közlekedésbiztonság fejlesztését, a járőrözés fenntartását, az idősek jelzőrendszerének kibővítését, a járőrözés, a tanyagondnoki szolgálat fenntartását, valamint a lakosság polgári védelmének szavatolását. Utóbbi esetben fokozottabban és felkészültebben kell biztosítani a járványügyi vészhelyzetekre való felkészültséghez és koordinációhoz szükséges helyi szabályzatok és intézkedési tervek meglétét, az illetékes rendvédelmi, honvédelmi, egészségügyi, polgári védelmi szervekkel való együttműködést, közösségi események, létesítmények, terek működtetésének szabályozását. A közbiztonság szakterületén továbbra is szükség van a minél szélesebb kört elérő szemléletformálás folytatása mellett a tudatos és hatékony kommunikáció biztosítására, mivel ez az általános közbiztonság és a vészhelyzetek megfelelő kezelése miatt is kiemelt jelentőségű feladatnak számít.

2.5.8. Nemzetközi kapcsolatok

A város nemzetközi kapcsolatainak erősítésével cél az, hogy a város széleskörű partnerséget alakítson ki, kezdeményező fél legyen olyan projektek megvalósításában, amelyek a különböző nemzetek polgárai közötti együttműködés és eszmecsere mellett a gazdasági fejlődést is szolgálják. A nemzetközi kapcsolatok erősítésében a széleskörű részvétel biztosítása alapelvnek számít: ennek eszközeként azonosítható helyi civil, intézményi és gazdasági szervezetekkel közös nemzetközi együttműködések kialakítása, valamint az önkéntesség ösztönzése. A testvérvárosokkal való kapcsolatokat új kontextusba helyezve rendszeresített találkozók, rendezvények szervezése indulhat el. Ezen a területen az együttműködések fő irányvonala a kölcsönös gazdasági és társadalmi előnyök kiaknázása. A hármashatár (magyar – román – szerb) menti területeken a partnerség megerősítésének elsődleges célja mintaértékű Interreg és egyéb nemzetközi projektek generálása és megvalósítása. A hármashatár mellett a kapcsolatok építésének másik két földrajzi irányát a visegrádi országok, valamint Nyugat-Európa jelenti. Cél, hogy a város minél szélesebb körű és erősebb nemzetközi civil, települési és gazdasági hálót építsen ki. Hódmezővásárhely már csatlakozott az elmúlt években hozzá hasonló célokkal bíró hazai és nemzetközi szervezetekhez, mozgalmakhoz (pl. Cittaslow). Ez a jövőben további nemzetközi mozgalmakhoz való csatlakozással folytatódik, azt figyelembe véve, hogy egy új közösséghez való csatlakozás a város számára mindenképpen gazdasági – társadalmi – kulturális előnyökkel is járjon.

2.5.9. Szociális ellátás

A szociális ellátási szakterület esetében megvalósítani kívánt fejlesztések összhangban vannak a „Lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése” specifikus cél fejlesztési elképzeléseivel, beavatkozási és projektterveivel. Három intézményben összpontosulnak Hódmezővásárhelyen a szociális ellátási szolgáltatások, ebből adódóan ezeknek az intézményeknek a további, szolgáltatási színvonal emelését szolgáló fejlesztéseinek a folytatására célszerű építeni az elkövetkező években. Az intézményekben az infrastrukturális korszerűsítések (pl. energetika), valamint a tárgyi és informatikai eszközök fejlesztése mellett a szolgáltatási színvonal növelését szolgáló a dolgozók szakmai tudásának, készségeinek és képességeinek fejlesztését célzó képzéseken való részvétel ösztönzésére is szükség van. A hivatalokkal, igazgatási szervekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, oktatási-nevelési intézményekkel valamint a civil szervezetekkel való együttműködést egyaránt érdemes fejleszteni annak érdekében, hogy a város lakosságának legszélesebb köre számára megfelelő szociális szolgáltatási és intézményi védőháló álljon rendelkezésre, növelve életminőségüket, létbiztonságukat. A meglévő szolgáltatások bővítése révén egy új infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztés eredményeként nyílik majd meg a Teleki utcai bölcsőde, amely révén 26 új bölcsődei férőhely létesül a városban. Az igények függvényében a következő években a férőhelyek számának további bővítését is figyelembe kell venni. A nyári gyermekétkeztetés és a gyermekkarácsony tovább folytatódhat. Új szolgáltatásként lehet számítani a külterületeken a tanyagondnoki szolgálat elindítására, az idősek jelzőrendszerének bel- és külterületen való kiépítésére.

2.5.10. Kultúra

Hódmezővásárhely, mint alföldi művészváros – definiálja a várost a Nemzeti Fejlesztés 2030 című dokumentum. Tény, hogy Hódmezővásárhely identitásának formálását a helyi művészek alkotásai és az egyedi, lokális kultúra hagyományai nagymértékben befolyásolták. Kulturális intézményekben gazdagnak számít a város, a kulturális életet szolgáló létesítmények, terek kihasználtságának javítása a helyi lakosság szellemi fejlődését és a város vonzerejének növelését együttesen szolgáló célként azonosítható. A városkártyával ingyenesen látogathatóvá váló helyi múzeumok szolgáltatásainak és éves programjainak kialakításában cél, hogy a széleskörű, kortárs és hagyományos művészeti, kulturális események programok változatossága révén az éves városi programkínálat az összes korosztályt megszólítsa, területileg pedig a környező települések lakossága számára is vonzó legyen. A belső városnegyednek a Tram-Train beruházást követően történő „felszabadulása” révén a terület fejlesztésének irányát úgy szükséges kijelölni, hogy a korábbi, polgári kávéházi hangulatot megújítva pezsgő – és a térségben élők számára is vonzó - kulturális negyede lehessen a városnak, lehetőséget nyújtva a helyi és környékbeli művészek, alkotók számára tehetségük kibontakoztatására (legyen szó zenei, festészeti, szobrászati, iparművészeti stb. alkotásokról).

Az Új könyvtár és tudásközpont szintén hozzásegítheti a várost ahhoz, hogy a kulturális szolgáltatások és programlehetőségek tovább bővüljenek.

A művészetek és a kultúra helyi megjelenítésének sarokköve a szabadság. A város olyan kulturális atmoszférát kíván kialakítani bármilyen itt élő és ide érkező művész számára, hogy alkotói szabadságát kibontakoztathassa. A város ösztönözni kívánja olyan események létrehozását, valamint a meglévő rendezvényeinek olyan irányú fejlesztését, hogy a hazai és nemzetközi művészek minél szélesebb köre látogasson el Vásárhelyre és hozza el a városba bemutatni alkotásait. Az évekkel korábbi hazai PPP-s beruházásoknak volt egy jellegzetes, kifejezetten példaértékű előírása, hogy a beruházási összeg egy bizonyos hányadát művészeti alkotások létrehozására kellett fordítani. Ennek a gyakorlatnak a helyi beruházásokba való implementálása elősegítheti a helyi művésztsadalomban rejlő alkotói tudás szélesebb körű megismertetését, az alkotói szabadság kibontakoztatását.

A hely kulturális kínálatnak alapvetően azt a célt kell szolgálnia, hogy a Hódmezővásárhelyen élők számára helyben álljanak rendelkezésre olyan események és szolgáltatások, amelyek a városban maradásra és az ide történő beköltözésre is ösztönzőleg hatnak, emellett pedig a település vonzerejét erősítik.

2.5.11. Sport, szabadidő, rekreáció

A város az elmúlt években több új, korszerű sportlétesítménnyel gazdagodott, több új egyesület alakult és új sportágak jelentek meg a városban. A szabadidős és versenysport lehetőségek szélesedtek, a városlakók a látványcsapat sportágak mellett számos olimpiai sportág, hagyományőrző, harcművészeti vagy akár technikai sport űzésére találhatnak megfelelő infrastrukturális és szervezeti feltételeket. A sport az egészségmegőrzés és a közösségfejlesztés egyik leghatékonyabb eszköze, ennek megfelelően szükséges kezelnie azt a városnak az elkövetkező években. Összhangban a „Lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése” specifikus céllal, el kell érni, hogy Hódmezővásárhely lakosságának legalább akkora hányadának sportoljon legalább heti 2,5 órát, mint az EU átlag (30%).

Abból adódóan, hogy versenysport a helyi sporttehetségek kibontakoztatását és város hírnevének öregbítését egyaránt szolgálja, a nemzeti és nemzetközi versenyeken aktívan résztvevő sportegyesületek segítésére, támogatására a következő években is érdemes figyelmet fordítani. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten folytatja a sportegyesületek támogatását, egyrészt létesítmények rendelkezésre bocsátásával, másrészt pénzügyi támogatással. Utóbbinál - az elmúlt években elkezdődött folyamatoknak megfelelően - az eredményesség és az utánpótlás-nevelés minősége lesz a legfontosabb döntési tényező. A versenysportban továbbá cél, hogy a város minél több hazai és nemzetközi sporteseménynek házigazdája legyen. Ezek a területen elsődlegesen az utánpótlás és amatőr versenysport élvez prioritás, megfelelő sportszövetségi támogatás, szándék, illetve a nyilvánosság és a szponzorációs lehetőségek rendelkezésre állása esetén felnőtt eseményeket is szívesen lát vendégül a város. A színvonalas rendezés biztosításával együtt az átláthatóságot és a gazdaságosságot is szem előtt kell tartani: amennyiben a város rendező házigazdája kíván lenni

egy versenysport vagy szabadidősport eseménynek, akkor egyrészt fokozni fogja az önkéntességet, másrészt ha szponzorként jelenik meg, az általa nyújtott támogatást és annak felhasználását nyilvánossá teszi. A meglévő helyi sportlétesítmények szakszerű karbantartásának biztosítása mellett a következő években cél a gazdaságos, pénzügyileg fenntartható és nyereséges üzemeltetés kialakítása. A szabadtéri, nyilvános szabadidős sportlétesítmények megfelelő minőségű fenntartásának érdekében a városi mobilalkalmazásba az itt jelentkező hibák bejelentésére is lehetőség lesz. Horizontális cél, hogy a létesítményeknek alkalmasnak kell lenniük a parasportolók sportolási tevékenységének végzésére is – így ahol ebben hiányosságok mutatkoznak, annak felszámolására a következő években kell sort keríteni. Télen a főtéren létesített korcsolyapálya népszerűségére, valamint a korcsolyasport országos fejlődésére tekintettel a jövőben a létesítményfejlesztések között egy új, fedett jégpálya építésének előkészítése indulhat meg.

2.5.12. Városmarketing és kommunikáció

Jelen gazdasági programban megjelent célok összességében egy olyan városként határozták meg Hódmezővásárhely imázsát és törekvéseit, amelyeket összefoglalva egy élhető és szabadságszerető település képe rajzolódik ki. Erre az irányvonalra épített városmarketing amellet, hogy a települést turisztikai desztinációként és üzleti, befektetési célpontként egyaránt értékesíteni kívánja a meghatározott célcsoportok és a széles nyilvánosság számára, a városba történő költözésnek és a letelepedés előnyeinek a hangsúlyozására is törekedni kíván. Így összeségében kijelenthető, hogy egy olyan kedvező kép kialakítására kíván törekedni a város, amiből gazdasági és demográfiai előnyökre tud szert tenni.

Belső, helyi lakosok felé irányuló, elsősorban korrekt, kiegyensúlyozott és hiteles tájékoztatásra törekvő, illetve egy a külső irányú, a belsőhöz hasonló feltételek megtartása mellett a település értékeire, előnyeire építő kommunikáció kiépítésének megvalósítása indul el. A helyi médiacentrum létrehozása ebben egy komoly lépést és alapot jelent, megteremti az alapokat és kezdőlökést nyújthat ahhoz, hogy az itteni lakosok, szervezetek, intézmények törekvéseikkel, elképzeléseikkel, eseményeikkel nyilvánosságot szerezhessenek maguknak és hozzájáruljanak a városról alkotott kedvező kép kialakításához. Utóbbi jelenti tulajdonképpen a célját a külső kommunikációnak, amelynek azt az ambíciót kell szolgálnia, hogy általa a város kevésbé ismert értékeit tudja a hazai és nemzetközi nyilvánosság számára érthető és vonzó formában bemutatni. Az internet révén számos új lehetőség nyílt meg a város előtt, hogy a városban megjelenő, itt alkotott, előállított értékek, helyi termékek széles nyilvánosság számára megismerhetőek és elérhetőek legyenek. Ezeken a csatornákon keresztül a helyi vállalkozások, lakosok is új távlatokat nyithatnak ki maguknak tehetségük, elképzeléseik kibontakoztatására. Országos és nemzetközi turisztikai, üzleti valamint egyéb szakmai rendezvényeken való megjelenés jó esélyt nyújt a kapcsolatteremtésre, cél, hogy a helyi szakemberek minél több ilyen eseményre eljussanak és a város céljaihoz partnereket találhassanak. Ezt erősítheti a jelenleg is ismert nemzetközi mozgalmakban való aktív jelenlét (lásd Cittaslow), valamint további mozgalmakhoz való csatlakozás, amelyekben érdemes és szükséges a civil szervezetekkel és az önkétesekkel közös partnerséget tovább erősíteni.

2.6. A gazdasági program projektjei

Alábbi táblázat foglalja össze a gazdasági program keretében megvalósítani kívánt fejlesztési elképzeléseket, beavatkozásokat és projekteket, valamint azok illeszkedését a program céljaihoz.

Az "Egyenlő hozzáférés biztosítása és anti-szegregáció" horizontális cél minden elképzeléshez/beavatkozáshoz/projekthez kapcsolódik.

SPECIFIKUS CÉLOK SZÁMOZÁSA: 1. Vállalkozások fejlesztése 2. Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése 3. Turizmusfejlesztés 4. Dekarbonizáció, energiahatékonyság, megújuló energiaforrások részarányának növelése 5. Klímaváltozáshoz alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése 6. A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése 7. A helyi közösség és identitás megerősítése	Átfogó célok			Stratégiai célok						
	1. Versenyképes gazdaság (1. VG) 2. Életminőség fejlesztése (2. ÉF) 3. Klímaváltozásra való reagálás (3. KR)			Prosperáló gazdaságfejlesztés			Zöld Vásárhely		Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése	
	1. VG	2. ÉF	3. KR							
				Specifikus célok						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.			
Fejlesztési elképzelés/beavatkozás/projekt megnevezése										
Ipari park bővítése	++		+	++	++		+	+		
Ipari-technológiai, szolgáltató és K+F beruházásokra alkalmas ingatlanok bővítése és fejlesztése	++		+	++	++		++	+		+
Beszerzési lehetőségek megnyitása	++			++	+					+
Vásárhelyi vállalkozások támogatása	++			++						
Ingatlankezelő vállalat fejlesztése	++	+			++					+
Önkormányzati pályázati iroda létrehozása	++	++	+	++	++	+	+	+	+	+
Szőnyi-Andrássy-Oldalkosár-Szolgáltatóház negyed gazdasági-szolgáltatási és kulturális revitalizálása	++	++		+	++	++	+		+	+
Új könyvtár és tudásközpont létrehozása	++	+		+	++	+			++	++
Külterületi utak fejlesztése, rendbetétele	++	++			++	+				
Parkolással kapcsolatos fejlesztések	++	++	+		++	+	+			
Belterületi útfelújítások és gyalogosbiztonsági fejlesztések	+	++	+		++	+	+			

SPECIFIKUS CÉLOK SZÁMOZÁSA: 1. Vállalkozások fejlesztése 2. Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése 3. Turizmusfejlesztés 4. Dekarbonizáció, energiahatékonyság, megújuló energiaforrások részarányának növelése 5. Klímaváltozáshoz alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése 6. A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése 7. A helyi közösség és identitás megerősítése	Átfogó célok			Stratégiai célok						
	1. Versenyképes gazdaság (1. VG) 2. Életminőség fejlesztése (2. ÉF) 3. Klímaváltozásra való reagálás (3. KR)			Prosperáló gazdaságfejlesztés			Zöld Vásárhely		Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése	
	1. VG	2. ÉF	3. KR							
				1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fejlesztési elképzelés/beavatkozás/projekt megnevezése										
Zártkerti területek közvilágításának, közműveinek és úthálózatának fejlesztése	+	++	+		++		+			
Serhántér u. 2-4. ingatlan felújítása és hasznosítása	++	+			++					
Hóvirág utcai volt iskolaépületből lakások kialakítása, meglévő lakások felújítása és lakásállomány bővítése	+	++			++		+			+
Kossuth téri büfé	++	+		+	++	+				+
Csúszdapark kialakítása a Török Sándor Strandfürdőben	++	+			+	++			+	+
Polgármesteri Hivatal fejlesztése	++				++					+
Agrárkamara Hódmezővásárhelyre költöztetése	++				++					
Mártélyi üdülőterület fejlesztése	++	+			+	++		+	+	+
Kultúrudvar fejlesztése	++	++		+	+	++				++
Várostartó sétány kialakítása a kőfal mentén	++	++			+	++				++
Külterületi kerékpárút-hálózat bővítése aktív és ökoturisztikai fejlesztésekkel	++	++			++	++	+		+	+
Ingyenes helyi tömegközlekedés	+	++	++		++		++			++
Kovács-Kúry Időskorúak Otthonának energetikai korszerűsítése		+	++		+		++		+	+
Klauzál Gábor Általános Iskola Klauzál és Nádor utcai telepe energetikai korszerűsítése		+	++		+		++		+	+

SPECIFIKUS CÉLOK SZÁMOZÁSA: 1. Vállalkozások fejlesztése 2. Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése 3. Turizmusfejlesztés 4. Dekarbonizáció, energiahatékonyság, megújuló energiaforrások részarányának növelése 5. Klímaváltozáshoz alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése 6. A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése 7. A helyi közösség és identitás megerősítése	Átfogó célok			Stratégiai célok						
	1. Versenyképes gazdaság (1. VG) 2. Életminőség fejlesztése (2. ÉF) 3. Klímaváltozásra való reagálás (3. KR)			Prosperáló gazdaságfejlesztés			Zöld Vásárhely		Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése	
	1. VG	2. ÉF	3. KR							
				1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fejlesztési elképzelés/beavatkozás/projekt megnevezése										
Szent István Általános Iskola Szent István utcai épületének energetikai korszerűsítése		+	++		+		++		+	+
Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Eötvös József Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája energetikai korszerűsítése		+	++		+		++		+	+
Hódmezővásárhelyi Péczely Attila Alapfokú Művészeti Iskola energetikai korszerűsítése		+	++		+		++		+	+
Szociális városrehabilitáció keretében lakások energetikai korszerűsítése		++	++		++		++		+	++
Új hulladékudvar és komposztálótelep kialakítása		+	++				++	++		
Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése lakótelepi övezetekben		++	++		+		++	++		
Önkormányzati ingatlanok felújítása és energiahatékonysági fejlesztése	+	+	++		+		++			+
Mezőgazdasági mintaprojektek ösztönzése	++		++	++		+	++	++		
Belterületi kerékpáros fejlesztések	+	++	++		++	++	++		+	
Csapadékvíz és belvíz elvezetéssel kapcsolatos fejlesztések		++	++		+		++			
Helyi energiaközösség létrehozása	+	+	++		+		++	++		+
Alföldi Galéria energetikai korszerűsítése	+	+	++		+	+	++		+	+
Városháza energetikai korszerűsítése	++	+	++		++		++			+

SPECIFIKUS CÉLOK SZÁMOZÁSA: 1. Vállalkozások fejlesztése 2. Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése 3. Turizmusfejlesztés 4. Dekarbonizáció, energiahatékonyság, megújuló energiaforrások részarányának növelése 5. Klímaváltozáshoz alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése 6. A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése 7. A helyi közösség és identitás megerősítése	Átfogó célok			Stratégiai célok						
	1. Versenyképes gazdaság (1. VG) 2. Életminőség fejlesztése (2. ÉF) 3. Klímaváltozásra való reagálás (3. KR)			Prosperáló gazdaságfejlesztés			Zöld Vásárhely		Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése	
	1. VG	2. ÉF	3. KR							
				1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fejlesztési elképzelés/beavatkozás/projekt megnevezése										
Kishomok felé vezető kerékpárút napelemes világításának felújítása	+	++	+		++	+	++			
Járható Vásárhely Program	+	++	+		++	+	+		+	
Felszín alatti vizek védelmét szolgáló fejlesztések		+	++		+			++		
Ivóvíz-ellátással kapcsolatos fejlesztések		++	++		+			++		
Szennyvíztisztító telep korszerűsítése és szennyvízrendszer rekonstrukciója		+	++		+			++		
Közvilágítás fejlesztése		++	+		++		+			
Erdőtelepítés		+	++				+	++		
Árvízvédelmi támfal felújítása			++		+			++		
Szociális városrehabilitáció – Közösségi ház létesítése	+	++			++				++	++
PETRA program	+	++			+				++	+
Városkártya bevezetése	++	++	+	+	++	+	+		+	++
Teleki utcai bölcsőde újrainyítása	+	++	+		++		+		++	++
Új játszóház létesítése	+	++			++				++	++
Hódmezővásárhely Egyesített Óvoda tagintézményeinek és telephelyeinek korszerűsítése	+	++	+		++		+		++	++
Közösségi terek fejlesztése	+	++			++	+		+	++	++

SPECIFIKUS CÉLOK SZÁMOZÁSA: 1. Vállalkozások fejlesztése 2. Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése 3. Turizmusfejlesztés 4. Dekarbonizáció, energiahatékonyság, megújuló energiaforrások részarányának növelése 5. Klímaváltozáshoz alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése 6. A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése 7. A helyi közösség és identitás megerősítése	Átfogó célok			Stratégiai célok						
	1. Versenyképes gazdaság (1. VG) 2. Életminőség fejlesztése (2. ÉF) 3. Klímaváltozásra való reagálás (3. KR)			Prosperáló gazdaságfejlesztés			Zöld Vásárhely		Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése	
	1. VG	2. ÉF	3. KR							
				1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fejlesztési elképzelés/beavatkozás/projekt megnevezése										
Szabadidős fejlesztések a Kása-erdőben	+	++	+		++	+		+	++	++
Egészségügyi program megújítása	+	++		+	++	+			++	+
Fiatalok ösztöndíjprogramja	++	++			+				++	++
Fiatalok lakbérkedvezménye	+	++			+					++
Nyelvvizsgaprogram vásárhelyi diákoknak	++	++			+					++
Kulturális gazdaság fejlesztése, városi rendezvények szervezése	++	++		++	++	++			++	++
Közösségi tér és zenekari próbaterem létesítése a városháza pincéjében		++			+				++	++
Csúcsi Fazekasház korszerűsítése	+	++			+	++			++	++
Szabadidősport fejlesztések	+	++			++	+			++	++
Helyi sportegyesületek támogatása	+	++			++				++	++
Tanyagondnoki szolgálat		++			++				++	+
Idősek jelzőrendszere		++			++				++	++
Kovács-Kúry Idősek Otthona korszerűsítése és szolgáltatási színvonalának javítása		++			++				++	++
Testvérvárosi kapcsolatok fejlesztése	++	+	+	+	+	+	+	+	+	++
Tüdőszűrő épületének kertkorszerűsítése	+	++	+		+			+	+	

SPECIFIKUS CÉLOK SZÁMOZÁSA: 1. Vállalkozások fejlesztése 2. Infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése 3. Turizmusfejlesztés 4. Dekarbonizáció, energiahatékonyság, megújuló energiaforrások részarányának növelése 5. Klímaváltozáshoz alkalmazkodás, sebezhetőség csökkentése, ellenálló képesség növelése 6. A lakosság testi és szellemi fejlődésének elősegítése 7. A helyi közösség és identitás megerősítése	Átfogó célok			Stratégiai célok						
	1. Versenyképes gazdaság (1. VG) 2. Életminőség fejlesztése (2. ÉF) 3. Klímaváltozásra való reagálás (3. KR)			Prosperáló gazdaságfejlesztés			Zöld Vásárhely		Összetartó közösség - a vásárhelyiség megőrzése	
	1. VG	2. ÉF	3. KR	Specifikus célok						
				1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fejlesztési elképzelés/beavatkozás/projekt megnevezése										
Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Kalmár Zsigmond Szakközépiskola, Eötvös József Szakigimnázium, Cseresnyés Kollégium fejlesztése	++	++		+	++	+			++	++
Bethlen Gábor Gimnázium felújítása és bővítése	+	++			++				++	++
Németh László Általános Iskola és Gimnázium felújítása és bővítése	+	++			++				++	++

3. A GAZDASÁGI PROGRAM FELTÉTELRENDSZERE

3.1. A gazdasági program belső feltételrendszere

A gazdasági program végrehajtásának alapfeltétele, hogy a megfelelő pénzügyi, finanszírozási feltételek rendelkezésre álljanak a város számára. Figyelembe kell venni azt a tényezőt, hogy a település költségvetése a 2010-2018 közötti gazdálkodás jellegzetességei miatt fennmaradt, több száz millió forintos éves kiadást jelentő adósságait fizeti vissza folyamatosan az elkövetkező években is. A város fejlesztési, beruházási lehetőségeinek tervezése során nem lehet ezeket a kiadásokat megkerülni, így ezek a gazdasági program megvalósítása során is korlátokat jelenthetnek, hiszen a fejlesztésekhez szükséges önerő rendelkezésre állását korlátozzák. Ezek nélkül a kiadások nélkül Hódmezővásárhely saját erőből is képes lenne a településen számos fejlesztést megvalósítani. A városban keletkező adóbevételekre és a központi költségvetési támogatásokra a program megvalósítását biztosítandó hivatali és helyi közszolgáltatások működésének fenntartása miatt is szükség van, hiszen ezek azok a szervezeti és szolgáltatási elemek, amelyeken keresztül a gazdasági program megvalósítása megtörténik – ez az adóbevételek esetleges további elvonása miatt a város működtetését érintő kockázatként is jelentkezhet. Ezt figyelembe véve megkerülhetetlenné válik a fejlesztések esetében a külső források minél nagyobb arányú lehívása, elsősorban a vissza nem térítendő támogatások formájában. A gazdasági programban megjelenő fejlesztések is emiatt többnyire ezekre a lehetőségekre támaszkodnak. A gazdasági programban vázolt fejlesztési elképzelések prioritizálása és a súlypontok kijelölése az uniós költségvetés megszavazása és a 2021-2027-es fejlesztési programok ismeretében történhet meg.

További belső feltételt jelent a hivatal, valamint a városi cégek technikai felszereltsége, eszközállománya, szervezeti és humán erőforrás állománya, illetve azok tudása. A program írásakor meglévő adottságok alapján a városnak adottak az alapfeltételei ahhoz, hogy a gazdasági program megvalósításának előkészítési feladatait megtegye, valamint a benne foglalt fejlesztési elképzelésekhez szükséges projektek generálását, majd későbbi tervezését megindíthassa. Egyes elképzelések esetében a tervek rendelkezésre állnak, különösen azoknál, amelyek az előző programban nem valósultak meg, ezért ismételten bekerültek a gazdasági programba. A hivatalban, valamint a városi cégeknél elindult átszervezési folyamatok és azok eredményeként kialakítani kívánt új gazdálkodási, menedzsment és humánpolitikai struktúra révén a gazdasági program megvalósításához szükséges belső erőforrások munkavégzésének hatékonyságában is javulás következhet be. Ennek egyik első elemeként a terület- és településfejlesztés tervezési feladatait és megalapozó vizsgálatainak elkészítését a hivatal a jövőben többnyire saját humán erőforrásaival tudja majd megoldani. Belső feltételként azonosíthatóak emellett a helyi intézményekkel, civilekkel, illetve gazdasági szereplőkkel történő, kölcsönös előnyöket és fejlesztéseket generáló projekt- és munkacélú együttműködések, melyek javítása, erősítése végigkíséri a program végrehajtását.

3.2. A gazdasági program külső feltételrendszere

3.2.1. Hazai feltételek

A program hazai feltételei között azonosíthatóak a 2014-2020-as operatív programok, amelyek megvalósítása az n+2 szabály¹ miatt a 2020-2022-es időszakban elinduló és az előző gazdasági program időszakában már megkezdett tervvel rendelkező projektek megvalósításához nyújtanak finansiális háttérrel. A 2021-2027 közötti uniós költségvetési időszak hazai operatív programjainak kidolgozása és tervezése folyamatban van, melyet az Innovációs és Technológiai Minisztérium koordinál. Várhatóan arra lehet számítani, hogy összességében kevesebb operatív program és terület- és településfejlesztési program is lesz. Ezek esetében a részletek tisztázása többnyire az uniós szintű döntéseken múlik. Hazai feltételek és források között merülnek fel az olyan specifikus hazai programok, mint a Modern Városok Program (MVP), melynek a kormányrendeletben foglalt megvalósítása átcsúszik a 2020-2022 közötti időszakra is, ebből adódóan jelen program is támaszkodik rá. Az MVP-hez hasonló, kifejezetten a megyei jogú városok fejlesztését célzó új terület- és településfejlesztési programok elindítása hasznos és szakmailag is méltányolható eszközt jelenthet a gazdasági program megvalósításához. Emellett az állami szervek, intézmények pályázatait által elnyert források és az esetleges, fejlesztési célú egyedi kormánydöntések és célzott források segíthetik a gazdasági program eredményes végrehajtását. Hazai feltételek között jelennek meg továbbá a környező és más hazai településekkel való együttműködések, azok hatékonysága, melyeket a minél szélesebb körű forrásszerzés, kölcsönös előnyszerzés és társadalmi-gazdasági értékteremtés irányába érdemes fordítani.

3.2.2. Nemzetközi feltételek

Nemzetközi feltételekként elsődlegesen az Európai Unió fejlesztési és költségvetési politikát, valamint szabályozási környezetet azonosíthatjuk. Ezek fogják ugyanis befolyásolni a hazai fejlesztéspolitikát is, közvetve Hódmezővásárhely számára is. Uniós szinteken már körvonalazódni látszanak azok az irányvonalak, amelyek mentén az elkövetkező években a gazdasági program megvalósításában érdekelt szervezetek (pl. önkormányzat, helyi szervezetek) számára fejlesztési források nyílhatnak meg. A 2021-2027-es regionális fejlesztési és kohéziós politikában alábbi öt prioritást jelölte meg az Európai Bizottság:

- Okosabb Európa: innováció, digitalizáció, gazdasági átalakulás
- Zöldebb, karbonmentes Európa: klímaváltozás elleni harc, megújuló energiaforrások, energetikai transzformáció
- Összekapcsolt Európa: közlekedés és digitális hálózatok
- Szociális Európa: minőségi foglalkoztatás, oktatás, készségek fejlesztése, szociális érzékenységi és egyenlő hozzáférés biztosítása az egészségügyben

¹ Forrás: https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/what/glossary/n/nplus2

- Polgáraihoz közel álló Európa: helyi kezdeményezések támogatása és fenntartható városfejlesztés

Abból adódóan, hogy a hazai programok még nem ismertek, viszont előreláthatóan ezekhez a prioritásokhoz kell majd illeszkedniük, jelen gazdasági program összeállítását is ezen prioritásokra támaszkodva tettük meg. Ezeket várhatóan a közvetlen uniós forrásokban is érvényesíteni fogják, amelyek potenciális forrásszerzési lehetőséget nyújtanak, továbbá jellegükből adódóan szorosabb nemzetközi partnerség kialakítását kívánják meg a várostól. A közvetlen nemzetközi fejlesztési források megszerzésére irányuló projektek a diverzifikált gazdasági, szakmai és civil együttműködések kialakítását, valamint a nemzetközi kooperációk elmélyítését kívánják meg a várostól. A gazdasági program megvalósításának nemzetközi feltételei között megjelennek még az EU mellett más országokkal kötött megállapodások és az általuk létrehozott közös pénzügyi alapokból meghirdetett forrásszerzési lehetőségek (pl. Svájci Alap, EGT források).

3.3. Kapcsolódó fejlesztési, tervezési és szakmai dokumentumok

A gazdasági program a tervezés és a megvalósítás során egyaránt támaszkodik a 2020-2024-es időtávot felölelő helyi szakmai, fejlesztési és tervdokumentumokra. Ezek között olyanok is megjelennek, amelyeknek a megalkotása a következő években esedékes.

Ez alapján a Gazdasági programban foglaltakat meghatározzák és kiegészítik alábbi dokumentumok:

- Településrendezési Terv 2020
- Településfejlesztési Konceptió
- Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021 – 2017
- Hódmezővásárhely Klímastratégiája
- Helyi Esélyegyenlőségi Program
- Helyi Közösségfejlesztési Stratégia
- Local Agenda 21 Helyi Program
- Mártély Településrendezési Terve
- Mártély Gazdasági Programja
- Mártély Településfejlesztési Konceptiója